

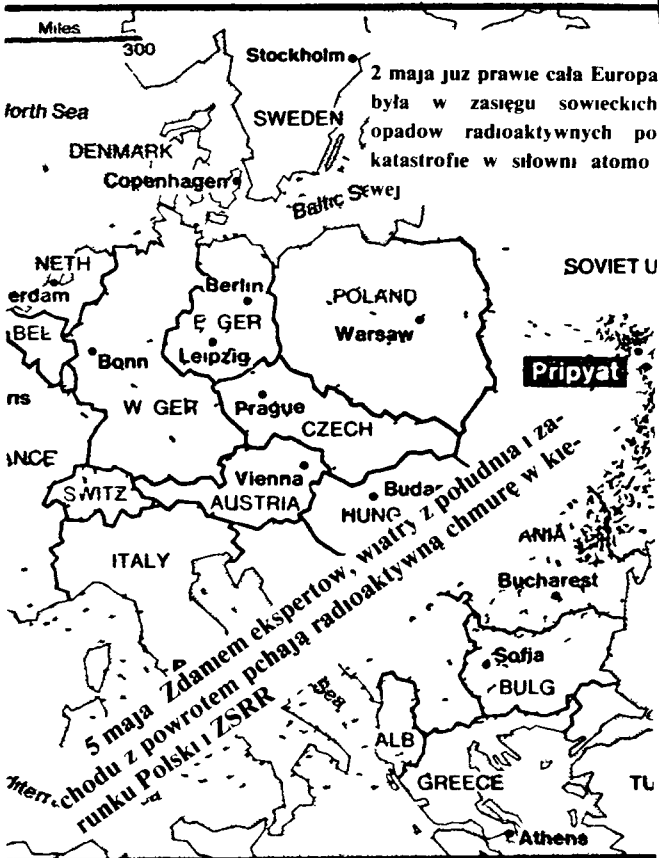
● Katastrofa radioaktywna -
sytuacja w Polsce - str. 4-7

Niezależny
magazyn
dla każdego

Cena \$ 1.00

ECHO TYGODNIA

Nr 186 Toronto 8 - 14 maja 1986

KATASTROFA

CZY W POLSCE BĘDĄ ŚMIERTELNE OFIARY ?

SKAŻENIE

RADIOAKTYWNE I JEGO
PRZYPUSZCZALNE SKUTKI

NA ZLECENIE KONGRESU
POLONII KANADYJSKIEJ
OPRACOWAŁ
STANISŁAW DUBISKI

Prof. Dubiski specjalista w dziedzinie immunologii jest profesorem na Wydziale Immunologii Uniwersytetu Torontonskiego

(srodtytuły dodała redakcja Echa Tygodnia)

Polonia kanadyjska, jak zresztą i całe społeczeństwo Kanady, jest poważnie zaniepokojona eksplozją sowieckiego reaktora atomowego i skutkami tego wybuchu w postaci skażenia radioaktywnego obszarów Polski. Poniższy tekst stanowi próbę odpowiedzi na pytania, które nurtują nas wszystkich

Ciąg dalszy str. 7

Z OSTATNIEJ CHWILI

W KONSULATACH USA W KRAKOWIE I POZNANIU

6 MAJA Amerykański Departament Stanu oswiadczył, że zespół ekspertów medycznych i atomowych USA przeprowadził badania skażenia radioaktywnego w ambasadach amerykańskich. Wyniki są opracowywane

W PONIEDZIAŁEK 5 bm zespół ekspertów amerykańskich udał się z Warszawy do Krakowa, gdzie mieści się konsul USA, a we wtorek miał być w Poznaniu

NIE JEZDZIC DO POLSKI

Do czasu opracowania danych rząd USA podtrzymuje zalecenie powstrzymania się od wyjazdów do Polski przez kobiety ciężarne i małe dzieci. Sugeruje ponadto odłożenie wyjazdów wszystkich obywateli amerykańskich do Kijowa

ZAWRACAJĄ NA GRANICY POCIĄGI Z ZSRR

6 MAJA W Austrii żołnierze w ochronnych kombinezonach przeprowadzają na granicy kontrolę pojazdów z Europy Wschodniej. Sprawdzają stopień skażenia ładunków i pojazdów

Zawrócono do ZSRR niektóre pociągi oraz wstrzymano niektóre transporty żywności z Polski i Czechosłowacji. Kontrole pojazdów są przyczyną dużych zatorów na granicy Austrii z Węgrami i Czechosłowacją

Szwedzcy uczeni przyjmują, że minimalna śmiertelna dawka promieniowania wynosi około 200 remów. Z grupy ludzi, którzy wchłonęli taką dawkę, co najmniej część musi umrzeć w ciągu najbliższych miesięcy

Dawka 450 remów zabija co drugiego człowieka, wystawionego na jej działanie, w ciągu 60 dni. Napromieniowanie przekraczające 600 remów nieuchronnie powoduje śmierć w czasie do 30 dni. Taką będzie tragiczna los wielu z tych, którzy przeżyli pierwsze chwile katastrofy i po wybuchu sowieckiego reaktora atomowego w elektrowni w Czarnobylu uszli - na razie - z życiem

Dr John Harley, adiunkt na wydziale medycyny Uniwersytetu Nowojorskiego i ekspert w dziedzinie biologicznych skutków promieniowania stwierdził 1 maja, że dawka promieni gamma wielkości stu remów, uderzająca całe ciało człowieka, wywołuje chorobę prawdopodobnie wymagającą hospitalizacji. 200 remów wywołuje bardzo ciężką chorobę, 500 remów - to duże ryzyko choroby kończącej się śmiercią

Dr Victor Bond z Brookhaven National Laboratory w USA, ekspert od uszkodzeń ciała spowodowanych promieniowaniem, objasnił, że występuje cała hierarchia skutków powodowanych promieniami gamma, w zależności od dawki napromieniowania. Kilkaset radów w przypadku napromieniowania całego ciała człowieka, osłabia czynność układu krwiotwórczego, grozi zakazaniem i ciężkim krwawieniem oraz utratą żywotnych składników krwi. Rad to standardowa jednostka napromieniowania ciała. W promieniowaniu gamma jeden rad jest mniej więcej równoznaczny jednemu remowi

Dawki promieniowania powyżej tysiąca radów ogromnie zwiększają prawdopodobieństwo zgonu, uszkadzają układ trawienny wywołując mdłości, wymioty i biegunkę, a także wpływają na system krwiotwórczy. Dawki sięgające dziesiątków tysięcy radów uszkadzają mózg i centralny system nerwowy, śmierć jest nieodwołalna

Jakiego rodzaju promienie emanowały z chmury nad Polską?

Władze sowieckie okrywają szczegóły katastrofy tajemnicą. Zachodni uczeni przyjmują jednak, że lu-

dzie na terenie elektrowni atomowej w Czarnobylu i w jej pobliżu byli wystawieni na dwa rodzaje promieniowania

Pierwszy rodzaj, który stanowi największe natychmiastowe niebezpieczeństwo, to zewnętrzne promieniowanie gamma, podobne do promieni Roentgena i posiadające równą im siłę przebicia. Promienie gamma mogą powodować uszkodzenie komórek, genów i istotnych dla życia tkanek, takich jak szpik kostny i przewód pokarmowy. Jeśli ofiary wypadku w sowieckiej elektrowni atomowej obecnie umierają, to prawdopodobnie na skutek wielkich dawek promieni gamma

Drugie, wielkie niebezpieczeństwo, to promienie beta, z radioaktywnych postaci jodu i innych pierwiastków, które mogą dostać się do organizmu poprzez skażone powietrze, skażoną wodę, mleko, pożywienie, powodując następnie wewnętrzne uszkodzenia. Radioaktywne składniki, które przeniknęły w ten sposób do organizmu, powodują natychmiastowe uszkodzenie gruczołu tarczycowego, a po upływie dłuższego czasu, czasem dopiero po dziesiątkach lat, wywołują różne postaci raka

Zgony, spowodowane wielkimi dawkami promieni gamma w Czarnobylu zaczęłyby się po kilku dniach od chwili napromieniowania, osiągając szczytowe nasilenie prawdopodobnie po trzech tygodniach i mogłyby nadal trwać przez kilka tygodni, jak stwierdził dr Kenneth Mossman z wydziału medycyny amerykańskiego uniwersytetu w Georgetown

Późniejsze skutki napromieniowania mogą obejmować raka rozwijającego się u osób napromieniowanych, oraz wady rozwojowe u płodów kobiet ciężarnych, narazonych na promieniowanie. Mogą też wystąpić genetyczne skutki napromieniowania w następnych pokoleniach. Raka, w różnych postaciach, można się spodziewać dopiero po wielu latach. Jeszcze trudniej przewidzieć wady genetyczne

Mniej groźne w okresie bezpośrednio po napromieniowaniu, lecz potencjalnie niebezpieczne na dłuższą metę, jest wewnętrzne napromieniowanie radioaktywnymi izotopami, takimi jak jod 131, które przenikają do organizmu w skażonym powietrzu, pożywieniu i w skażonych płynach. Niepokój w Polsce budzi tego rodzaju promieniowanie. Duży opad radioaktywny, spowodowany katastrofą, mógłby natychmiast skażać miejscowe zasoby wodne. Szkodliwe skutki radioaktywnego jodu można zablokować przyjmując tabletki potasu jodu, które jednak u niektórych osób mogą spowodować szkodliwe dla zdrowia skutki uboczne

Ciąg dalszy str. 4

WSCHODNIA I ZACHODNIA LEKCJA CZARNOBYLU

Katastrofa nuklearna w Czarnobylu ma wiele stron, w tym wiele stron ciemnych. Pomimo tego, że brak dostatecznych informacji technicznych o jej przyczynach, przebiegu i skutkach, to co wiadomo, nie ogranicza się wyłącznie do pogłosek, plotek, przypuszczeń, hipotez i propagandy. W przypadku niektórych danych oraz niektórych ujęć i aspektów czarnobylskiej katastrofy możemy mówić o wiedzy pewnej. Ewentualne ujawnienie przez Sowieców szczegółowego bądź bardziej prawdziwego obrazu katastrofy - w co wątpię - nie zmienia ich istoty. W niniejszych uwagach pragnę poruszyć dwa wymiary Czarnobyla ujawnione w katastrofie oblicze i naturę sowieckiego komunizmu oraz niektóre reakcje Zachodu na wypadek

I Czarnobylska tragedia jako lekcja sowieckiego bandytyzmu

Proba zatajenia Pierwszą reakcją Sowieców na katastrofę było zataić ją za wszelką cenę. Zatajenie nie powiodło się tylko dlatego, że nie sprzyjała pogoda i wiatry pognały radioaktywną chmurę poza granice sowieckie. Gdyby było bezwietrznie bądź lały ulewne deszcze radioaktywność i katastrofa mogły się stać sprawą czysto wewnętrzną. Gdy po raz pierwszy zaalarmowani Szwedzi zwrócili się do ZSRR o wyjaśnienie dlaczego z jego kierunku nadeszło promieniowanie Sowieci kategorycznie czemukolwiek zaprzeczyli. Zmienił zdanie dopiero w kilka godzin później, gdy stało się ewidentnie jasne, że Zachód

dysponuje niezbitymi dowodami

Owa próba zatajenia Czarnobyla jest zjawiskiem typowym, przejawem sowieckiej paranoi tajności. W sposób typowy pokazuje ona również jak instrumentalnie traktuje się prawdę i kłamstwo. W sowieckim systemie, "w którym zorganizowane społeczeństwo wręcz zapanowało nad siłami przyrody i w którym partia jest organizacją nieomylną" katastrofy pełnią funkcję naturalnych sił opozycyjnych i dysydenckich, stąd też ich przemilczanie, zatajenie, a gdy jest to niemożliwe zwalanie całej winy na błąd popełniony przez pojedynczego człowieka

Nie ostrzeżono nikogo Sowieci, licząc, że świat nie zauważy katastrofy, bądź, że zatrzyma się ona w granicach bloku, nie podjęli najmniejszego wysiłku w celu ostrzeżenia zagrożonych państw. Ukazuje to jak w rzeczywistości wygląda humanitarność komunizmu, także w wymiarze proletariackiej solidarności. Dowodzi, że dla ludobójczego systemu, życie ludzkie jest tanie, tansze niż potrzeby propagandowe, niż potrzeby sowieckiego aparatu partyjnego

Najmniej wiedzą sami Sowieci Ostatnimi, którzy cokolwiek wiedzą są sami Sowieci. Nie wiadomo czy w ogóle doszłoby do ewakuacji owych 49 tysięcy ludzi, gdyby nie międzynarodowy wymiar katastrofy. Skądinąd akcja i tak została podjęta (jeśli w ogóle została podjęta) zdecydowanie za późno. A i sami ewakuowani. Gdzie są? (czemu nie pokazano ich obozu). Co się z nimi stanie? Jeśli dostali za dużo promieni jada już biedni na Syberię do łagrow, gdzie będą umierać przez lata, bądź, gdzie utoną razem z dziurawą barką - podstawioną przez KGB - na środku jeziora

W sowieckim państwie, w którym cyfry zna tylko tajna policja, a i ta tylko niektóre, śmierć obywateli, śmierć rodaków, nie jest tragedią, jest po prostu statystyką

W sowieckim państwie obywatel - niewolnik nie tylko nie może inaczej, niż prawidłowo myśleć, nie ma także prawa wiedzieć, czy warunki, w których żyje zagrażają jego życiu

Tanie życie i niskie standardy konstrukcyjne, organizacyjne i bezpieczeństwa ZSRR już zdążył zaliczyć winę na "błąd ludzki" (wiadomo więc, co powie komisja państwowa dopiero badająca przyczyny katastrofy). Wypadki są nieuniknione. Zdarzały się, zdarzają i będą zdarzać, tu i tam, w komunizmie, kapitalizmie, wszędzie, na całej kuli ziemskiej, a jak wiemy już i poza nią. Nikt nie jest w stanie dać gwarancji, że coś co potencjalnie może być niebezpieczne, będzie w 100% bezpieczne. Ale można zmniejszać ryzyko i zwiększać bezpieczeństwo. Wiadomo, że w przypadku komunizmu działają jako typowe inne mechanizmy - oddanie do użytku zgodnie z planem, zadowolenie wielkiego przywódcy, nie ma znaczenia, że koszt bezpieczeństwa. W komunizmie w ogóle, a w ZSRR w

szczególności, życie ludzkie jest tanie. Jeśli zginą, kogo to obchodzi. Zauważmy również, że i tak niewysokie standardy bezpieczeństwa obniżane są jeszcze na skutek niskiego morale pracy i jej wadliwej organizacji, nieprzestrzegania norm technologicznych, bezustannego braku czegoś zastępowanego czymś innym, nie tak dobrym, albo w zasadzie nie nadającym się w ogóle. Zresztą na

krótce przed katastrofą o tych sprawach pisała na łamach Literaturnoj Ukrainy (z 27 marca) Liubow Kowalewska, jeden z dyrektorów elektrowni w Czarnobylu. Przewidywała ona tam, że za złej jakości cement i beton na budowie elektrowni atomowej w Czarnobylu, za niską jakość innych elementów, za pospieszne oddawanie do użytku byle zgodnie z planem, za brak poczucia odpowiedzialności

Dokonczenie na str. 8

Sowiecka chmura radioaktywna napromieniowała wiele państw europejskich

Poniżej podajemy informacje z niektórych dotkniętych katastrofą państw

Austria Zanotowano poziom radioaktywności 3 razy większy niż normalny, stopniowo zmniejszający się, władze w prowincji Karyntia zaleciły rodzicom przetrzymanie dzieci aż do odwołania w domach

Czechosłowacja agencja prasowa CTK podała, że "systematyczne sprawdzanie poziomu napromieniowania w różnych regionach" nie stanowi zagrożenia dla zdrowia publicznego

Francja nieznacznie większe napromieniowanie niż normalne, nie stanowiące zagrożenia dla zdrowia publicznego

Włochy napromieniowanie większe dwa razy od normalnego, w niektórych miejscach 10 razy większe

Rumunia telewizja wezwała rodziców i opiekunów do niewypuszczania dzieci na zewnątrz, do mycia owoców i warzyw oraz nie picia wody na wsi pochodzącej z otwartych źródeł, młodzieży do lat 18 podano antyradioaktywne lekarstwo

Szwajcaria zanotowano radioaktywność od 4 do 10 razy

większą od normalnej

Niemcy Zachodnie napromieniowanie większe od normalnego od kilkadziesiąt do 100 razy. Ewakuowano zachodniemieckich pracowników z regionu Kijowa

Szwecja radioaktywność wyższa 10 razy od normalnej, wstrzymano import mięsa, ryb, owoców i warzyw z Związku Sowieckiego i pozostałych państw wschodnioeuropejskich

Jugosławia radioaktywność wyższa 10 razy od normalnej, w Zagrzebiu polecono mieszkańcom przebywać wewnątrz przez kilka godzin po obfitej ulewie, w Belgradzie wstrzymano pobieranie wody pitnej z Sawy

Drobne podwyższenie radioaktywności zanotowano w wielu innych państwach europejskich, ponadto w USA i w Japonii

Kanada zaleciła opuścić Polskę rodzinom pracowników ambasady w Warszawie. Jeden ze studentów kanadyjskich, który w drodze z Kijowa do Kanady przybył do ambasady kanadyjskiej w Moskwie wykazał się 100 razy większym stopniem napromieniowania niż normalny

Rzecznik kanadyjskiego ministerstwa spraw zagranicznych powiedział w Ottawie, że kobiety w ciąży oraz dzieci nie powinny wyjeżdżać aż do odwołania do Polski, wschodniej Rumunii i zachodniego Związku Sowieckiego

dzionego reaktora, w razie wycieku chemicznego bądź atomowego bierze na siebie impet eksplozji, reaktor sowiecki nie był otoczony ochronnym bunkrem,

Po trzecie, bunkier ochronny połączony jest z próżniowym budynkiem ssania, którego jedynym zadaniem jest wessać wyciekającą radioaktywność i nie dopuścić do jej rozprzestrzeniania się na zewnątrz,

Po czwarte, na dachu budynku próżniowego znajduje się zbiornik wody, który ochładza i skrapla radioaktywną parę. Radioaktywna zawartość budynku próżniowego może być w sposób kontrolowany neutralizowana, a sam budynek opróżniony z zawartości, "gotowy" od nowa

Według ekspertów wypadek może się zdarzyć w najbardziej bezpiecznej elektrowni. Nikt nie jest w stanie dać 100% gwarancji. Ale reaktor czarnobylski według zachodnich kryteriów bezpieczeństwa ma się tak do Candu jak rycerz zasłaniający się tarczą przed kulą ma się do żołnierza zasłaniającego się przed kulą schronieniem się w czołgu

Dlaczego kanadyjski reaktor Candu jest bardziej bezpieczny niż reaktor sowiecki?

Według ekspertów nuklearnych zachodnie reaktory nuklearne są o wiele bardziej bezpieczne niż reaktor sowiecki RBMK-1000, który uległ awarii w Czarnobylu. Podajemy poniżej cztery główne różnice w zakresie bezpieczeństwa pomiędzy kanadyjskim reaktorem Candu, uchodzącym za jeden z najbardziej bezpiecznych na świecie, a reaktorem z Czarnobyla

Po pierwsze, Candu kontroluje reakcję nuklearną oraz chłodzi reaktor przy pomocy ciężkiej wody, gdy reaktor sowiecki stosuje materiał palny - grafit,

Po drugie, reaktor kanadyjski znajduje się w środku żelazobetonowego bunkra o grubości ściany około 120 cm. Bunkier ten potrafi skutecznie powstrzymać znaczny nawet wyciek radioaktywności z uszko-

ECHO TYGODNIA

Wydają i redagują
JACEK ADOLF i GRAZYNA FARMAS
Adres do wysyłki korespondencji ogłoszeń płatności rachunków zamówień prenumerat
862 Tandridge Crescent, REXDALE, ONT M9W 2P2
TEL 743 - 5706 w godz 10 - 3 po poł
TEL. 766 - 3774

ADVERTISEMENTS
● Display ads \$7 column inch ● Full page \$700 half page \$400
● Classified ads \$4 (up to 25 words) 5+ each additional word
● Box \$1.50 each issue

Redakcja z ostrzeżeniem sobie przetrwa do zmiłn i skrotow w niedostępnym listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$25 roczna \$50

Milczenie które było zbrodnią

W latach trzydziestych XX wieku władza sowiecka, w ramach przymusowej kolektywizacji rolnictwa, celowo zgłodziła miliony Ukraińców

Są teraz na Zachodzie politycy i autorzy, także tak zwani eksperci - sowietolodzy, głoszący, że obecna władza sowiecka to ludzie innego typu, młodsze pokolenie, które nie przeszło stalinowskich czystek i masowych rzezi z okresu walki o władzę, ludzie bardziej humanitarni i "normalni". Zawsze miałem na ten temat wątpliwości, oparte na niemal czterdziestu obserwacjach uczestniczących w procesie budownictwa socjalistycznego w PRL, a niekiedy i u sąsiadów

Obecna katastrofa to nieodparty dowód, że po ludziach z Kremla można się spodziewać wszystkiego najgorszego i że nie różnią się oni w sposób istotny od swych poprzedników sprzed czterdziestu lat. Gdy po wybuchu chmura radioaktywna sunęła nad Polskę, Skandynawię i na resztę Europy, Kreml milczał

Milczał wystarczająco długo, by narazić zdrowie i życie obywateli innych krajów. Środki zapobiegawcze po skażeniu powietrza, ziemi, żywności, to w dużej mierze już musztarda po obiedzie. Pigułki jodowe skutkują - ale tylko profilaktycznie, a nie po wchłonięciu przez tarczę skażonego jodu

Przestępstwa milczenia winna jest też tzw ekipa Jaruzelskiego. Są dowody, że milczeli mimo, że wiedzieli co grozi Polsce

Zwykłego człowieka w zwykłym kraju stawia się za takie milczenie pod sąd, jako kryminalistę

Jacek Adolf

KANADA

KANADA PROPONUJE WALKĘ Z TERRORYZMEM

✓ Kanadyjczycy opracowali plan walki z terroryzmem. Zadaniem Briana Mulroneya było przedstawienie go w sposób najbardziej przekonujący wobec partnerów Konferencji na Szczycie w Tokio. Plan zakłada m.in. wyższe standardy ochrony lotnisk. Mulronej przedyskutował swą propozycję z premierem Japonii Yasuhiro Nakasone.

Zapowiedz, że Kanada podejmie taką inicjatywę wywołała reakcję terrorystów, którzy ostrzelali z rakiety budynek ambasady kanadyjskiej w Tokio. Japonczycy potraktowali bardzo serio groźbę ataku na swych kanadyjskich gości. Podczas ich przejazdu z lotniska Haneda na opustoszałym terenie ustawiono co 10 metrów wzdłuż autostrady uzbrojonych strażników.

KARA ŚMIERCI POTENCJALNY KONFLIKT POMIĘDZY PARLAMENTEM A SENATEM

✓ Senator Royce Frith zapowiedział, że szykuje się w senacie silna opozycja wobec możliwości przywrócenia kary śmierci w Kanadzie.

Jak wiadomo, projekt takiej ustawy ma być dyskutowany w parlamencie kanadyjskim za kilka miesięcy. Możliwe że konserwatywny w przewadze parlament przegłosuje przywrócenie kary śmierci wobec najcięższych przestępstw.

W senacie jest jednak przewaga liberałów, w tym wielu abolicjonistów (przeciwników kary śmierci). Senat właśnie zatwierdził ustawę parlamentarną w ostatniej instancji. Według wstępnych kalkulacji tylko 30 senatorów może głosować za przywróceniem kary śmierci, gdy cały senat liczy 101 członków. Z prawa absolutnego weta wobec decyzji skorzystał senat po raz ostatni w 1961 roku. Badania Gallupa z ubiegłego roku ujawniły, że 68 procent Kanadyjczyków opowiada się za przywróceniem najwyższego wymiaru kary.

MULRONEY POPARŁ AMERYKANSKI ATAK NA LIBIĘ

✓ Brian Mulronej udzielił wywiadu japońskiej gazecie, w którym podkreślił, że w pełni popiera decyzję Ronalda Reagana o zbombardowanie Libii i dodał: "Tak, popieramy akcję Stanów Zjednoczonych, ponieważ innych możliwości nie było". Mulronej zgodził się również z twierdzeniem USA, że Libia była odpowiedzialna za terrorystyczny atak w Berlinie Zachodnim.

KANADA I WŁOCHY W GRUPIE PIĘCIU

✓ Kanada i Włochy zostały przyjęte do tzw. Grupy 5 krajów, które mają decydujący głos w sprawach finansowych i światowej polityce finansowej. W skład "Grupy Pięciu" wchodziły Stany Zjednoczone, Japonia, Zachodnie Niemcy, Francja, Wielka Brytania. Decyzję ogłoszono podczas spotkania na szczycie. Wydarzenie skomentował minister fi-

nansów Michael Wilson jako niezwykle ważne. Od tego momentu wszystkie sprawy, które mają wpływ na sytuację gospodarczą Kanady, uzgadniane były przez 5 państw, obecnie będą dyskutowane bezpośrednio z Kanadą, jako pełnomocnym członkiem. Między innymi wartość dolara ustalana jest na spotkaniach Grupy W. W ubiegłym roku we wrześniu na spotkaniu w Nowym Jorku ustalono tak obniżenie wartości dolara. W rezultacie tej decyzji wiele krajów zostało dotkniętych kryzysem monetarnym.

POZEGNANIE MC DERMOTTA

✓ Dennis Mc Dermott pożegnał swych zwolenników na ostatnim zjeździe Kongresu Pracy. Mc Dermott był prezydentem związku od 1978 roku. W związkach zawodowych pracował przez 38 lat. W latach 50-tych walczył z rasową dyskryminacją, w 60-tych protestował przeciw wojnie wietnamskiej, w 70-tych popierał walkę kalifornijskich farmerów, w 80-tych wypowiadał się wielokrotnie w obronie Solidarności w Polsce. Z jego inicjatywy i poparcia powstało Biuro Informacyjne Solidarności w Kanadzie i kanadyjskie związki zawodowe. Łożyły poważne środki na pomoc Solidarności w kraju, jak również jej udzielały moralnego poparcia na forum międzynarodowym. Mc Dermott reprezentował ideowo socjalistyczną, lecz zarazem antysowiecką linię w związkach zawodowych.

Zmiana na najwyższym stanowisku w tej instytucji może oznaczać zmianę kursu na bardziej zycielny. Moskiewe Nowym szefem związków kanadyjskich została kobieta S. Carr.

POPRAWKI W YOUNG OFFENDERS ACT

✓ Prokurator Generalny Perrin Beatty wniósł pod dyskusję parlamentarną poprawkę do ustawy o przestępczości nieletnich Young Offenders Act. Według obowiązującego przepisu wszyscy przestępcy do lat 18 traktowani są jako "młodociani". Minimalny wiek w jakim można być oskarżonym za przestępstwo kryminalne wynosi 12 lat. Maksymalny wyrok dla młodocianego wynosi 3 lata.

Opinia publiczna była wstrząśnięta faktem, iż 14-letni morderca 3 osób otrzymał owy wyrok. Poprawka wnosząca by sędzia mógł zasądzić wyrok wyższy w wypadku wielokrotnego przestępstwa. Proponuje również by policja mogła uzyskać zgodę na publikację nazwiska przestępcy, którego anonimowość chroni obecna ustawa.

KONFLIKT INTERESÓW

✓ Opozycja domaga się rezygnacji ministra przemysłu Sinklera Stevensa w związku z pożyczką jaką jego żona Noreen uzyskała dla jego kompanii Johna Turnera w liście do Stevensa domagał się pełnego wyjaśnienia. Pożyczka była nieoprocentowana na okres jednego roku i wynosiła 2,6 miliona dolarów.

CHMURY TAKŻE NAD KANADĄ

✓ Znacznie osłabione i rozproszone radioaktywne chmury wdarły się od południa do Kanady. Przygotowano urządzenia pomiarowe, które nie ujaw-

niły wysokiego czy niebezpiecznego dla zdrowia skażenia.

OTWARCIE EXPO

Książę Karol i Lady Diana dokonali uroczystości otwarcia światowej wystawy Expo 86. Wystawa poświęcona jest komunikacji i trwać będzie przez 5 miesięcy. Spodziewan jest przyjazd 20 milionów turystów.

ZADOWOLENI

✓ 67 procent Kanadyjczyków jest zadowolonych ze swoich dochodów, stwierdzają ostatnie badania Gallupa. Najbardziej ukontentowani są mieszkańcy Ontario - aż 73 procent uważa, że zarabia wystarczająco. Ciekawe, że kobiety i mężczyźni wykazują podobny procent zadowolonych - około 68.

Badania wykonał Instytut Gallupa jak zwykle na próbie około 1000 osób.

PIKIETOWANIE PACYFISTY

W piątek 9 MAJA o g 7 15 w Harbord Collegiate Institute wystąpi z wykładem Philip Berrigan, znany pacyfista, konsultant demonstracji i akcji pokojowych.

Temat wykładu odbiega od głównych zainteresowań Berrigana. Nosi on tytuł "Gwałt i dzieci".

Okazja, żeby przypomnieć pacyfistom skąd płynie największe zagrożenie nuklearne.

Pikiety organizuje CANADIAN COALITION FOR PEACE THOUGHT STRENGTH.

Spotkanie z Alicie Poznanska-Parizeau w Ottawie

Polski Instytut Naukowy w Ottawie organizuje spotkanie z znaną pisarką i naukowcem Panią Alicie Poznanska-Parizeau. Spotkanie odbędzie się w dniu 15 MAJA (czwartek) o godz 19 30 w sali nr 103 na Uniwersytecie St. Paul p Main Street 223 w Ottawie. Wszystkich serdecznie zapraszamy do udziału w tym spotkaniu.

UWAGA CZYTELNICZY Nowe punkty sprzedaży Echa Tygodnia

White Oak
Delicatessen & Restaurant
149 E. Lakeshore Rd. OAKVILLE
Doskonałe polskie drugie śniadania,
świeże wędliny i biały polski ser.

W pobliżu DUFFERIN-JAMESON
62 Springhurst Ave.
A & B MILK STORE

WEST MALL / BLOOR
290 The West Mall
Nowo otwarta polska kwaciarnia
ALANA'S FLOWERS, tel. 626-6366

WESTON, Toronto
263 DIXON RD.

Sklep w budynku mieszkalnym w podziemiach

KOMUNIKAT
Odczyt pt. POLITYKA NUKLEARNA STANÓW ZJEDNOCZONYCH wygłosi mgr Bask-Mostwin z Komisji Planowania Studium Południowo Amerykańskiego do spraw Polskich, były wysłannik Rządu Polskiego w Londynie do Kraju w czasie II wojny światowej. Odczyt odbędzie się w sobotę 10 maja o g 7 30 wiecz w dolnej sali Credit Union przy 220 Roncesvalles Ave.
Wolne datki - przeznaczone na fundusz Sw. A. Boboli na pomoc rodakom w ZSRR.
Serdecznie zapraszamy
Polish Canadian Action Group

KOMUNIKAT
ZARZĄD POLSKIEGO INSTYTUTU—KASZUBY—POLISH HERITAGE INSTITUTE

Zgodnie z decyzją powziętą na zebraniu założycielskim PIK pierwszy Walne Zebranie członków Instytutu odbędzie się na Kartuzach dnia 17 maja o godz 14 00. Osoby zainteresowane które chciałyby wziąć udział w pracach będą mile widziane.

Ramowy program Zebrania przedstawia się następująco:

1. Przywitanie obecnych i ukonstytuowanie się prezydium zebrania
2. Przyjęcie proponowanego porządku dziennego
3. Sprawozdanie przewodniczącego
4. Sprawozdania członków Zarządu

vice przewodniczącego sekretarza skarbnika przewodniczących komitetów finansowego programowego budowy ośrodka muzeum w Wilnie Informacji i publikacji

5. Dyskusja nad sprawozdaniami
6. Projekt statutu (krótkie wprowadzenie dyskusja zasadnicze decyzje)
7. Program działalności poszczególnych komitetów (wprowadzenie dyskusja uchwały)
8. Wolne wnioski
9. Ustalenie terminu następnego zebrania

Kartuzi Lodge pp. Żurawskich (Tel. 613 756-2015) znajduje się na zachodnim wybrzeżu jeziora Kamenskogo dojazd poprzez Barry's Bay.

Adres Wiceprzewodnicząca Sekretarza Dr. Ewa Siekierska Inż. Maria Remisz 209 Huntridge Prwy 124 Viewmount Dr. Ottawa, Ont. K1V 9J3 Nepean Ont. K2G 3B7

Tel. (613) 523-0959 (613) 727-1374

CZY W POLSCE BĘDĄ ŚMIERTELNE OFIARY ?

Ciąg dalszy str 1

Czy ludność Polski jest zagrożona ?

W jakim stopniu zagrożona jest ludność Polski?

Zależy to, jak można sądzić na podstawie licznych opublikowanych w ostatnich dniach materiałów, od dwu czynników - po pierwsze, od siły promieniowania sowieckiej chmury radioaktywnej, która znalazła się nad Polską oraz, po drugie, od ilości godzin w czasie których poszczególne tereny kraju były wystawione na działanie tego promieniowania.

Niestety, nie ma precyzyjnej odpowiedzi ani na jedno, ani na drugie z tych pytań. Władza sowiecka udziela bardzo niewiele informacji, władze PRL informują o odczuwanych w Polsce skutkach katastrofy obszerniej, lecz niemal bez wyjątku tylko ogólnikowo.

Lecz analiza całej masy opublikowanych dotychczas informacji ujawnia kilka szczególnie istotnych faktów, które, najprawdopodobniej, rzeczywiście miały miejsce.

● **Siła promieniowania nad Polską** Dnia 1 maja warszawski korespondent *New York Times'a* Michael T. Kaufman depešował do Nowego Jorku, że tego dnia odbyła się w Warszawie konferencja prasowa, na której wystąpił Zbigniew Jaworowski, dyrektor instytutu kontroli promieniowania. Według Kaufmana, miał on powiedzieć, że promieniowanie, po osiągnięciu niebezpiecznego poziomu, zaczęło bardzo słabnąć i że próbki powietrza pobrane z samolotów pokazują, że radioaktywne materiały przestały się już wydobywać z reaktora w Czarnobylu. Jaworowski miał dodać, że najwyższy poziom radioaktywności zanotowano w poniedziałek 27 kwietnia, na wsi na pojezierzu Mazurskim (*New York Times* nie podaje nazwy wsi, według innych źródeł mają to być Mikołajki). Ten najwyższy poziom radioaktywności wynosił 2,5 milirema w ciągu godziny, czyli 500 razy więcej, niż normalny poziom promieniowania. W pozostałych częściach kraju promieniowanie miało być przeciętnie dziesięć razy większe, niż normalnie.

Następnego dnia Kaufman znowu cytuje na łamach *New York Times'a* Jaworowskiego, który miał powiedzieć, że w pewnym momencie nasilenie promieniowania znalazło się na granicy niebezpieczeństwa, ale nigdy nie było szkodliwe. Zarówno jednak Jaworowski jak i inni członkowie komisji odmówili podania konkretnych danych o nasileniu promieniowania w Warszawie, stwierdzając tylko, że w całej Polsce promieniowanie jest przeciętnie dziesięciokrotnie silniejsze niż zazwyczaj i że słabnie.

Tymczasem jednak dyrektor szwedzkiego instytutu ochrony przed promieniowaniem dr Gunnar Bengtsson oświadczył w piątek, 2 maja, na konferencji prasowej, że w niektórych częściach Polski promieniowanie jest dziesięciokrotnie wyższe, niż w Szwecji.

W Szwecji, z początkiem tygodnia, nasilenie promieniowania wynosiło około 2 miliremy na godzinę.

nie jest więc wykluczone - jest to mój wniosek - że w godzinach największego nasilenia, promieniowanie nad częścią Polski mogło osiągnąć 20 miliremów na godzinę.

A jeśli tak, to dyrektor Jaworowski z instytutu promieniowania w PRL minął się z prawdą, albo na skutek błędnego pomiaru, albo celowo.

Nie należy zapominać, że odległość między Polską a miejscem katastrofy w Czarnobylu to tylko jedna trzecia odległości między Szwecją a Czarnobylem.

● **Jak długo trwało nasilone promieniowanie nad Polską?** Szwedzi podnieśli alarm w poniedziałek, 28 kwietnia. Wystarczy spojrzeć na mapę, by stwierdzić, że sowiecka chmura radioaktywna musiała przejść nad częścią Polski, zanim dotarła do Szwecji. Wynikałoby z tego, że promieniowanie nad Polską było nie tylko silniejsze, niż nad Szwecją, ale także, że okres nasilonego promieniowania zaczął się w Polsce wcześniej, niż w Szwecji.

O tym, że promieniowanie w Polsce zaczęło bardzo słabnąć, informował dyrektor Jaworowski dopiero w piątek, 1 maja.

W najgorszym więc przypadku, nasilone promieniowanie nad Polską trwałoby 27, 28, 29 i 30 kwietnia i przez część 1 maja. W sumie nieco ponad sto godzin.

W najlepszym przypadku - zapewne nie mniej, niż około 50 godzin.

Co z tego wynika?

Otoż, jest prawdopodobne (ale oczywiście nie stuprocentowo pewne) że część ludności Polski była wystawiona przez 50 godzin na promieniowanie o nasileniu 20 miliremów na godzinę. W sumie więc, dawka promieniowania wchłonięta przez część ludności w Polsce mogła osiągnąć tysiąc miliremów w ciągu paru dni. Co to oznacza dla zdrowia?

Agencja Associated Press podała, że dawka promieniowania w wysokości tysiąca miliremów w ciągu roku powoduje, że jedna do dwóch osób, na 10 tys. narazonych na to promieniowanie, w przyszłości zachoruje śmiertelnie na raka.

Jeśli więc tylko milion Polaków zostało przez 50 godzin dotkniętych promieniowaniem o nasileniu 20 miliremów na godzinę, to liczba śmiertelnych ofiar wyniesie od stu do dwustu. Jeśli na takie promieniowanie wystawionych było 10 milionów, to liczba ofiar śmiertelnych może w przyszłości sięgnąć dwu tysięcy.

Jest to, powtarzam, tylko najgorszy możliwy przypadek, którego nie można wykluczyć na podstawie dotychczas opublikowanych informacji. Pozostaje żywić nadzieję, że nadejdą

jeszcze informacje, przekreślające tę tragiczną możliwość.

Jacek Adolf

SZOK

Z Warszawy - od naocznego świadka Pierwsze informacje o katastrofie

We wtorek, 29 kwietnia, kiedy już kilka dni upłynęło od atomowej katastrofy na Ukrainie, w porannej prasie codziennej w PRL nie było jeszcze ani słowa ani o wybuchu, ani o chmurze radioaktywnej nad Polską, ani o nasileniu promieniowania radioaktywnego, ani o tym, że Szwedzi zaobserwowali poważne nasilenie promieniowania i domagają się od Sowietów wyjaśnienia. Nic.

Michael T. Kaufman z *New York Times'a*, w depešy nadanej tego dnia do Nowego Jorku pisze - że pierwsze ostrzeżenie przyszło dopiero pod koniec dnia, w telewizji.

W wieczornym programie telewizyjnym ostrzeżono mieszkańców północno-wschodniej części Polski, by nie pili mleka od krow, karmionych świeżą paszą - gdyż może być ono skażone cząstkami radioaktywnego jodu, który wykryto w tych okolicach, po wypadku w elektrowni atomowej w Czarnobylu na Ukrainie.

Władze powołały komisję badającą stopień skażenia próbek powietrza. Niebezpieczeństwo skażenia - jak podawano - zesrodkowano było w powiatach wokół Białegostoku. Władze występowały w tonie uspokajającym, wyraźnie starając się zapobiec szerzącemu się niepokojowi, że zdrowie ludzi może się okazać zagrożone. Katastrofalny wybuch miał miejsce o około 500 kilometrów od granicy PRL.

Komunikat rządowy zapowiadał zakaz sprzedaży mleka od krow pasących się na pastwiskach w rejonie Białegostoku. Wolno sprzedawać tylko mleko od krow żywionych suchą paszą.

Komunikat dalej informował, że stwierdzono "wysoki poziom radioaktywnego jodu" - czego przyczyną może być stopienie się rdzenia w elektrowni atomowej w ZSRR. Cząstki radioaktywnego jodu mogą zakłócić funkcjonowanie gruczołu tarczycowego i dlatego rozprzestrzenia się dla dzieci, niemowląt i kobiet w ciąży tabletki jodowe.

Komunikat władz zalecał też staranne mycie jarzyn przed spożyciem.

W Warszawie natychmiast ustawiły się długie kolejki przed kioskami z prasą. Wokół tych co mieli ze sobą radia krotkofalowe, gromadziły się grupy przechodniów.

Pierwsze informacje o katastrofie dotarły do Polaków w kraju z zachodnich radiostacji.

Katastrofa była tematem niespokojnych rozmów w tramwajach, autobusach i pociągach. Kaufman pisze - że w przedziale pociągu osobowego Warszawa-Lódź dyskutowano o zapewnieniach władz, że przecieki promieniowania nie stanowią bezpośredniego zagrożenia zdrowia w Polsce.

Jedna z pasażerek przypomniała - że kiedyś władze mówiły o błękitnej robaki - znajdowane w rybach - nie są szkodliwe.

O tym - że nie ma bezpośredniego zagrożenia poinformował rzecznik rządu Jerzy Urban na konferencji prasowej. Urban powiedział zagranicznym reporterom - że nad północno-wschodnią Polską przeszedł ra-

Złowroga sowiecka chmura radioaktywna posiała niepokój w sercach milionów Polaków

Sowieci zbudowali reaktory na Ukrainie nie przestrzegając ważnych norm bezpieczeństwa

Po wybuchu w Czarnobylu ukryły informację o trującej chmurze posuwającej się ku Polsce i Skandynawii

To opóźnienie może się stać przyczyną setek lub tysięcy zgonów w Polsce w nie dającej się przewidzieć przyszłości

Inni wyrażali nadzieje, że po katastrofie władze porzucą zamiar wybudowania elektrowni sowieckiego typu na wybrzeżu Bałtyckim. Niepokojono się też, czy zagraniczni importerzy będą kupować polskie poziomki i grzyby.

Wykupywano konserwy i mleko w proszku, zniknęły normalne kolejki po świeże jarzyny, nie było amatorów na świeżą sałatę i kapustę.

Ale większość rozmów skupiała się na tym, na ile można mieć zaufanie do informacji udzielanych przez władze w sprawie kryzysu radioaktywnego.

"Chcieliśmy uniknąć hysterii"

4 maja, w niedzielę, amerykański dziennikarz depeszcował z Warszawy.

Polscy uczeni przyznali dziś, że utrzymali w tajemnicy konkretne dane liczbowe o promieniowaniu, aby nie spowodować paniki.

W specjalnym programie telewizyjnym uczeni, zasiadający w powołanej przez rząd komisji do spraw kryzysu radioaktywnego oświadczyli, że częściowe wstrzymanie informacji w poniedziałek i wtorek, 28 i 29 kwietnia, było uzasadnione. Dyrektor państwowej komisji atomistyki Mieczysław Sowiński powiedział: "Zachowaliśmy ostrożność, informując o tym, co zbadaliśmy. Staraliśmy się przestrzegać instrukcji gen. Jaruzelskiego, by zapewnić maksimum bezpieczeństwa przy minimum paniki".

Jednocześnie Polska Agencja Prasowa podała, że władze PRL zanotowały ostry wzrost promieniowania w niedzielę 27 kwietnia, zanim jeszcze Szwecja uderzyła na alarm.

Członkowie komisji bronili swego stanowiska tym, że pomiary w ciągu pierwszych dwóch dni podlegały gwałtownym fluktuacjom i przy niepewnym wietrze nie były jednoznaczne.

Sowiński powiedział: "Chcieliśmy uniknąć hysterii i mogliśmy sobie wyobrazić ludzi uciekających z rzekomo skażonej okolicy do innej, według informacji bezpiecznej, po to tylko, aby po kilku godzinach sytuacja się odwróciła".

Uczeni bronili granic narzuconych publikowanym informacjom i z dumą zwracali uwagę ze środki, które przedsięwzięła komisja - decyzja rozprowadzenia preparatu jodowego dla 11 milionów dzieci i zawieszenie sprzedaży mleka od krow karmionych świeżą paszą zostały później przyjęte w krajach Europy Zachodniej.

O sytuacji w niedzielę 4 maja podali co następuje. Przez ostatnie dwa dni pomiary w całej Polsce wykazywały od 0,02 do 0,45 mikroremów na godzinę. Przećnięte nasilenie promieniowania było równie 5 procentom dawki promieniowania, jaką ludzie mogą wchłonąć w ciągu roku bez szkody dla zdrowia.

Tę ocenę sytuacji potwierdziły wyniki pomiarów, przeprowadzonych w Warszawie w sobotę 3 maja, przez ekspertów z amerykańskiego biura ochrony środowiska naturalnego - the US Environmental Protection Agency, którzy zbadali promieniowanie na terenie ambasady amerykańskiej i w mieszkaniach dyplomatów, stwierdzając że nie ma tam niebezpieczeństwa.

Członkowie komisji, biorący udział w programie telewizyjnym, odpowiadali też na pytania, zadawane przez telefon. Powiedzieli, że nadal obowiązuje zakaz sprzedaży mleka od krow, które pasły się na świeżej trawie, ale nie ma ograniczenia sprzedaży mleka od krow karmionych suchą paszą. Wszelką inną żywność uznali za nieszkodliwą. Bezpieczne w spożyciu są m.in. jaja i miod. Wodę można pić bez obawy.

2 MAJA PIĄTEK Rząd Stanów Zjednoczonych ostrzega kobiety w wieku w którym można mieć dzieci by nie wyjeżdżały do Polski. Ostrzega też przed zabieraniem do Polski dzieci.

Ambasady Wielkiej Brytanii, Kanady i Australii już poprzednio ewakuowały z Polski dzieci swych dyplomatów.

Ministerstwo spraw zagranicznych RFN podaje że w ambasadzie RFN w Bukareszcie widziano i słyszano w telewizji i w radiu komunikaty o wprowadzeniu w Rumunię stanu pogotowia alarmowego w związku z nasileniem promieniowania. Mieszkańców wzywano do pozostawania w domach. Ambasada ostrzegła Niemców by nie wyjeżdżali do Rumunii. (Po kilku dniach Rumunia oficjalnie zaprzeczyła tej informacji).

2 MAJA PIĄTEK Władze federalne RFN zarządziły kontskatę świeżego mleka z kilku regionów kraju z powodu radioaktywnego skażenia w związku z katastrofą w Czarnobylu.

Rządy kilku krajów zachodnich w tym Dani i Włoch zakazały importu żywności z Europy Wschodniej. Szwecja już 30 kwietnia zakazała importu świeżego mięsa, świeżych ryb i jarzyn z bloku sowieckiego.

Inne kraje w tym Niemcy Zachodnie nakazały ściśle badanie radioaktywności na przejściach granicznych z Europy Wschodniej. Badaniom mają być poddawane statki, samoloty, samochody oraz pasażerowie z Europy Wschodniej i zachodnich części ZSRR.

radioaktywny obłok, ale niosły go silne wiatry i leciał na takiej wysokości, że nie był niebezpieczny dla zdrowia. Dodał, że powołano komisję rządową, złożoną ze specjalistów z wielu ministerstw, w celu badania poziomu radioaktywności.

Następnego dnia pierwsze poranne dzienniki radiowe porównywały "wypadek" w Czarnobylu do przecieku atomowego w Three Mile Island w Stanach Zjednoczonych. Stopniowo jednak przestano wspominać o wypadku amerykańskim, gdy stało się jasne, jak poważna jest sytuacja w Czarnobylu.

Do Warszawy przychodzą dwa pociągi na dobę z Kijowa. Jak informowali kolejarze, pociągi przyjechały na czas i nie było śladów paniki wśród pasażerów.

Groziła panika

Michael T. Kaufman pisze, że podczas gdy władze wyraźnie starały się rozwiać obawy ludzi, można było zaobserwować objawy grozącej paniki.

Osoby załatwiające sprawy w ministerstwie spraw zagranicznych zauważyły powielone instrukcje dla pracowników biurowych, polecające by nie otwierano okien. Dzień był gorący i słoneczny.

Najbardziej do otwartego wyrażenia gniewu zbliżył się Jerzy Urban, na konferencji prasowej, mówiąc we czwartek 1 maja, że po raz pierwszy wschodni sojusznik poinformował Polaków o wypadku atomowym w biuletynie TASSa, dwa dni po tym, jak w Polsce pojawił się radioaktywny obłok.

O wiele częściej były wyrazy wdzięczności dla sowieckich ekspertów, którzy rzekomo przybywali do Polski w ciągu ostatnich trzech dni, aby pomagać w badaniu próbek gleby i powietrza.

Amerykański dziennikarz pisze, że utrzymywanie w tajemnicy ważnych dla Polski informacji ożywiło wśród Polaków głęboką niechęć do ZSRR. W czasie oficjalnego pochodu pierwszomajowego w Łodzi, młody człowiek na widok transparentu "Militaryzacji kosmosu - nie!" odezwał się: "Ale tak - dla radioaktywnego jodu".

W pociągach, tramwajach, taksówkach, w kolejkach przed szpitalami rozprowadzającymi preparat jodowy, nagminnie potępia się ZSRR za najrozmaitsze grzechy, począwszy od niechlujnej technologii po nieczulicę i arogancję. Niektórzy mówią, że Rosjanom bardzo zależało na tym, by nie zwracać uwagi na incydent, bo nie chcieli zakłócać uroczystości pierwszomajowych.

Warszawa, wtorek 29 kwietnia. Technik pobiera próbkę powietrza w celu zbadania radioaktywności.

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE

TORONTO

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. West, Toronto

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL.: 762 - 9523

3-miesięczne certyfikaty 9 % roczne

Pozyczki personalne

i hipoteczne ubezpieczenia na życie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZĘKOWE

CODZIENNIE od 12 do 2 30 po poł i od 7 30 wiecz do 9 wiecz. WTORKI tylko od 12 do 2 30 po poł oraz SOBOTY od 10 do 12 30

Od 1 MARCA do 30 KWIEŚNIA 1986

w każdy czwartek

PORADY PODATKOWE

udzielane bezpłatnie przez

pana K. POMIANOWSKIEGO C.G.A.

Byłego pracownika "REVENUE CANADA"

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

HIGH PARK

Real Estate Ltd

Realtor

217 RONCESVALLES AVE
TORONTO ONT M6R 2L6

1000 sprzedanych domów.

Istniejąca od 1972 r firma 40 agentów poleca Państwu wszelkiego rodzaju domy i interesy, 3-dniowe, komputerowe wyprzedzenie w informacji gwarantuje najlepsze okazje.

Proszę dzwonić całą dobę

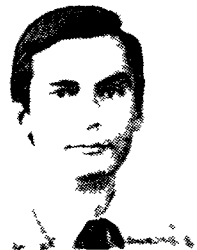
532 - 4441

DARRELL KENT REAL ESTATE LIMITED

ETOBICOKE MISSISSAUGA TORONTO SCARBOROUGH

In our record breaking month

is proud to announce it s

Top Agent for
April 1986
ZYGUNT
(ZYGGY)
PRZETAKIEWICZ

For personalized service from a neighbour who lives and works in your neighbourhood call

Biuro 766-4088

Dom 769-9494

Strzeżonego Pan Bog strzeże Dzieci kanadyjskich dyplomatów odjeżdżają z Warszawy do RFN Ewakuacja 20 dzieci była dobrowolna

Nie bawić się w piasku

Rodzicom radzono, by dzieci nie bawiły się w piasku lub w ziemi, zwłaszcza w północno-wschodniej części kraju, gdzie chmura pozostawiła największy opad radioaktywnego pyłu. Pył ten w 80 procentach składa się z jodu 131, który łączy się z rakiem tarczycy.

Przedstawiciele służby zdrowia poinformowali, że raporty z klinik i szpitali nie wykazują dotychczas zachorowań lub objawów, które można przypisać promieniowaniu radioaktywnemu.

Kaufman pisze, że jak się wydaje, władze PRL starają się teraz o to, by możliwe ograniczyć straty gospodarcze, wynikające z wątpliwości co do tego, jak duży był opad radioaktywny w Polsce i jak szkodliwy może się jeszcze okazać. Np. Szwecja i Niemcy Zach zapowiedziały, że będą mierzyły radioaktywność importowanej z Polski żywności.

W korespondencji z Warszawy Kaufman pisze 2 maja, że władze PRL podjęły wyraźne ryzyko w swej polityce zagranicznej, znacznie bardziej otwarcie niż Sowiety traktując problemy stworzone przez radioaktywny opad z Czarnobyla. Prasa sowiecka albo zupełnie zignorowała katastrofę, albo ją pomniejszyła.

Władze PRL informowały ogólnikowo o nasileniu promieniowania, zakazały sprzedaży mleka od krow karmionych świeżą paszą i zaczęły rozprawdzać środki przeciwpromienne dla 11 milionów dzieci w kraju. Co więcej, informowały o tym przez radio, a polskich programów radiowych systematycznie słucha wiele osób na Litwie i na Ukrainie.

Prasa PRL pisała więcej o katastrofie i związanych z nią niebezpieczeństwach, niż na ten temat podały krótkie informacje radiowe w Czechosłowacji, Rumunii i Bułgarii.

Przez trzy dni z rzędu telewizja PRL, najciszej kontrolowane narzędzie propagandy w kraju, dawała informacje sprawiające wrażenie, że sytuacja jest poważna. W sowieckiej telewizji panowało zupełne milczenie.

W świetle tej względnie otwartej polityki informacyjnej PRL, niektórzy Polacy wyrazili opinie, że ewakuacja kobiet i dzieci z zachodnich ambasad w Warszawie była albo przesadną reakcją albo formą represji. Kanadyjczycy wysłali 20 dzieci do Niemiec Zachodnich 2 maja rano, w ich ślady poszli Brytyjczycy i Australijczycy.

Wyżsi rangą urzędnicy ambasady USA w Warszawie wyrazili zdziwienie, że Departament Stanu przygotowuje się do ewakuacji kobiet i dzieci z ambasady. Jeden z amerykańskich dyplomatów powiedział, że Polacy będą bardzo poruszeni, kiedy się o tym dowiedzą.

Dyplomata ten powiedział, że w ambasadzie nie było paniki, a personel ambasady poinformowano, że choć w Warszawie nie ma, jak się wydaje, niebezpieczeństwa dla zdrowia, pracownicy lub żony pracowników ambasady i ich dzieci mogą wyjechać na koszt rządu USA do Niemiec Zachodnich, ze względu na morale. Do 2 maja nikt nie skorzystał z tej oferty.

W czasie kryzysu radioaktywnego, władze PRL unikają oskarżenia Sowieców o cokolwiek. W pierwszych dniach środki przekazu wiele wysiłku wkładały w prównywanie wydarzenia w Czarnobylu z wypadkami nuklearnymi w innych krajach.

TRAGEDIA

Z wielkim niepokojem czekają na konkretne dane o skutkach sowieckiej katastrofy mieszkańcy północno-wschodniej Polski, Białostockiego, Suwalszczyzny, Oszmianskiego, Łomżyńskiego - terenów najbardziej poszkodowanych. Tamteży przeszła radioaktywna chmura, tam też władze ogłosiły zakaz picia świeżego mleka.

Skutki skażenia na tych terenach mogą się ujawnić stopniowo, wraz z upływem czasu. Trudno zamknąć obory akurat teraz, kiedy trawa jest najbardziej zielona, kiedy bydło wyprowadza się na pastwiska, kiedy hodowcy bydła szczęśliwie przetrwali przedówek. Krowa nie wie, że zielona trawa jest skażona. Wiedzą o tym chłopcy i są bezradni.

Wprawdzie komentarze oficjalne mówią, iż uzyskiwane z bieżącego skupu mleko przeznaczają się do przeróbki przemysłowej, ale pozostaje pytanie - co to za przeróbka może być? Jeżeli bowiem w wyniku tego procesu przemysłowego powstaną sery, które potem mają trafić do sklepów, to przecież żadne wyjście.

Do państwowych punktów skupu trafia dwie trzecie ogólnej ilości produkowanego w kraju mleka. Jedną trzecią pozostaje w gospodarstwach, stanowi podstawę wyżywienia ludzi na wsi. Co oni wszyscy mają dzisiaj zrobić? Czy karmione mlekiem prosięta zagłodzić? Przeznaczyć na rzeź? Co zrobić z młodymi cielętami? Sprzedać je, wyrzucić? Czym wreszcie zastąpić spożywane w gospodarstwie domowym mleko?

W miastach zalecono spożywanie mleka w proszku. Dzisiaj już wiemy, że i jego zabrakło. Co jednak zrobić na wsi, gdy podstawowy produkt żywnościowy nie nadaje się do spożycia, albo spożycie którego może zagrozić i zdrowiu i życiu człowieka?

Trzeba też podkreślić lekkomyślność czy też wręcz skandaliczne zachowanie się władz. O wybuchu w Czarnobylu wiedzieli już na początku ubiegłego tygodnia. Meteorolodzy wiedzieli, że radioaktywna chmura idzie akurat w kierunku wschodnich terenów Polski i że wkrótce tam dotrze. Gdyby w porę o tym poinformowano, to wówczas przynajmniej ludzi można by było przestrzec, by nie wychodzili z domów, by nie prowadzili prac polowych, by nie siali i nie orali, bo wraz z tym miesza się z glebą radioaktywne pierwiastki. Wreszcie, może na tych kilka najgorszych dni udałoby się zwierzęta gospodarskie zatrzymać w chlewniach i oborach.

30 KWIEŃNIA SRODA W austriackiej prowincji Karintii radzi się matkom by trzymały w domu nie mowlęta i małe dzieci.

2 MAJA Urzędnik Departamentu Stanu USA informuje że prawdopodobnie wkrótce amerykańska ambasada w Warszawie zostanie poinformowana że kobiety i dzieci mogą wyjechać z ambasady na koszt Stanów Zjednoczonych dopóki nie stanie się w pełni jasne, że sytuacja w Polsce jest bezpieczna.

Tymczasem, wówczas kiedy niebezpieczny pył padał na glebę, na łąki i pastwiska, chłopcy - mieszkańcy wsi - o tym nie wiedzieli. Nie zdawali sobie z tego sprawy, że i zwierzętom i ludziom grozi niebezpieczeństwo.

Dla swoich celów władze poświęciły zdrowie i los ludzi w północno-wschodniej Polsce. W niektórych miejscowościach odnotowano 500-krotny wzrost radioaktywności. I przy takim skoku oficjalnie powiada się, że nikomu nic nie zagraża.

Włożyliśmy to pomiędzy bajki. Stała się tragedia. Tragédię tę pogłębił lekkomyślny, lekceważący stosunek komunistycznych dygnitarzy do ludzi pracy.

W normalnym kraju, władze powinny poszkodowanym przyjść z pomocą. Nic o tym nie wiemy. Wiemy natomiast, że ofiarowana w różnych krajach pomoc dla ofiar na Ukrainie generalnie przez sowieckie władze jest odrzucana. Jeżeli tę samą metodę chcą stosować władze PRL, to przyszłość poszkodowanych jest trudna do wyobrażenia.

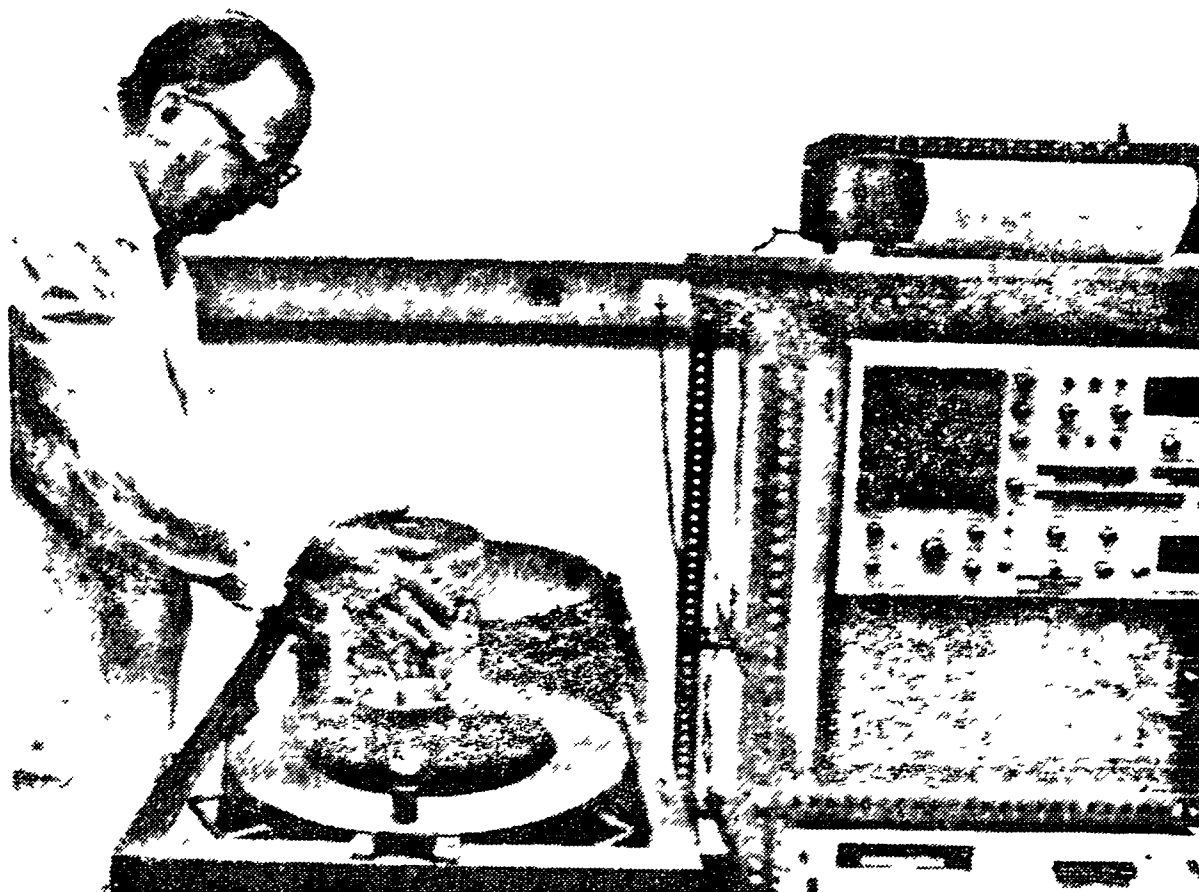
Jeżeli badania ujawnią, że i w mleku i w roślinach nagromadziło się tyle substancji radioaktywnych, że zagraża to bezpieczeństwu konsumentów, kto ludziom na wsi za powstałe szkody materialne zapłaci? Władza sowiecka? I kto o takie odszkodowania ma się upomnieć? Dygnitarze w Warszawie, którym wygodniej było przez kilka dni milczeć i zdrowie ludzkie lekceważać?

Katastrofa na Ukrainie pokazała, jak niebezpieczny jest dla człowieka totalitarny system, nie poddany żadnej społecznej kontroli.

M Swiejkowski, RWE

MLEKO W PROSZKU Z NIEMIEC

5 maja, poniedziałek "Caritas" diecezji katolickiej w zachodniemieckim mieście Essen wysłała w tym tygodniu ciężarówkę z mlekiem w proszku dla dzieci w Polsce, które nie mogą pić świeżego mleka z powodu skażenia radioaktywnego. Wysyłka mleka następuje na skutek prośby biskupa Domina, przewodniczącego Komisji Charytatywnej Episkopatu Polski, który w liście do diecezji w Essen powiedział, że sytuacja rodzin polskich z małymi dziećmi jest teraz trudniejsza, niż kiedykolwiek. Episkopat zachodniemiecki pragnie zakupić dalsze ilości mleka, z darów zbieranych w społeczeństwie zachodniemieckim. Mleko to będzie wysyłane do Polski, szczególnie tam, gdzie zanotowano wysokie skażenie radioaktywne.

Grzyby importowane z Polski poddawane są badaniom na promieniowanie, w Instytucie Higieny w Hamburgu w Niemczech Zachodnich

Włoski rolnik zapowiedział, że będzie skarżył rząd ZSRR o odszkodowanie w wysokości 730 dolarów za straty poniesione w związku z sowieckim wybuchem

W Brukseli rozpoczęło się dziś spotkanie rzeczoznawców od spraw handlowych i ochrony środowiska, by rozważyć politykę w zakresie importu żywności ze Wschodniej Europy, w związku z sowiecką katastrofą nuklearną. Kraje Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej chcą w tej sprawie postępować w sposób jednolity.

WYCOFALI SIĘ Z WYSCIGU POKOJU

5 maja Dziewięć państw wycofało się z kolarskiego Wycigu Pokoju, który rozpoczyna się 6 maja. Decyzję podjęto w związku z sowiecką katastrofą. Wycig kończy się w Pradze 22 maja. Wycofały się m.in. Niemcy Zachodnie, Szwajcaria, Holandia, Belgia, Włochy i USA. Trasa wycigu prowadzi przez Polskę i Niemcy Wschodnie.

Z wycigu wycofały się też ekipy Jugosławii i Rumunii.

RFN CHCE SKARZYĆ ZSRR O ODSZKODOWANIE

5 maja, poniedziałek. W Bonn postanowiono powołać specjalną grupę roboczą, dla ustalenia, czy władze RFN mogą wysunąć wobec ZSRR roszczenia finansowe z powodu strat, jakie w Niemczech Zachodnich spowodowane zostały przez skażenie na skutek opadu radioaktywnego z siłowni czarnobylskiej.

Grupa robocza zbada precedensy prawne, do takich roszczeń, w oparciu o ustawodawstwo cywilne i międzynarodowe.

Zachodniemieckie ministerstwo rolnictwa oświadczyło, że w oparciu o prawo międzynarodowe, ZSRR może być oskarżony o zaniedbanie przepisów bezpieczeństwa w siłowni w Czarnobylu.

Minister spraw wewnętrznych RFN Zimmermann stwierdził, że jego rząd rozważa, czy ma wystąpić do ZSRR o odszkodowanie z tytułu strat, poniesionych na skutek wybuchu w Czarnobylu. Chodzi przede wszystkim o skażenie mleka, warzyw i owoców.

CEZ I RUBID

Członek utworzonej w Stanach Zjednoczonych specjalnej komisji do badania skutków katastrofy w Czarnobylu Harold Benton poruszył m.in. kwestię opadów radioaktywnych izotopów cezu i rubidu, a nie tylko jodu. Ma prawdopodobnie to też ogromne znaczenie dla Polski.

DZIESIĄTKI LAT

Amerykański dziennik *The Baltimore Sun* omawia wypowiedź prezesa państwowej agencji atomistyki Mieczysława Sowńskiego, który omawia skład substancji promieniotwórczych znajdujących się w Polsce. 80 procent przypada na izotopy jodu, 20 proc. na inne substancje.

Sowński wymienia m.in. izotopy cezu i strontu.

Okres rozpadu jodu mierzy się dniami. Okres rozpadu strontu i cezu - w dziesiątkach lat. Skażenie strontem i cezem będzie jeszcze bardzo duże nawet za lat trzydziście, dlatego jest istotne, jaka część skażenia w Polsce przypada na izotopy o bardzo długim okresie rozpadu.

TAJEMNICZY TELEFON

6 MAJA Dowód, że władze PRL wiedziały o katastrofie już w niedzielę 27 kwietnia.

Jeden z lekarzy warszawskich poinformował amerykańskiego reporterów, że w ową niedzielę po zmierzchu w szpitalu w którym pracuje odebrał telefon od wysokiego funkcjonariusza, który uporczywie wypytwał o stan zapasów jodiny. Wywołało to w szpitalu zdziwienie, bo mimo chronicznych braków lekarstw w Polsce jodyny nigdy nie brakowało. Używano jej w małych ilościach do celów diagnostycznych. Dopiero następnego dnia sprawa się wyjaśniła, kiedy pod naciskiem Szwecji Sowieci przyznali się do wybuchu, a w PRL zaczęto podawać dzieciom i młodzieży do 16 lat preparaty jodowe.

RADIOAKTYWNE KROWY

5 maja Władze włoskie podały, że na granicy z Jugosławią zatrzymano 900 sztuk bydła z Polski, wykazującego ślady radioaktywności. Zwierzęta znajdują się w 28 wagonach. Z powodu braku należytej opieki, od pierwszego maja zdechło 27 sztuk bydła.

WSZYSTKIEMU WINNE SZCZURY

Brtyjski dziennik *The Guardian* podał w poniedziałek 5 maja, że uczniowie szkół moskiewskich mówią, że muszą myć warzywa i obierać owoce dlatego, że w wielkich magazynach moskiewskich doszło do przypadkowego zatrucia żywności trucizną na szczury.

OGRANICZENIE SWOBODY DYPLMATÓW USA

6 MAJA WTOREK Władze PRL ograniczyły swobodę poruszania się dyplomatów amerykańskich w Polsce. Od 1 maja muszą oni zawiadamiać o wyjazdach poza rejon, gdzie znajduje się ich placówka. Krok ten podjęto w odwecie za ograniczenie swobody poruszania się w USA personelu PRL, Czechosłowacji, NRD i Bułgarii. Waszyngton uznał, że takie ograniczenie wobec osób z bloku sowieckiego jest niezbędne dla powstrzymania akcji szpiegowskiej przeciw Stanom Zjednoczonym.

SKAŻENIE

Ciąg dalszy ze str. 1

Chmura radioaktywna i jej składniki

Reaktor atomowy jest to jak gdyby zamknięty kocioł zawierający pierwiastki, których atomy rozpadają się spontanicznie, wyzwalając energię w postaci ciepła. Energia ta jest używana do wytwarzania pary, która napędza turbiny sprzężone z generatorami elektrycznymi. Spontaniczny proces rozpadu atomów można przyspieszać lub zwalniać za pomocą specjalnych urządzeń kontrolujących. W "kotle" atomowym, oprócz ciepła powstaje promieniowanie radioaktywne. Grube mury stanowiące ściany kotła zatrzymują to promieniowanie, nie pozwalając mu na wydostanie się na zewnątrz. Podobne promieniowanie radioaktywne powstaje przy wybuchach bomb jądrowych, a także w aparatach rentgenowskich, gdzie używane jest do tzw. "przeswietlenia". Poza promieniowaniem, drugim produktem ubocznym reaktora atomowego są pierwiastki radioaktywne. Ciężkie atomy radioaktywnego uranu, stanowiącego paliwo atomowe rozpadają się w reaktorze na mniejsze atomy innych pierwiastków, większość z nich to również nietrwałe - radioaktywne elementy. Najważniejsze spośród nich to jod-131, cez-137 i stront-90. Te trzy pierwiastki były głównymi składnikami chmury radioaktywnej wyrzuconej z uszkodzonego reaktora. Chmura ta została poniesiona przez wiatry na tereny Europy wschodniej i północnej i prawdopodobnie dotrze również do Ameryki Północnej i reszty krajów świata, jednakże w dużo większym rozcienczeniu.

Jak doszło do eksplozji?

Jak doszło do eksplozji reaktora? Eksplozję taką można porównać do przegrzania silnika samochodu. Często na drodze mamy okazję widzieć samochód z buchającym spod maski obłokiem pary. Przyczyną tego jest zachwiany bilans energetyczny: produkcja ciepła przez silnik niewspółmierna do możliwości jego odprowadzenia przez chłodnicę. Podobne zachwianie bilansu energetycznego spowodowało wybuch reaktora na Ukrainie. Para i gazy uchodzące z przegrzanego reaktora porwały i uniosły ze sobą pyły zawierające pierwiastki radioaktywne.

Niebezpieczeństwo dla zdrowia

Dlaczego promieniowanie radioaktywne jest niebezpieczne dla zdrowia? Nietrwałe, radioaktywne pierwiastki, rozpadając się, przetwarzają się na atomy pierwiastków lżejszych. Reszta atomu cięższego pierwiastka zmienia się w energię promieniowania. Promieniowanie to, to rozpadzone cząstki, które ostrzeliwiają komórki naszego organizmu. Celne pociski trafiają w materiał genetyczny komórek, tzw. DNA, który jest niezbędnie potrzebny każdej komórce do podziału. Komórka, która przystępuje do podziału, a której DNA został uszkodzony, ginie lub zamienia się w komórkę nowotworową (rakową). Najczęściej dzielące się komórki, to komórki szpiku kostnego i błony śluzowej przewodu pokarmowego. Szpik kostny produkuje czerwone i białe ciała krwi. Nasświetlenie bardzo dużymi dawkami promieniowania powoduje zniszczenie odporności, zależnej od białych ciałek krwi, anemię i uszkodzenie przewodu pokarmowego. Słyszymy często, że ludzie chorzy na raka podlegają nasświetlaniom. Komórki nowotworowe, dzielące się, bardzo często są również wrażliwe na promieniowanie. W tym wypadku zabójcze dla organizmu promieniowanie radioaktywne jest wykorzystywane w walce z rakiem.

Wzrost nowotworów - na kilkadziesiąt lat

Jakie będą skutki biologiczne eksplozji na Ukrainie? Prawdopodobnie tylko ludzie, którzy w chwili wybuchu znajdowali się w bezpośredniej bliskości reaktora otrzymali śmiertelne dawki napromieniania. Osoby te można uratować tylko przez przeszczepy szpiku kostnego, nawet i ten zabieg nie daje jednak zupełnej pewności uratowania i pociąga za sobą możliwości różnych powikłań.

Co czeka ludność zamieszkałą na terenach, nad którymi przeszła chmura radioaktywna? Pyły zawierające radioaktywny jod, stront i cez osiadły na polach, lasach, jeziorach i dachach domów. Również deszcz padający podczas lub po przejściu radioaktywnej chmury zawiera promieniotwórcze pyły. Jednakże nasilenie takiego promieniowania jest stosunkowo niewielkie i nie jest w zasadzie niebezpieczne.

Największe niebezpieczeństwo związane jest ze spożyciem radioaktywnego materiału osiadłego na jarzynach lub zawieszony w wodzie. Mleko od krow, które pasły się na skażonym pastwisku zawiera stosunkowo duże ilości radioaktywnych pierwiastków. Niestety raz spożyte radioaktywne pierwiastki pozostają w organizmie, jod zostaje wychwycony przez tarczycę, cez i stront odkłada się w kościach. Pierwiastki te bombardują teraz komórki organizmu od wewnątrz. Takie stałe bombardowanie może spowodować śmierć niektórych komórek, ale ponieważ nie jest to zjawisko masowe organizm bez trudności regeneruje utracone komórki. Gorzej, jeżeli ostrzeliwanie atomowe spowoduje zrakowanie komórki. Komórka taka zaczyna się dzielić w sposób niekontrolowany i w końcu powoduje powstanie guza nowotworowego. Tak więc, należy się liczyć z tym, że na terenach skażonych radioaktywnością statystyka wykazuje wzrost liczby różnych nowotworów przez następnych kilkadziesiąt lat.

Dlaczego aż przez kilkadziesiąt lat? Intensywność rozpadu atomów pierwiastków promieniotwórczych mierzy się tzw. "okresem połowicznego zaniku", to znaczy czasem potrzebnym do rozpadu 50% atomów danego pierwiastka. Dla jodu-131 okres ten wynosi 8 dni, dla cezu-137 i strontu-90 - około 20 lat. Tak więc po 8 dniach z wchłoniętej dawki jodu 131 zostaje tylko połowa, a po 16 dniach - jedna czwarta, aby jednak ilość strontu-90 lub cezu-137 zmniejszyła się do jednej czwartej, potrzeba aż 40 lat!

Co z ludnością Polski?

Jakie dawki promieniowania otrzymała ludność Polski i jakie są "bezpieczne" dawki promieniowania? Tu zaczyna się sfera spekulacji i domysłów. Tak federalne jak i prowincjonalne kanadyjskie agencje ochrony środowiska nie otrzymały żadnych danych liczbowych od władz polskich. Rozprzestrzenienie chmury radioaktywnej zależy od kierunku wiatrów, a więc natężenia promieniowania w danym miejscu nie można po prostu obliczyć biorąc pod uwagę odległość od reaktora i początkowe nasilenie radioaktywności w miejscu wypadku.

Prasa i telewizja podawała, że w Polsce stwierdzono natężenia dziesięć- do pięćdziesięciokrotnie wyższe od normy. Są to jednak dane niesprawdzone. Również nie mogliśmy uzyskać informacji jak dalece natężenia te, o ile rzeczywiście miały miejsce, są niebezpieczne dla zdrowia. Niewątpliwie radioaktywność w kościach można porównać z bombą zegarową, która może wybuchnąć w każdej chwili, ale nie wiemy, jakie jest prawdopodobieństwo, że bomba ta wybuchnie przed naszą śmiercią z przyczyn naturalnych. Oczywiście, jeżeli tak pojmujemy ryzyko, to największe niebezpieczeństwo grozi dzieciom, a najmniejsze 90-letnim starszkom. Czy stopień ryzyka zachorowania na raka spowodowanego wchłonięciem dawki promieniowania przez mieszkańca Warszawy jest większy czy mniejszy od ryzyka, na jakie naraza się palacz dwóch paczek papierosów dziennie? Jedno jest pewne, że "bezpieczna" dawka promieniowania nie istnieje, że każdy z nas narazony jest na promieniowanie dosięgające nas z kosmosu i z wnętrza Ziemi, ale ryzyko związane z tym normalnym promieniowaniem jest minimalne.

Jak pomagać?

Jak możemy pomóc rodakom w Polsce? Największe niebezpieczeństwo związane jest ze spożyciem skażonych artykułów spożywczych, przede wszystkim mleka i jarzyn. Dziecko, jako największy konsument mleka i nabiału jest narazony na wchłonięcie większych dawek pierwiastków radioaktywnych niż dorośli. Jednocześnie, jako potencjalnie najbardziej długowieczne, dzieci mają największe szanse zachorowania na raka. Wskazane jest więc zastąpienie mleka wyprodukowanego na obszarach skażonych, przez mleko pochodzące z bezpiecznych źródeł, a więc z Europy Zachodniej lub Ameryki. Polska na pewno nie dysponuje środkami, aby sprostać tym zadaniom. Kongres Polonii Kanadyjskiej, który zawsze gotów był pomóc rodakom w potrzebie i tym razem podejmuje akcję mającą na celu zakup i przesłanie mleka w proszku dla dzieci polskich. Apelujemy o pomoc finansową. Ofiary prosimy składać na konto Kongresu "Polish Relief Fund". Zawiadzenia dla celów podatkowych wysyłamy dla ofiarodawców sum \$10 i więcej.

Czek na POMOC ZYWNOSC, LEKI i wysłać na adres KPK Z G, 288 Roncesvalles Ave Toronto, Ont M6R 2M4

1 MAJA W POLSCE

Przed 1 maja władze poczyniły kroki, zmierzające do zapobieżenia niezależnym demonstracjom. Wielu działaczy Solidarności poinformowano, że jeśli wezmą w nich udział, znajdą się w areszcie.

Prewencyjne aresztowania, ostrzeżenia

Co najmniej czterech działaczy niezależnego związku osadzono w areszcie już kilka dni przed 1 maja. Byli wśród nich były rzecznik Solidarności Janusz Onyszkiewicz i Andrzej Wisniewski.

30 kwietnia Jacka Kuronia wezwano do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jak podają zachodnie agencje prasowe. Kuronia przetrzymano przez cztery godziny, ostrzeżono by nie brał udziału w "nielegalnych demonstracjach" i nie przekazywał wiadomości na Zachód.

Na kilka dni przed 1 maja władze ostrzegły obywateli polskich, współpracujących z korespondentami zachodnich sieci telewizyjnych, że jeśli będą filmować niezależne obchody pierwszomajowe, to zostaną zwolnieni z pracy.

Zastraszanie

Jak się wydaje, próbowano również zastraszyć ludzi, pokazując odpowiednio dobrane programy telewizyjne w okresie poprzedzającym 1 maja. Telewidzowie obejrżeli galerię ujętych przez SB "agentów obcego wywiadu", wyrzutnie "wrogich ulotek", a także funkcjonowanie obozu pracy przymusowej w Bieszczadach, gdzie poddaje się ludzi "reedukacji".

Niezależne demonstracje

Mimo tych prób zastraszenia, w kilku co najmniej miastach - m.in. w Warszawie, Gdansk, Nowej Hucie i Wrocławiu, doszło do prób zorganizowania niezależnych demonstracji w dniu 1 maja. Korespondenci zachodni podali, że jednak silne oddziały MO na ulicach wielu miast uniemożliwiły próby zorganizowania niezależnych obchodów.

Główne niezależne uroczystości koncentrowały się w kościołach. Po nabożeństwach kiedy próbowano po opuszczeniu kościołów sformować pochody, brutal-

na akcja zmasowanych oddziałów MO, niekiedy też ciężko uzbrojonego ZOMO wspieranego pojazdami milicyjnymi, uniemożliwiła pochody.

W wielu miastach rozlokowano siły bezpieczeństwa w kluczowych punktach, by uniemożliwić niepożądanym osobom przedostanie się do oficjalnych pochodów.

Kordon milicji wokół domu Wałęsy

W Warszawie, na Żoliborzu, przed kościołem św. Stanisława Kostki, gdzie pochowany jest ks. Jerzy Popiełuszko, szturmowe oddziały MO rozpedziły formujący się pochód. Były tysiące ludzi. Są wiadomości, że użyto pałek i zatrzymano wiele osób.

Mieszkanie Lecha Wałęsy, na osiedlu Na Zaspie w Gdansk, otoczyły kordony milicji. Otoczony był też kościół św. Brygidy, milicja przez głośniki próbowała pozbawić otuchy wiernych i wzywała ich do rozejścia się. Ks. Bogucki podszedł do swojego mikrofonu i zwrócił się do milicjantów: "W imię czego nazywacie się robotniczą partią? W imię jakich wartości czynicie to wszystko?"

Ludzie, po wyjściu z kościoła, wzniesli transparenty z napisami **Solidarność, Wolność dla więźniów politycznych, Sto lat Reagan**. Wznoszono okrzyki **gestapo! Nie bij swojego brata za pieniądze!** Według niektórych informacji, milicja użyła pałek i dokonała aresztowań.

"Gdansk wyglądał jak okupowane miasto" - powiedział jeden z uczestników nabożeństwa w kościele św. Brygidy.

Wałęsa: "Obecna sytuacja nie do utrzymania"

Wałęsa, w oświadczeniu przekazanym telefonicznie zachodnim korespondentom, skrytykował demonstracje siły ze strony władz i powiedział m.in. "Zabiegi władz wykazują, jak wiele potrzeba siły fizycznej, by utrzymać kontrolę obecnej sytuacji, która jest nie do utrzymania. Ten zmasowany pokaz siły, to rzeczywiście obraz dzisiejszej Polski".

W Warszawie jeden z uczestników oficjalnego pochodu, przed kamerą telewizyjną wznosił dłoń w znaku zwycięstwa V. Zaraz został aresztowany.

W Nowej Hucie tysiące usiłowały przejść ulicami w niezależnym pochodzie, siły bezpieczeństwa uniemożliwiły marsz. Uczestnicy rozproszonego marszu wznosili okrzyki żądające przywrócenia niezależnych związków zawodowych, a także wyrażali poparcie dla amerykańskiej akcji zbrojnej w Libii.

Jak gdyby nigdy nic ..

Sowiecka chmura radioaktywna nad krajem w znacznym stopniu, jak się wydaje, przycięła majowe uroczystości. Wielu Polakom wydarzenia spowodowane wybuchem w atomowej elektrowni na Ukrainie wydały się groźne, zwłaszcza ze względu na swą tajemniczość. Kraj żył pod znakiem zagrożenia radioaktywnego.

Doniesienia z Polski mówiły o wielkiej fali niepokoju

Tymczasem Jaruzelski, który otworzył swym przemówieniem oficjalny jubel pierwszomajowy, zachowywał się tak, jak gdyby wszystko było w największym porządku i jakby nigdy nie słyszał o żadnej radioaktywnej chmurze i tym, że miliony jego rodaków ogarnął niepokój.

Jaruzelski uderzył w podniosły ton, mówił o jednej polskiej ziemi, jednym wspólnym domu, a także - o "prowokacyjnych eksplozjach jądrowych" - na Zachodzie, o podziemnych eksperymentach jądrowych w Nowej Hucie.

Niektórym w kraju przypominała się zima stulecia przed 1979-80. Kiedy w kraju zamarła komunikacja, na wsi i w mieście wyłączano prąd, a w stygłych inkubatorach umierały niemowlęta. Gierek i Jaruzelski nabrali wody w usta, tak jak dzisiaj ich umundurowany następcą w czarnych okularach.

Poparcie francuskich związkowców

Z okazji święta pracy francuska centrala chrześcijańskich związków zawodowych CFGT stwierdziła w postanowieniu do robotników polskich, że nieodzownym warunkiem postępu społecznego jest pluralizm związkowy. Centrala wysłała również pismo do przewodniczącego Solidarności Lecha Wałęsy wyrażające nadzieję, że w Polsce dojdzie do postępu i wolności.

WSCHODNIA I ZACHODNIA LEKCJA CZARNOBYLU

Dokonczenie ze str. 2

nosci u poszczególnych pracownikach za całość budowy, "przyjdzie zapłacić w nadchodzących dekadach". Życie pokazało, że przyszło zapłacić szybciej (a Kowalewską jeszcze uznają za sabotażystkę bądź dywersantkę - wykrakała, a nie zapobiegła).

Wbrew także niedawnemu oświadczeniu ukraińskiego ministra energii i elektryczności W. Sklydarowa, który powiedział w lutym numerze "Sowieckiego Życia", że nie ma niebezpieczeństwa stawiania elektrowni atomowych w pobliżu wielkich skupisk ludzkich, gdyż elektrownie sowieckie są bezpieczne, a "szansa stopnienia się reaktora wynosi raz na 10 tysięcy lat" uczeni zachodni od lat wskazywali, że elektrownie atomowe są o wiele bardziej niebezpieczne od elektrowni zachodnich (patrz porównanie bezpieczeństwa kanadyjskiego reaktora Candu z sowieckim, str. 2).

Tyle, że opinie te były z góry skazywane na śmierć, gdyż tak chciała partia, a o grupach nacisku, czy opinii publicznej nie mogło być mowy.

Gorbaczow taki sam jak inni. Jeśli ktoś do tej pory jeszcze wierzył, że niektórymi radosnymi opiniami na Zachodzie, że w przypadku Gorbaczowa mamy do czynienia z no-

wym typem sowieckiego przywódcy i nowym stylem władzy, to tragedia czarnobylska i tradycyjny stosunek Sowietów do niej powinny chyba przekonać najzagorzalszego fanatyka i najbardziej ociemniałego naiwniaka, że Gorbaczow jest co najmniej takim samym gangsterem-totalitarystą jak jego poprzednicy.

Co w zasadzie wiadomo o Czarnobylu? Po pierwsze to, co wie bądź się jeszcze dowie niezależnie od ZSRR, Zachód. Po drugie to, co już powiedział bądź co zechce jeszcze powiedzieć ZSRR. Informacje te można klasyfikować różnie. Ale większość informacji sowieckich - formułowanych zgodnie z ustrojową potrzebą siania dezinformacji - trzeba traktować z najwyższą nieufnością. Jest jasne, że jakiś procent sowieckich informacji będzie się z konieczności pokrywał z informacjami zachodnimi, z tymi, które Zachód ma niezależnie. Te informacje będą więc prawdziwe. Ale pozostałe? ZSRR zrobi po prostu wszystko, żeby zdezinformować, żeby świat poznał jak najmniej prawdy o Czarnobylu. Wszystkie sowieckie komisje i ewentualne międzynarodowe badające za zgodą Sowietów Czarnobyl, będą wydać komunikaty i oświadczenia jedynie pod dyktando i dla celów sowieckiej propagandy.

II Reakcja Zachodu

Reakcja Zachodu była różna, była także mieszaniną różnych składników. Zwróć uwagę, że względu na miejsce - jedynie na niektóre sprawy.

Humanitaryzm. Zachód pospieszył z pomocą natchniętym. Niektóra została przyjęta (amerykański lekarz specjalista od przeszczepu szpiku kostki, rady w zakresie gaszenia pożaru reaktora nuklearnego, itp.), inną ZSRR stanowczo odrzucił, otrzymanie innej zawiesił. Nie zauważyłem "radosci" z katastrofy, podkreślenia, że jest to katastrofa własna dla komunizmu.

Naiwność. Dyskusja czy zginęło 2 ludzi, jak twierdzą Sowietci, czy 2000 jak przypuszczają niektóre źródła na Zachodzie wydawała mi się naiwna. Wiadomo jedynie, że żeby wiedzieć dokładnie trupy trzeba policzyć. Satelita szpiegowski tego nie potrafił, agenci CIA nie są tak doskonali jak niestety tylko filmy Bond. W tym "pojedyнку" należało się raczej skupić na wykazaniu - powołując się na wiele kapitalnych przykładów z sowieckiej historii - jak potwornie niewiarygodne, kłamliwe i zmysłowe potrafią być sowieckie dane.

Kanon jedynej różnicy. Podobało mi się u szeregu dziennikarzy, ekspertów i komentatorów telewizyjnych zrozumienie, że krytyka czarno-

bylskiej tragedii nie może iść po linii "katastrofa reaktora atomowego nie może się tutaj zdarzyć", lecz po linii, że katastrofa ta jako całe wydarzenie społeczne (a nie jako technologiczna awaria) nie mogłaby się tutaj powtórzyć ze względu na ustrojowe, jako wolne i demokratyczne społeczeństwo nie dopuścilibyśmy do tak kryminalnych zaniedbań i zapoznań ostrzegawczo-ratunkowych.

Oburzenie rządów. Niektóre rządy zachodnie wyraziły oburzenie z powodu postawy ZSRR. Zażądały także (rządy skandynawskie, Szwecja w Tokio) odpowiednich wyjaśnień. Sądzę, że te reakcje są za słabe. Sprawa powinna stać co najmniej na forum ONZ - w postaci projektu rezolucji potępiającej ZSRR za całokształt zachowania w sprawie czarnobylskiej tragedii.

Wywieranie stałej presji. Zachód powinien również zorganizować wywieranie stałej presji na ZSRR w celu wydobycia od niego wszystkich, możliwych do sprawdzenia informacji o tragedii. Zresztą bez odpowiednich sowieckich informacji, nigdy nie będzie możliwa ocena faktycznego stopnia zagrożenia zdrowia ludzi z państw dotkniętych sowiecką chmurą radioaktywną.

Międzynarodowa kontrola. Wolny świat powinien zrobić wszystko, żeby wypracować jak najwyższe standardy bezpieczeństwa atomowych

elektrowni (rozwój tej energii jest moim zdaniem nieodwracalny), standardy obowiązujące cały świat, skoro Czarnobyl wykazał, że elektrownie atomowe zagrażają bezpieczeństwu międzynarodowemu. Międzynarodowa kontrola powinna sprawdzać przestrzeganie standardów bezpieczeństwa w zakresie pokojowego wykorzystania energii nuklearnej. Wobec ZSRR, który z pewnością nie będzie się chciał poddać kontroli, trzeba zastosować różne sankcje, z najwyższymi włącznie.

Gdzie się podział pacyfści? Po wypadku w amerykańskiej elektrowni nuklearnej na "Three Mile Island" (jak podała Szwecja 1000 razy mniej groźnym niż czarnobylski) można się było potykać o pacyfistów leżących na chodnikach, pomalowanych w kosciołku i udających ofiary reaktora. Podobne sceny widziałem ostatnio w telewizji, gdzie jakaś grupa pacyfistów protestowała przeciwko amerykańskiej eksplozji nuklearnej na Nevada, a inna przeciwko elektrowni atomowej w Niemczech Zachodnich, najpierw wyjąc jak dewisz na pustyni, a potem na hasło padając na bok, brzuch, znak, czy na pingwina.

O demonstracji pacyfistów przed ambasadami sowieckimi jak na razie cicho.

No więc gdzie się podział pacyfści?

ZBIGNIEW FARMUS

Toronto, 1 maja 1986 r

Prezes Zarządu Głównego KPK, Jan Kaszuba zaprosił dziennikarzy polskich gazet emigracyjnych radia i telewizji na konferencję prasową. Głównym tematem konferencji miała być relacja z pobytu delegacji KPK na konferencji pohelskiej w Bernie, w Szwajcarii. Niepokojące wieści z kraju, o skażeniu powietrza i gleby, przez wybuch reaktora atomowego w Czarnobylu sprawiły, że większość pytań i odpowiedzi dotyczyła środków zaradczych wobec skutków katastrofy. Ze względu na wagę tych spraw materiały z konferencji w Bernie przedstawimy w kolejnych numerach, natomiast w tym tygodniu zreferujemy główne problemy i propozycje jakie przedstawiono na konferencji prasowej w Kongresie.

Zarząd Główny KPK przedstawił komunikat, w którym wzywa wszystkie osoby i organizacje do wspólnego zasilenia funduszu "ZYWNOSC, LEKI". Obecny stan tego funduszu, według informacji sekretarza generalnego Kongresu, Rudolfa Koglera, wynosi obecnie 6 000 dol. Oto komunikat:

PREZES KASZUBA NA KONFERENCJI PRASOWEJ

"Co my robimy w tej chwili? Jest potrzeba powiadomienia Polonii, że została podjęta akcja Kongresu w tej sprawie. Bez względu na to, co i ile tam potrzeba (środków) pomoc jest bezwzględnie potrzebna. Weszlismy w kontakt i dostaniemy dane z Komisji Charytatywnej przy Kościele w Polsce, co oni najbardziej potrzebują."

"Komunikat rozsyłamy kurierem po wszystkich parafiach, żeby księża pomogli w zorganizowaniu zbiórek."

"Wszystkie pieniądze zebrane w tej zbiórce zostaną użyte na cel pomocy ofiarom."

"Potrzebne jest mleko w proszku dla niemowląt. Odtłuszczone. Oczywiście na miejscu trzeba się starać, żeby woda nie była zanieczyszczona."

"Nasza akcja idzie przez Kanadyjski Czerwony Krzyż do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża. Międzynarodowy Czerwony Krzyż daje tylko pomoc tym krajom, które się do niego zwracają. My do tego nie mamy tytułu."

"W 'drafcie', który przygotowujemy jest referencja do Czerwonego Krzyża by powołano komisję badania rozmiarów katastrofy."

"W tej chwili polecamy depeszę do ministerstwa spraw zagranicznych, w której będziemy się domagać stałych wiadomości przez ambasadę kanadyjską do centrali w Ottawie. Wiadomości z Polski są koloryzowane przez system, który tam panuje."

"Jeżeli dojdzie do sytuacji, żeby Clark (minister spraw zagranicznych Kanady) złożył ofertę, podobnie jak Amerykanie, pomocy dla Ukrainy, będziemy zabiegać o taką pomoc także dla Polski. Będziemy tego pilnować."

Jak zajdzie potrzeba zorganizujemy spotkanie bezpośrednio z ministrem."

Rudolf Kogler

"Główna uwaga telewizji i prasy kanadyjskiej idzie na Ukrainę. I tam natężenie radioaktywności jest największe. Nie znaczy to, że nie będzie skutków długofalowych w Polsce, które mogą trwać 20 lat. Należy panikę przytonować, dlatego że my w tej sprawie natychmiast nie zaradzimy."

Jerzy Burski, prezes KPK Okręg Toronto wysłał 2 listy do ministra zdrowia rządu w Ottawie i Ontario

Hon. Jake Epp M.P.
Minister of Health and Welfare
258 Confederation Building
House of Commons
OTTAWA Ontario K1A 0A6

Toronto 1 maja 1986

Dear Mr. Epp
Recent tragic nuclear accident in the Soviet Ukraine has seriously endangered health and lives of millions of Poles especially children and pregnant women.

We are aware of serious shortages of medical supplies in Poland and in particular iodine and other medications used in treatment to counteract harmful effects of radioactive fallout from the Soviet nuclear disaster.

We appeal to the Canadian Government to help Poland in this time of need and provide that country with emergency medical assistance.

Yours very truly

George J. Burski
President

c.c. Hon. J. Clarke M.P.
A. Witer M.P.
P. Boyer M.P.

Drugi list został zaadresowany do Murray'a Elstona posła do parlamentu prowincjonalnego i ministra zdrowia Ontario z podobną prośbą.

Kody telefoniczne głównych miast Polski

Aby się połączyć telefonicznie z Polską wykręcamy 011-48 + numer miasta + numer abonenta

Białystok 85	Gorzów 95	Olsztyn 89	Szczecin 91
Bydgoszcz 52	Katowice 32	Opole 77	Tarnów 141
Bytom 32	Kielce 46	Płock 24	Warszawa 22
Braniewo 4 5011	Kraków 12	Poznań 61	Wrocław 71
Częstochowa 50	Lublin 81	Radom 48	Zielona G 68
Gdańsk 58	Łódź 40	Rzeszów 17	Zakopane 165

WYTNIJ I DOŁĄCZ CZEK

AKCJA ECHA TYGODNIA

Załączam czek na sumę
na pomoc ofiarom skażenia radioaktywnego w Polsce
Imię i nazwisko
Adres zamieszkania

Kod pocztowy

Czek wystawic na POMOC ZYWNOSC LEKI i wysłać na adres
KPK Z G 288 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2M4

lub

Czek wystawic na
RADIOACTIVE FALLOUT DISASTER FOUND i wysłać na adres
P O Box 55 Station V Toronto Ont M6R 3A4

Ludność Polski w 1986 roku wynosiła 37 887 tys., z tego dzieci w wieku do lat 14 mieszka w Polsce 23,9%. Dzieci w wieku od lat 15-16 tworzą wraz z powyższą kategorią ponad 9,5 mln osób.

Na 30 dni minimalna dawka mleka dla dzieci wynosi 17 litrów. Jeżeli przyjmujemy, że minimalny koszt mleka w proszku wynosi 7 98 za 1,5 kg mleka, to nie licząc kosztów transportu potrzebne jest na ten cel 76 mln dolarów aby zaspokoić potrzeby wszystkich dzieci w kraju. Zakładając, że poza granicami Polski żyje 10 mln Polaków. Pomoc każdego z nich w wysokości ok. 8 dolarów wystarczyłoby by na mleko dla wszystkich polskich dzieci na miesiąc.

Toronto, czwartek, 1 maja 1986

Zwołane zostało nadzwyczajne zebranie Zarządu Polish Canadian Action Group. Na zebraniu postanowiono m.in. podjąć natychmiastową akcję zbierania funduszy na pomoc ofiarom skażenia radioaktywnego, otwarcie w tym celu specjalnego konta, które umożliwiłoby zabezpieczenie zbieranych pieniędzy, przekazanie zebranych sum na centralne konto Kongresu Polonii Kanadyjskiej ZYWNOSC, LEKI.

W celu jak najszybszego zdobycia niezbędnych pieniędzy Zarząd postanowił przeprowadzenie akcji zbiorkowej na ulicach oraz w miejscach publicznych spotkań Polonii torontonskiej. M.in. przezroczysty pojemnik wystawiono w Credit Union na Roncesvalles. Przeprowadzono też zbiorki podczas obchodów 3 Maja. Według dotychczasowych obliczeń do dnia 4 maja uzyskano w Toronto na ten cel 1500 dol. kanadyjskich. W najbliższym czasie Polish Canadian Action Group zorganizuje zebranie walne swych członków w celu zwiększenia zbiorki.

Specjalne konto PCAG

Radioactive Fallout Disaster Found

Czeki prosimy wysłać na Adres

P O Box 55 Station V, Toronto, Ontario,
M6R 3A4

Demonstracja w Ottawie odbędzie się 17 maja br. Wyjazd autobusami we wczesnych godzinach rannych, powrót wieczorem. Koszt przejazdu ok. 30 dol. Zapisy i wpłaty 9 maja br. (piątek) w godz. od 14 do 18. 13 maja (wtorek) od 11 do 18. 192 Garden Ave., tel. 588-1659.

Szczegóły w późniejszym terminie. Demonstracja odbędzie się pod ambasadą ZSRR, z udziałem różnych grup narodowościowych.

PCAG

TELEFONEM Z CALGARY

Toronto, 1 maja 1986

Z inicjatywy Jana Moczulaka, członka komisji wykonawczej Polskiego Ugrupowania Polityczno-Społecznego "Niepodległość-Solidarność" w Calgary, odbyło się zwołane ad hoc zebranie przedstawicieli społeczeństwa polonijnego Calgary na wiadomość o katastrofie w Polsce.

Na spotkaniu powołano Komitet Obywatelski, który wydał następujący komunikat:

Zebrani dnia 1 maja 1986 roku przedstawiciele społeczeństwa polonijnego w Calgary postanowili zawiązać obywatelską "Akcję na rzecz pomocy ofiarom opadu radioaktywnego w Polsce". W skład "Akcji" weszło szereg osób świeckich, jak i przedstawicieli parafii polskich. Celem akcji jest zorganizowanie i zebranie funduszy na rzecz polskich ofiar tego opadu. Zebrane tak w środowisku kanadyjskim jak i polonijnym fundusze zostaną przekazane na ogólny fundusz POMOC POLSCE ZYWNOSC, LEKI" KPK.

Kitchener 3 maja 1986

W Kitchener z inicjatywy Kongresu Polonii Kanadyjskiej i Grupy Działania na Rzecz Solidarności zorganizowano zbiorkę pieniężną pod kościołem polskim podczas akademii z okazji 3 Maja. KPK-Okręg Kitchener w osobie pani Marii Prochnickiej wydało specjalny komunikat wzywający Polaków, mieszkańców Okręgu, do udziału w zbiórce. Według informacji z dnia 4 maja uzyskano około 1400 dol. w pierwszym dniu zbiorki.

Przedstawiciel Echa Tygodnia Fryderyk Wach złożył na ręce wydawcy następujące oświadczenie:

"Deklaruję, że przeznaczam 50% swego profitu ze sprzedaży Echa Tygodnia, przez okres 6 miesięcy, na rzecz zbiorki na lekarstwa do Polski."

Decyzją wydawnictwa profit pana Wacha podniesiony został o 10% w celu zwiększenia pomocy Echa Tygodnia na ten cel.

SPECJALNY APEL

do Polonii Kanadyjskiej w związku z
wybuchem reaktora nuklearnego
w elektrowni atomowej na Ukrainie (ZSRR)

Kongres Polonii Kanadyjskiej zwraca się do wszystkich Organizacji polonijnych, do całej Polonii i do każdego Polaka i Polki, a także do społeczeństwa kanadyjskiego o pospieszenie z pomocą zagrożonej ludności na terenach objętych skutkami wybuchu w elektrowni atomowej w Czarnobylu na Ukrainie.

Polska, położona najbliżej od źródła śmiertelnego promieniowania jest w szczególności sposobem narazona na skażenie podstawowych środków żywności jak woda, mleko, jarzyny, produkty pierwszej potrzeby dla niemowląt, matek karmiących i młodzieży w okresie rozwoju.

Apelujemy do władz kanadyjskich o dostarczenie wiadomości oraz danych dotyczących natychmiastowego działania promieniowania, w skutek wybuchu, na ludność jak i długoterminowego skażenia środowiska naturalnego.

Apelujemy do kanadyjskiego i międzynarodowego Czerwonego Krzyża o dostarczenie potrzebnych środków leczniczych oraz żywności dla ludności poszkodowanej, a szczególnie młodego pokolenia.

Ten nasz apel musi poprzeć POLONIA poprzez ofiary pieniężne na zakup niezbędnych leków i żywności. Jesteśmy w kontakcie z Komisją Charytatywną Kościoła w Polsce i oczekujemy informacji - co w tej chwili jest najbardziej potrzebne.

Wypadek atomowy w Sowietach w dramatyczny sposób udowodnił potrzebę ścisłej kontroli wszystkich instalacji atomowych i zarazem karygodne postępowanie władz Związku Sowieckiego, którego obowiązkiem było jak najszybsze powiadomienie całego świata o katastrofie, ponieważ rozprzestrzenianie się pyłu radioaktywnego jest zagrożeniem dla wszystkich. Ten fakt podkreślamy w naszych przekazach do władz kanadyjskich.

Polonia Kanadyjska wielokrotnie wykazała swą troskę o naród polski przekazując w ostatnich latach ponad 5 milionów dolarów na pomoc Polsce.

Jestem przekonany, że i w tej chwili w sposób dobitny udowodnimy naszą pomoc przesyłając ofiary pieniężne do Fundacji Charytatywnej POMOC POLSCE - ZYWNOSC, LEKI na adres Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Zarząd Główny, 288 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2M4.

Jan KASZUBA
Prezes ZG KPK

POSTULATY ŚRODOWISKA POLSKIEGO W TORONTO wysuwane przez dziennikarzy podczas konferencji prasowej

- Utworzenie banku informacji przy KPK gromadzącego następujące sprawy:
 - środki zapobiegawcze jakie powinni Polacy we własnym i ogólnie społecznym zakresie podjąć
 - powołanie komisji lekarskiej i farmaceutycznej w celu ustalenia szkód zdrowotnych i zestawu środków medycznych niezbędnych dla jej zredukowania
 - zorganizowanie dyżurów telefonicznych w KPK, pełnionych ochotniczo przez różne organizacje
 - zbieranie informacji od osób przyjeżdżających z kraju oraz z rozmów telefonicznych
 - publikowanie w prasie polonijnej raportów i praktycznych zaleceń, które listownie i telefonicznie można przekazywać do kraju,

- nawiązanie ścisłej współpracy z mniejszościami etnicznymi z krajów dotkniętych katastrofą,

- wywarcie nacisku na rząd kanadyjski w celu przyspieszenia wydawania wiz na wizyty turystyczne do Kanady, oraz przyspieszenie spraw związanych z łączeniem rodzin,

- Wywarcie nacisku na rząd kanadyjski, aby ten z kolei domagał się od rządu PRL, by nie ograniczano wydawania paszportów na wyjazdy do rodzin poza granicami Polski oraz, o ile jest to możliwe, zwiększono liczbę przychylnych decyzji paszportowych,

W systemie gospodarki rynkowej, gdzie ceny są wypadkową popytu i podaży, zdarzają się relatywnie duże skoki. Obecnie można to powiedzieć o cenach ropy naftowej. Wszystko zaczęło się od października 1973 i wojny Yom Kippur.

Panstwa arabskie postanowiły ukarać Zachód (USA dodatkowo obłożono embargiem) i arbitralnie podniosły cenę ropy naftowej z 2,5 US\$ do 10 US\$ za baryłkę, czyli 160 litrow. Zachód próbował odparować cios drogą zwiększenia inflacji, lecz państwa OPEC (Organizacja Eksporterów Ropy Naftowej) podjęły rękawicę rozkręcając spiralę cen. W 1974 cena wynosiła 10 US\$ za baryłkę, w 2 lata później 20% więcej. W 1978 wzrosła do 13,5 US\$, a w 1979 wyniosła 18 US\$.

Obalenie Szacha Iranu przyniosło następny skok cen, w 1980 koszt kupna baryłki wzrósł do 28 US\$. Następny wzrost cen był rezultatem wojny między Iranem a Irakim obydwojoma producentami ropy naftowej, w 1981 przeciętna cena wynosiła 37 US\$, a momentami na wolnym rynku w Rotterdamie dochodziła do 50 US\$.

Jak się później okazało był to moment przełomowy. Potem nastąpiła bessy, w 1982 cena spadła do 32 US\$ za baryłkę, w latach 1983-84 wynosiła 4 US\$ mniej, w 1985 spadła do 26 US\$ i na tym poziomie utrzymała się do stycznia 1986.

Już od połowy lat 70-tych zaczęto w państwach Europy Zachodniej i Ameryki Północnej wdrażać w życie program oszczędzania paliw, używając więcej materiałów izolacyjnych w budownictwie, nakłaniając producentów samochodów do zmniejszania wagi i wymiarów pojazdów oraz zastosowania bardziej wydajnych silników, ograniczając administracyjnie szybkość poruszania się po drogach czy wysokość temperatury w budynkach publicznych, żeby wymienić tylko kilka sposobów.

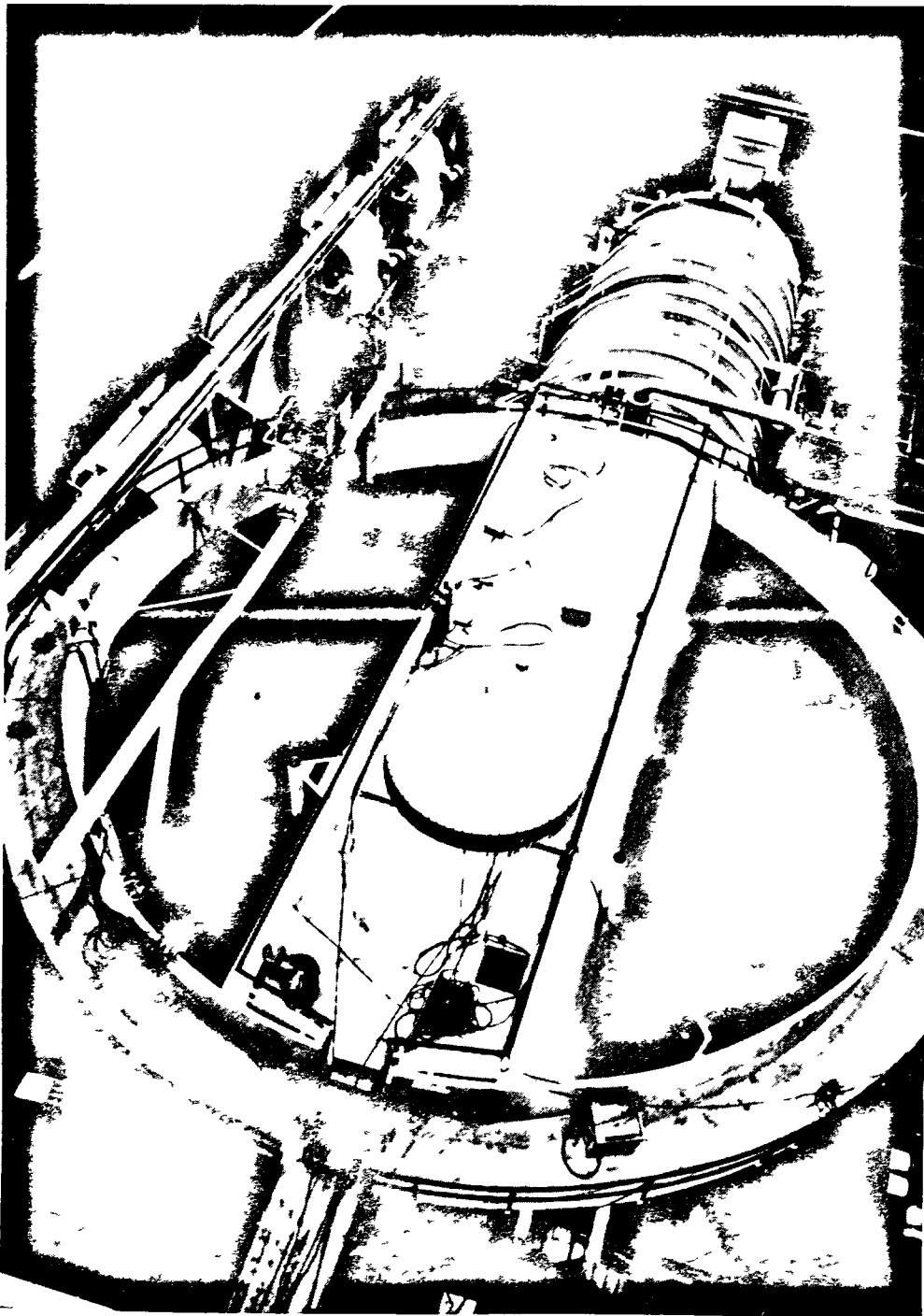
Dzięki tym posunięciom dzienne spożycie w USA, które wynosiło w 1972 52,5 milionów baryłek w 1979 osiągnęło przełomnie 65,1 miliona lecz w 1985 spadło do 59,2 mln baryłek. Jeszcze bardziej drastycznie ograniczono import w 1977 wynosił on 8,6 mln baryłek dziennie zaś w 1985 połowę tej liczby.

Zmiana struktury zapotrzebowania paliwowego gdzie producenci lokalni otrzymali priorytet w "upłynianiu" produkcji, uszła uwadze państw OPEC zaslepionych możliwością grabienia Zachodu, pod pretekstem eksportu paliw. Krach przyszedł nagle, jeszcze w styczniu 1986 cena baryłki wynosiła 25 US\$, zaś 2 miesiące później tylko 9,75 US\$ (2 IV 1986). Spełniły się prorocтва szejka Al-Yammani Ministra do Spraw Ropy Naftowej Arabii Saudyjskiej, przewidującego taki obrót spraw, wynikły z niechęci państw członkowskich do samoograniczenia produkcji. Czy spełnią się prognozy jego kolegi po fachu ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich Said-al-Oteiba, przepowiadającego spadek do 5 US\$ za baryłkę to już inna i raczej wątpliwa sprawa.

Ropa naftowa i energia atomowa

Jednak te szalone skoki cen mają nikły wpływ na ich kształtowanie się na rynku kanadyjskim. Przy cenie 25 US\$ za baryłkę, cena litra benzyny wynosiła około pół dolara, przy cenie wolnorynkowej o połowę mniejszej spadła zaledwie o 20-30%. Składa się na to wiele czynników. W cenę benzyny "wmontowane" są różnego typu podatki pośrednie typu stałego nie podlegające fluktuacjom.

Ponadto firmy zajmujące się dystrybucją, niezbyt ochoczo rezygnują z dodatkowego zysku, jaki wytworzył się dzięki obniżce cen przez producentów. Powoduje to, że duży spadek cen na rynku międzynarodowym ma swe małe odbicie na rynku kanadyjskim. Zresztą od dwu lat Kanada ma znowu dodatnio zbalansowane saldo importu i eksportu paliw płynnych, tak więc spadek cen ropy naftowej

Pierwszy silnik atomowy wybudowany w Idaho, USA, w latach 50-tych

wej wpłynął redukująco na lutowy wykaz wartości eksportu i pośrednio na wartość dolara kanadyjskiego.

Teoretycznie obecna sytuacja znacznie bardziej sprzyja państwom-importerom jak PRL, gdzie przy własnej zmniejszonej produkcji (0,3 mln ton w 1985) importowano 13 mln ton ropy naftowej z ZSRR i 1,3 mln ton z innych państw. Jednak ceny w ramach RWPG nie są odbiciem wolnorynkowych, a średnią ostatniej 5-letki. Tak więc zamiast płacić 10 czy 13 US\$ za baryłkę ropy, PRL płaci ZSRR umowną wartość równą 26,5 US\$. Mimo to ZSRR nader boleśnie odczuwa spadek cen ropy naftowej, jako iż uzysk dewiz otrzymywany tą drogą spadł aż o 60%. Nawet przy utrzymaniu tak jak w 1985 dziennej sprzedaży w wysokości 200 tys. ton (70 mln ton rocznie, czyli 12% produkcji), co wydaje się być raczej problematyczne, ZSRR uzyska tylko od 30 do 40% uprzednio zaplanowanego przyływu dewiz. Oczywiście nadwyżki niesprzedanej ropy naftowej mogą trafić na permanentnie trapiący kryzysami paliwowymi rynek wewnętrzny, przynajmniej z tym nie będzie kłopotu. Ostatni wypadek w Czarnobylu przysporzył argumentów zwolennikom wykorzystania klasycznych źródeł paliwowych. Katastrofa czarnobylska postawiła pod znakiem zapytania sens rozbudowy energetyki atomowej, szczególnie w radzieckiej oszczędnej wersji, gdzie urządzenia zabezpieczające są zredukowane do minimum. Nie jest to odosobniony incydent, w 1958 w Kiszynie koło Swierdłowska, w zakładach wzbogacania rudy uranowej, wydarzył się wypadek, który pociągnął za sobą setki, a jeśli liczyć zmarłych na skutek choroby popromiennej tysiące ofiar (z map zniknęło 30 wsi, które niegdyś znajdowały się w tamtejszej okolicy). Obecny wypadek, według TASS, przyniósł 2 ofiary śmiertelne (UPI oblicza, że na miejscu zginęło 80 osób, zaś ponad 2 tysiące otrzymało dawkę włączającą przezwicia choroby popromiennej), co jest postępek, gdyż wypadek koło Swierdłowska nigdy nie został odnotowany przez te agencje. Zachód jak zwykle naiwnie podkreśla otwartość Rosjan, którzy w przeciwieństwie do wypadku sprzed 28 lat nie usiłują utajnić wiadomości. Tymczasem do ogłoszenia publicznego doszło 28 IV 86 w dniu kiedy to Szwecja zwróciła się oficjalnie do ZSRR z prośbą o wyjaśnienia skąd nagle napłynął fale radioaktywnej idącej z południowego wschodu przez Bałtyk - sama zaś katastrofa miała miejsce 4 dni wcześniej. W przeciwieństwie do zakładów uralskich, 4-ro reaktorowa elektrownia atomowa w Czarnobylu (ostatni z reaktorów otworzono w 1984) znajduje się mniej jak sto km od Kijowa (2,3 miliona mieszkańców zaś aglomeracja liczy 3,5 mln) na terenach bardziej zamieszkałych i co gorsze tuż nad zbiornikiem prypecko-dnieprzańskim, który służy do zaopatrywania w wodę stolicę Ukrainy. Dlatego potencjalne niebezpieczeństwo wydaje się być znacznie większe.

Płotka Finansjery

SPROSTOWANIE

Zespół Sceny Studio czuje się w obowiązku o poinformowanie państwa o błędzie drukarskim który zniekształcił tytuł książki Cz. Miłosza Nieobjęta Ziemia będący zarazem prezentowane go przez grupę spektaklu.

Za tę deformację w treści ulotki reklamującej przedstawienie zarówno Czytelników jak i redakcję serdecznie przepraszamy.

Scena Studio

Spektakl zatytułowany
"NIEOBJĘTA ZIEMIA -
Miłosz o sobie niewyraznym"
będziemy mogli obejrzeć
dnia 11 MAJA, o godz. 17 00 (piąta po połud.)
na scenie gościnnego budynku SPK
przy 206 Beverley Street

ARCHIPELAG

miesięcznik kulturalno-polityczny

proza, poezja, dramat, eseistyka, historia najnowsza, publicystyka polityczna, felietony, recenzje, grafika, fotografia artystyczna

Adres redakcji: ANDRZEJ WIĘCKOWSKI
Wilhelmsruher Damm 139, 1000 Berlin 26

Roczna prenumerata: RFN - 115 DM, kraje europejskie -
117 USA i Kanada - 52 US\$ (pocztą lotniczą)

Należność prosimy przekazywać przelewem pocztowym (z dopiskiem Abo) na konto
Postcheck-konto 458 667 107 Andrzej Więckowski, Sonderkonto Archipelag Berlin West
BLZ 100 100 10 Przedstawicielstwo w Kanadzie Jacek Skoczowski, Box Post 181
Station B KIP6C4 Ottawa Ont.

CINEMATIC

VIDEO FILMY
NA WSZELKIE OKAZJE

JANUSZ PIETRUS tanio wykonuje
wysokiej jakości video filmy.
Najlepszy sposób na zachowanie
niepowtarzalnych chwil.

DZWOŃ 743 - 8142

Lech Jan JAMKA
mgr farmacji

Czym leczyć ?

Kryzys w dziedzinie zaopatrzenia w leki rozpoczął się już duzo wcześniej i fakt ten możnaby już umiejscowić w latach osiemdziesiątych, chociaż w owym czasie pierwsze oznaki tego były skrzętnie ukrywane przed ogółem społeczeństwa. Okolniki regionalnych Przedsiębiorstw Zaopatrzenia Farmaceutycznego (w skrócie PZF "Cefarm") były opatrzone klauzulą - "do użytku wewnętrznego", co oznaczało, że po otrzymaniu całego pliku druków, kierownik apteki był zobowiązany do zachowania tajemnicy i nierozprzestrzeniania na zewnątrz. Okolnik był podzielony na trzy części przewidywane braki w asortymencie na dany kwartał 20% - owe, 50% i 100% owe. Z własnego doświadczenia wiem, że w zasadzie braki określone jako 50%-owe równały się w praktyce brakom 100%-owym. Jako przykład podam - mała apteka w miejscowości Złocieniec zamawia (rok 1978) 400 opakowań Proasthminu (lek przeciwastmatyczny), natomiast dostawa wynosi - 20 fiolek, co równało się niekiedy dziennemu obrotowi, a szczególnie w jesieni kiedy zmiany pogody dotkliwie dawały się we znaki chorym na astmę. Nie wspominać już o takich pozycjach jak ampicilina, penicilina, streptomycyna czy inne antybiotyki w tabletkach. To samo działo się z sanitariami dla kobiet i materiałami opatrunkowymi. Tak było kiedyś, a jak zatem wygląda sytuacja dziś w PRL? W roku 1984, kiedy już kryzys w zaopatrzeniu farmaceutycznym sięgnął progu możliwości jako tako sprawnego funkcjonowania aptek czy to otwartych czy szpitalnych, Prezydium Rządu podjęło Decyzję nr 19. Przewidziano "realizację około 60 zadań na łączną kwotę 16,5 miliarda zł". Dotychczas zrealizowano 9 zadań jak wynika z treści okólnika zawartego w Biuletynie Sejmowym nr 1397. Jakie przedsięwzięcia zrealizowano - tego Biuletyn nie podał do wiadomości. W marcu 1985 roku posłowie wystosowali stanowczą interpelację do Prezesa Rady Ministrów. W odpowiedzi Rada Ministrów w kwietniu tegoż roku podjęła Uchwałę nr 36, która, poza programem poprawy zaopatrzenia nic konkretnego nie wniosła. Jak zwykle w systemie tym, w kryzysowych okresach rodzą się liczne uchwały, ustawy niczym grzyby po deszczu lecz na tym się też tylko kończy. Co z tego, że odbyło się w krótkim czasie po wniesieniu przez posłów interpelacji szereg burzliwych spotkań na szczeblach sejmowych i ministerialnych, kiedy klienci w aptekach tak określali powstałą sytuację - "nam jest potrzebny lek, a nie Sejm i jego uchwały". Gospodarką komunistyczną od lat rządzi osobiwa prawidłowość - kryzys, potem nowe uchwały i zarządzenia oraz programy, a następnie kolejny kryzys. Po ustaleniu nowych wytycznych mówi się o środkach i miliardowych nakładach, następnie wyszukuje się pozycje priorytetowe, itd, itd. Dzisiejszy stan polskiej farmacji to skutek przede wszystkim niedoinwestowania przemysłu jak też i procesu zwanego dekapitalizacją (starzenie się urządzeń, obiektów, aparatury). Przemysł farmaceutyczny jest częścią składową przemysłu chemicznego, w którym oznaki kryzysu wystąpiły już przynajmniej 10 lat temu usilnie niezauważane przez ekipę rządzącą. Doraznymi koncepcjami ratującymi okresowo proces produkcji leków było importowanie bądź to poszczególnych komponentów bądź gotowych specyfików co oczywiście automatycznie stwarzało ujemny bilans w budżecie tej branży przemysłu, jako że leki zakupywane za granicą np. w cenie 80 marek za opakowanie musiały być o wiele taniej sprzedawane choremu w PRL i to za złotówki, których wartość była i jest żadna na światowym rynku walutowym. Rosł więc ujemny bilans w związku z czym obcinano dotacje na unowocześnianie i rozbudowę istniejących obiektów. Rzekomo nowoczesnie urządzone Tarchomin (produkcja szczepionek i peniciliny) miał przewyższać poziomem prac naukowo-technicznych nawet amerykańskie podobne placówki. Prawda była

nico inna - Amerykanie rzeczywiście swego czasu kupowali od nas penicilinę, ale tylko dlatego, że sprzedawano ją po cenie bardzo niskiej, w związku z czym opłacał się lepiej import z PRL niż budowanie własnych obiektów. Ze dochód z Tarchomina liczony w dewizach nie wystarczał nawet na zaspokojenie minimalnych potrzeb osrodka, o tym już się publicznie nie mówiło. Zawiodła znowu kalkulacja jeżeli w ogóle taka istniała i znowu zwyciężyły wymogi propagandy sławiące naukowy dorobek socjalistycznego państwa. Dziennikarka krajowa, Natalia Iwaszkiewicz zrzuciła po części winę na chorych, którzy rzekomo chomikują po domach niezliczone ilości leków. Zostawiam to bez komentarza, a panią Natalię zapraszam do obejrzenia domowych apteczek rodzin niemieckich w RFN. Wydało by się wtedy, że tutejsze chomiki są o wiele lepsze niż PRL-owskie i bardziej zasobne w zapasach.

Inna rzecz to - w systemie komunistycznym każdy obywatel uczy się od wczesnej młodości zabezpieczac za-

Program zakłada, że większa część funduszy musi być wygospodarowana samodzielnie przez zakłady i przedsiębiorstwa, a między innymi głównie przez produkcję na eksport. Przewiduje się dotacje 72 milionów zł do roku 1990, a 91 miliardów do 1995. W tym miejscu należy sobie otwarcie powiedzieć - możliwość wejścia na światowy rynek szczególnie kapitalistyczny, jeśli chodzi o eksport polskich leków jest żadna, natomiast nie jest znowu pewnym jaka będzie wartość owych miliardów złotych w roku 1995 biorąc pod uwagę ciągłą inflację peerelewskiej waluty.

Pozostaje więc tylko dotowanie, dotowanie w nieskończoność, a to problemu nie rozwiązuje w dodatku, że kryzys w dzisiejszej Polsce objął dosłownie wszystkie gałęzie przemysłu i będzie procentował coraz bardziej z roku na rok, oczywiście w wartościach ujemnych. Już dziś planuje się przyrost wartości produkcji leków szacowany liczbą 207%. Tymczasem każdy realnie myślący dziś obywatel w PRL nie będący nawet spe-

passy na tzw. czarną godzinę, który to termin nie bezkoczery używa się w tej części świata na codzień. Jest to konieczność uwarunkowana wymogami życia w tym systemie i tego uczy się w PRL wszyscy - dzieci, młodzież i starsi, którzy wcześniej nie zdążyli nabrać odpowiedniej praktyki. Przyszłość farmacji to synteza, ale do tego potrzebne jest unowocześnienie obu przemysłów farmaceutycznego i chemicznego, posiadanie wysoko wyszkolonego personelu wyższego, średniego i niższego szczebla. Z ostatniego warunku wynika zatem konieczność ścisłego współpracowania ze szkolnictwem, którego obecny poziom jeśli chodzi o wiedzę praktyczną pozostawia również wiele do życzenia. Program, o którym na początku wspominałem już w wstępnym czytaniu, przysparza wszelkich danych ku temu, aby wnioskować o nikłych szansach jego powodzenia praktycznych możliwości realizowania w obecnych warunkach w PRL.

tych sprawach nie uwierzy aby kiedykolwiek bariera ta została osiągnięta. Nie wspominać już o innym problemie, pozornie mniej ważnym - produkcja opakowań do leków. O tym program nie mówi ani słowa. Aby farmacja polska stanęła na przystojuce nogi potrzebna jest kooperacja minimum 12 resortów. Program rządowy mówi o 5, a więc już we wstępnym planowaniu tkwi błąd zasadniczy mówiący aż nazbyt chyba jaskrawo o dyletanctwie ministerialnych projektantów i fachowców. Wielu lekarzy postuluje powrót do receptury czyli do sporządzania niektórych leków czy mieszanek ex tempore w aptece. Idea warta uwagi, ale co - z kolei brakuje moździerzy piskli, naczyń i precyzyjnych wag. Na zakończenie kilka słów o możliwościach technologicznych jeśli chodzi o wdrażanie do obiegu nowych leków Polski, nowy lek potrzebuje 5 lat jest to średni czasokres od momentu zbudowania koncepcji do momentu kiedy przystępuje się do produkcji masowej.

Skutek taki, że lek, który u nas jest pozycją najnowszą w urzędowym spisie leków gdzie indziej jest już wycofany, a nazwa pozostaje w muzeum farmacji. Stąd też częste kłopoty zachodnio-europejskich aptekarzy usiłujących rozszyfrować przywiezione z Polski na Zachód recepty. Aby z kolei ograniczyć import leków z zagranicy Polska musiałaby w obecnej chwili wyprodukować co najmniej 200 nowych lekarstw. Na to niestety stan polskich placówek naukowych nie pozwala i nie rokuje żadnych nadziei, nawet w najbliższych dziesięcioleciach. Papierowa wojna trwa dalej, przybywa programów, zarządzeń, a chory w PRL jak kiedyś, tak i teraz dalej chomikuje leki ku niezadowoleniu pani redaktor Iwaszkiewicz.

UWAGA!

OSOBY ZAPRASZAJĄCE KREWNYCH
Z POLSKI NA WIZYTĘ W KANADZIE

ZALATWIAJĄC UBEZPIECZENIE CHOROBY DLA WIZYTATORA
W POLSKIM BIURZE PODROZI SAVE-O-WAY
KOSZT SAMEGO ZAPROSZENIA—POTRZEBNEGO DO UZYSKANIA PASZPORTU WYNIESIE WAS

TYLKO
\$10.00

Po bliższe
informacje
proszę dzwonić
532-3042

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES

331 Roncesvalles Ave Toronto Ont. M6R 2M8
Szybko i sprawnie wysyłamy do Polski i na cały świat lekarstwa,
paczki morskie i lotnicze oraz pieniądze i artykuły domowe —
tanie przeloty do Polski czarterami .LOT

„Z wielkim ubolewaniem”

Po raz pierwszy Papież przestąpił prog synagogi Gest, czy początek prawdziwego pojednania między chrześcijanami i Żydami

Kiedy Wielki Gość przekroczył portal synagogi Rabin Rzymu Elio Toaf, milczącym uściskiem pozdrowił swego Gościa

Potężnie brzmiące „Halleluja” ze 150 psalmu śpiewanego przez chor męski towarzyszyło przejściu Wielkiego Gościa i Rabina przez srodek synagogi do podwyższenia, gdzie zajęli miejsca w dwóch obitych złotym brokatem fotelach obok relikwiarza z Torą

Tysiące wierzących Żydów starały się o wstęp na te wieczorne uroczyste modły. W synagodze mieszczącej 900 osob wszystkich miejsca były zajęte. Wkroczenie ubranego na biało Rabina i również na biało ubranego Gościa gmina obserwowała milcząco. Twarz Gościa, która prawie zawsze jest uśmiechnięta, teraz była poważna. Bo też spotkanie, które miało miejsce było niezwykle

Kiedy po przeczytaniu przez rabina Della Rocca Historii Stworzenia ze Starego Testamentu zabral głos Gość, w Domu Bożym wybuchła nietypowa owacja. Wystąpienie Gościa było wielokrotnie przerywane oklaskami, zaś szczególnie entuzjazm nastąpił po słowach: „jestescie naszymi ukochanymi braćmi - można powiedzieć, że w pewien sposób - naszymi starszymi braćmi”

Słowa te zostały bardzo dobrze przyjęte przez Gminę Żydowską, było to niesłychane wydarzenie do tej pory prawie niemożliwe do wypowiedzenia. Tutaj zostały wypowiedziane oficjalnie słowa pojednania i porozumienia z narodem żydowskim

Gość, który mówił w rzymskiej Synagodze częściowo po włosku, a częściowo po hebrajsku, to głowa Kościoła katolickiego Jan Paweł II

Historyczne osiągnięcie „milowy kamień religijnego pojednania” tak skomentował to wydarzenie „Neue Zurcher Zeitung”

Watykan od dawnego getta żydowskiego, w centrum którego wznosi się Synagoga, dzieli zaledwie paręset metrów, mimo to dla Papieża była to daleka droga. Po raz pierwszy od prawie 2000 lat Papież przekroczył prog Żydowskiego Domu Bozego

Na podstawie dostępnych dokumentów historycznych można stwierdzić, iż zaden Papież nie przekroczył progu Synagogi

Mozna powiedzieć więcej, ta „wizyta przyjazni” (Jana Pawła II) w Synagodze była dla 45 tys. mieszkających we Włoszech Żydów, najstarszej Gminy Żydowskiej w Europie, jeszcze niedawno praktycznie nie do pomyslenia

Właśnie rzymscy Żydzi od początku I wieku byli bardzo prześladowani przez Kościół. Watykan i rzymscy Żydzi religijni antagoniści, którzy mimo - a może dlatego - bezpośredniego sąsiedztwa, zaciniali się w stałej wrogości

W 13 wieku Kościół katolicki uznał wprowadzić Żydów „jako ludzi, lecz bez praw temu gatunkowi przynależnych”. Papież Paweł IV stworzył rzymskim Żydom sytuację nie do zniesienia, zepchnął ich wszystkich do ciasnych uliczek i tak już przeludnionego getta na brzegu Tybru i nałożył na nich klątwę. Większość

Domów Modlitwy została zamknięta. Przez wiele stuleci wszyscy następcy Piotra Żydów prześladowali, widząc w nich religię rywalizującą

Musieli więc Żydzi, mieszkający w bezpośrednim sąsiedztwie władzy, uczęszczać każdej niedzieli do Kościołów katolickich. Po Rewolucji Francuskiej nastąpiła krótka odwilż i relatywna swoboda dla rzymskich Żydów

Dopiero w 1820 r. po włączeniu Wiecznego Miasta do Królestwa Włoch, rozpadły się mury rzymskiego getta - były to ostatnie mury w całej Europie. W 1902 r. została w Rzymie wybudowana synagoga, którą po przeszło 80 latach odwiedziła Głowa Watykanu

Po rozwiązaniu getta stosunki Kościoła katolickiego mało się zmieniły z żydowskimi współobywatelami. Przewodniczący Gminy Żydowskiej Giacomo Sabat skarżył się w obecności Jana Pawła II, że to „co działo się na brzegu Tybru w 1943 r. nie mogło być niezauważone po drugiej stronie rzeki w Watykanie”

Jan Paweł II nie próbował odejść od tego tematu. W Synagodze mówił „z wielkim ubolewaniem” o dyskryminacji - towarzyszyły mu wtedy oklaski - o ograniczaniu praw religijnych, o prześladowaniu Żydów przez setki lat

Następnie zacytował słowa, napisanego przeszło 20 lat temu na drugim Soborze Watykańskim, „Nostra Aetate”, „nienawisc i prześladowanie Żydów w każdym czasie i przez każdego, oraz wszelkie objawy antysemityzmu są godne ubolewania”. Papież powtórzył z naciskiem „przez każdego zawsze” - słowem tym towarzyszył potężny aplauz

Jednak mimo wszystkich słów pojednawczych, kolektywnego mea culpa - Jan Paweł II nie poruszył bardzo ważnego dla Żydów tematu, nie wymienił państwa Izrael. Zarówno Rabin jak i przewodniczący Gminy Żydowskiej bardzo wyraźnie domagali się, aby zajął stanowisko w stosunku do Izraela

Działa tutaj tradycja Watykanu, który do tej pory nie uznał państwa Izrael, uzasadniając to tym, że niezbędnym warunkiem do tego jest pokojowe uregulowanie problemu bliskowschodniego

W 1964 r. Paweł VI odbył pielgrzymkę do świętych miejsc związanych z życiem Chrystusa leżących na terenie pan-

stwa Izrael. Wygłosił pięć oficjalnych kazań, lecz w żadnym z nich nie użył słowa „Żydzi” bądź „Izrael”. Podobnie uczynił Jan Paweł II

Wizyta Papieża w Synagodze miała charakter religijny, dlatego Jan Paweł II nie wypowiadał się na pytania polityczne typu: uznanie Izraela. Nawiazanie stosunków dyplomatycznych z Izraelem nie było jeszcze w Watykanie dyskutowane

Wprowadzić kilku izraelskich polityków przyjmowano w Watykanie, ostatnio premiera Peresa i chociaż Jan Paweł II, tak jak jego poprzednicy, unika krytyki pod adresem Izraela, to jednak Jego stosunek do tego państwa jest ambivalentny

W planach swoich podróży - pielgrzymek po wielu krajach świata, Papież Wojtyła nie przewidział narazie odwiedzenia Ziemi Świętej

Wizyta Papieża w Synagodze była omawiana z rzymską Gminą Żydowską

od przeszło roku, rozmowy były jednak otoczone tajemnicą. Ze strony żydowskiej były wątpliwości czy będzie to prawdziwe pojednanie, czy tylko gest

W końcu europejska Rada Rabinów przed paroma miesiącami aprobowała wizytę, wątpliwości jednak pozostały. Docent historii Kościoła w Jerozolimie twierdzi, że „dla nas Żydów, przyzwyczajonych do nienawisci, taki gest jest pocieszający”

Tłum. S. CECH

Der Spiegel 21.04.86

Papież Paweł VI w Jerozolimie w 1964 r.

Papież Jan Paweł II z Rabinem Toaff w Synagodze 13.04.86 r.

Cracovia Club
ZAPRASZA NA
**OLYMPIC CRUISE -
BAL KAPITAŃSKI**
NA STATKU „EMPIRE SANDY”
SOBOTA, 17 MAJA 1986 - godz. 7:30 wieczorem
GRA ROYAL BAND - jeden z najlepszych zespołów pod batutą WOJCIECHA KAŁUZY
W CENIE BILETU * „przejazdka” po jeziorze Ontario,
* dancing * kolacja * liczne atrakcje * napoje „wyskokowe”
* deser z kawą * dogodny parking
ILOSC MIEJSC OGRANICZONA
PRZEDSPRZEDAZ BILETOW Solarci Pharmacy 149 Roncesvalles Ave
Queen Travel 715 Queen St. W. TORONTO ONTARIO
Hamilton Travel Bureau 746 Barton St. E. Crocus Restaurant 854 King St.
East Beach Road Meat Market 117 Beach Rd. HAMILTON ONTARIO

DOCHOD Z IMPREZY PRZEZNACZONY NA
FUNDUSZ OLIMPIJSKI

STATK ODPLYWA Z DOKU N° 28 8:30 P.M.

LAKESHORE BLVD
JARVIS ST
QUEEN'S QUAY W

KŁOPOTY Z NAUKĄ JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Prof ALEKSANDER PIEKARSKI

Reflektorem po kanadyjskich kursach języka angielskiego

Całodzienne kursy języka angielskiego prowadzą Wyższe Szkoły Sztuk Stosowanych i Techniki (Colleges of Applied Arts and Technology) Biura zatrudnienia dają nowo przybyłym skierowania na te kursy bezpłatnie. Kto mieszka dłużej niż rok w Kanadzie, musi za te kursy płacić. Kurs dla początkujących trwa 6 miesięcy pięć razy w tygodniu po 5 godzin dziennie, cały kurs trwa 600 godzin.

Opinie uczniów, czyli jak tu się mowi studentów są różne na temat tych kursów. Zależy głównie od tego kim jest student. Absolutny nowicjusz, który nigdy w życiu nie chodził na żaden kurs języka obcego, albo miał w Polsce pecha i trafił na kiepskiego nauczyciela jest zachwycony takim kursem. Kto miał szczęście i uczył się w Polsce u dobrego nauczyciela będzie bardzo rozczarowany

Mozna by wytknąć powyższym kursom SIEDEM GRZECHÓW GŁÓWNYCH

1) Niewłaściwy sposób zakwalifikowania poziomu nowego studenta, który już kiedyś się uczył angielskiego. Student pisze test gramatyczny - od znajomości gramatyki zależy czy ma się znaleźć w "klasie" pierwszej (level 1), drugiej czy wyższej, jest ich sześć. Nie bada się poziomu słownictwa studenta co jest szkujące

2) Przeludnione klasy (grupy). Nie można uczyć grupy przekraczającej 12 osób

3) Tolerowanie "partyzantów" w klasach przez nauczycieli. Partyzant to taki chytrus, który już uczył się angielskiego nawet długo, ale udaje poziom zerowy, by potem błyszczyć jak to on jest zdolniak. Nauczyciele najczęściej nie zdają sobie sprawy z tego i ogół studentów cierpi, popadając w kompleksy

4) Metoda nauczania jest gramatyczna. Nauczyciel wtłacza w głowy studentów masę informacji o języku. Uczy więc o JĘZYKU ANGIELSKIM, a nie JĘZYKA ANGIELSKIEGO

Bardzo rzadko, lub nigdy nie trenuje u uczniów sprawności mówienia. Na lekcji powinien student "przegadać" więcej niż połowę lekcji metodą wielokrotnego powtarzania całych zdań. Skoro studenci tylko słuchają, a nie mówią to jest to jak-

by nauka pływania na brzegu, a nie w wodzie! To nauka o pływaniu. Potem na polecenie rozmowy studenci się topią! Pisałem o tym wielokrotnie

5) Koszmar słownictwa. Wtłaczanie od 50 do 70 nowych słów dziennie tego nie przyswoi sobie nawet geniusz! 6000 - 9000 słów w pół roku! Utopia!

6) Chaotyczna, bezplanowa praca na lekcjach typu. Na trzeciej lekcji uczylimy się ze strony 43 podręcznika pana Smitha, na czwartej tematem była strona 98 z książki pani Hopkins. Nagminnie pisze się podczas lekcji testy, a nauczyciel sobie odpoczywa. Jakby nie można było pisać w domu. I ciągle testy. Zamiast uczyć się mówić tonie student w morzu fikusnych testów, które mu się potem nie przydadzą wcale

7) Wyniki nauczania. Uczciwy kursant po szesciomiesięcznym kursie jest angielską niemową, a nawet angielskim głuchoniemym. Kto twierdzi, że nauczył się mówić na takim kursie, z zasady łże, przemilczając to, że już poprzednio uczył się angielskiego i do niekrotko

Zarzucają mi Czytelnicy, że ja suchej nitki na kursach koleżkowych nie zostawiam. Przepraszam. Kursy te są bardzo dobre, jeżeli jesteśmy zaawansowani i zapisujemy się na 3-miesięczny kurs przygotowujący do egzaminu typu TOEFL lub Michigan. Kursy tak zwane konwersacyj-

ne dla zaawansowanych są również jakimś nieporozumieniem. Nauczyć się na nich można języka angielskiego ze złym akcentem na przykład rosyjskim, bo ciągle się słucha wypowiedzi studentów, z reguły wnoszących obcy akcent i wymowę

Bezpłatne kursy prowadzą Wydziały Oświaty, Kościoły. Jakość tych kursów jest z góry określona. Za darmo może biedak może otrzymać z Opieki Społecznej zwykłe ubranie, ale fraka na bal w ambasadzie nie dostanie, ani wytwornego garnituru na turniej tańca towarzyskiego. Okrutne, lecz prawdziwe

Istnieją w Kanadzie liczne prywatne szkoły języka angielskiego, francuskiego i innych języków. Opłaty wydają się drogie. Ale dla pracującego są do przyjęcia. Prywatne kursy i szkoły są różne, z reguły lepsze od wyżej opisanych. Niektóre prywatne szkoły mają poziom zbliżony do idealu

Obiecałem Czytelnikom w tym numerze podać adres godnej polecenia szkoły o niewygodnych opłatach. Niestety już brak miejsca. Uczynię to w następnym numerze "Echa Tygodnia"

Tematy jakie poruszę w następnym numerze

1 Reflektorem po prywatnych kursach języka angielskiego. Będą to dosyć szczegółowe informacje - ciągle zbieram na ten temat materiały by być rzetelnym w informacjach

2 Jak można policzyć, ile się zna słów w języku angielskim? Bardzo przydatna rzecz by umiejętnie dobierać sobie lektury oraz temat i zakres konwersacji w zależności od ilości znanych słów

No to wziąłem

Na zjazd, na zjazd, na zjazd ty lepiej jedź. Wszyscy się zjeżdżają, sama ekstrema, siły antysocjalistyczne, takie straszne siły i wrogowie ludu w dodatku. Jedź ty więc lepiej nawet wcześniej, to sił większych jeszcze nabędziesz. Toc ty dziennikarz, a może i pisarz nawet, bo maszynę do pisania masz własną. Opisziesz to wszystko, wydrukujesz, i pieniądze zarobisz i bogaty będziesz, a może nawet i sławny. My przy tobie też się jakos pozwywimy, sławy jakiej-takiej zaznamy. Jedź, jedź, jedź. Tak mi w koło to powtarzali i powtarzali ze pojechałem

Ten zjazd w Calgary się odbywał. Prawda, że sił się roznęły nazjeżdżano, a największa to chyba PCAG pod wodzą samego Prusinskiego Lecha i innych jego ludzi. Druga siła też ogromna, a może też i największa w osobie Gilewskiego Wojciecha z Biura Informacyjnego

Jak się takie siły zbiorą, jak się naprężą, jak się wyteżą to może wybuchnąć cos takiego ze świat nie widział, a jak i widział, to się zdziwi i z tym zostanie. Może też oni tylko na miny sobie powalczą, postraszą okrutnie i tymi minami zechcą wybuchnąć?

Ale bogac tam. Zaczęli! Najpierw napinali się tylko trochę i wybuchali słabo ale później coraz mocniej. Az napięty cały Prusinski Lech mnie zaczął szczytać, a gnębic nazwę miasta mojego - Burnaby - przedrzeźniając. A to Bumbary, a to Ciumbary, albo jeszcze gorzej-Ciumbary. Mówił zem ja głupi w tym głupim mieście i ze list napisałem do "Kultury" i przez to jeszcze głupszy się zrobiłem bo nie wiem w czym chodzi rzecz, a on wie bo jego raz pobili prawie komunisci, albo tacy udawacze wredni

Czekaj ty, pomyślałem sobie. Mnie to nie pobili, ale za to posadzili. Jak ja tobie to powiem, albo jeszcze co innego, to ty się nie ruszysz, a jak się ruszysz to

zobaczysz, albo i nie

A tu Gilewski Wojciech mowę wygłasza słowną, spokojną, ale jakby trochę niespokojną, a Mocolak Jan wąsem poruszał, później nogą poszurał kategorię Redaktor z Calgary - Pacak-Gamalski Bogumił, sygnetem pokręcił przecząco i palcami psryknął, kto wie czy nie obelżywie

Oj, niedobrze tu będzie, niedobrze. Tylko komu? Wiedział to Amerykanin młody, uczony silnie z brodą, wąsami i w okularach występujący Błaszczynski Andrzej. Za mankieta mnie on chwycił, za drzwi wprowadził i mówi: Głupis ty, albo i może nie, ale napisz ty lepiej drugi list do "Kultury" i odszczekaj cos naszczekał

A mało mnie biedy po jednym liście? Ja mu na to: Nazwę miasta mi przekręcają i szczypią. Widzę zes głupi, powiada ten Błaszczynski. Tu się zgoda wielka szykuje. Porozumienie nowe narodowo-społeczne będzie, a ty jeden głupi warcholisz tylko i do zguby chcesz doprowadzić. Zdraycą narodowej sprawy zostaniesz. Oj, biada tobie i twoim dzieciom a może nawet pięknej i młodej żonie

Tu za głowę się złapałem swoją, bo on wysoki i nuzę błagał go o pomoc należą. Bo jak tu zdraycą narodowej sprawy zostac jak wokół sami patrioci tylko

Bij się w pierś, albo w co tam masz - twardo mówi ten Błaszczynski

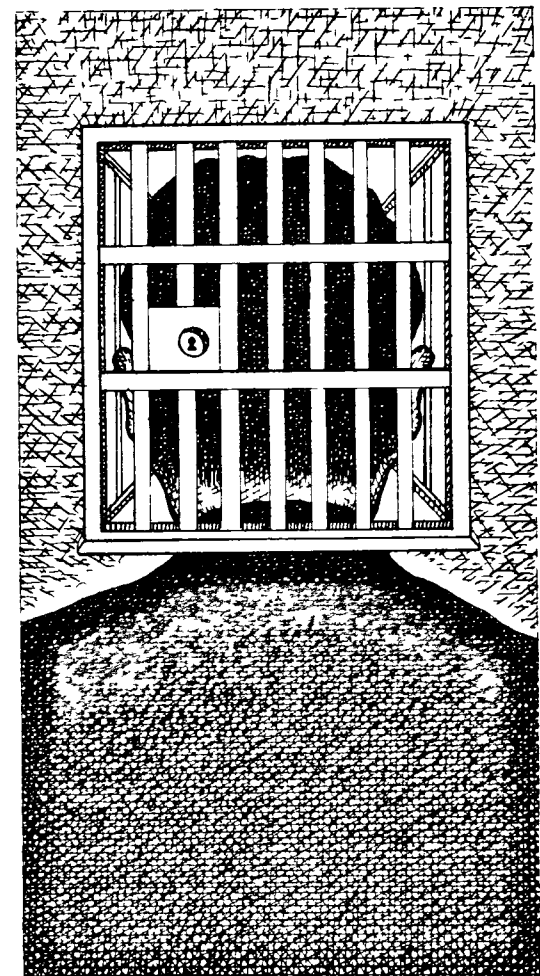
Ale jak tu się bic własnymi rękami? W porę Farmusowa Grazyna nadbiega, rączęta swe białe, delikatne, pachnące wyciąga. Masz, powiada, bij się moimi, albo i Gilewskiego Wojteczka se wez do pomocy, on ma duże i silne

Gilewski spokojny czegoś, jedną tylko dał, a o nodze i słysząc nawet nie chciał. Nogą swoją bic się nie będziesz ale do zgody to rękę wyciągnę powiedział przez nos i dawaj z Grazyną się oblatywać, a cwiernac, a kwilic

Do zgody, do zgody, do zgody. Zewsząd zaczęto napierać i wykrzykiwać, ten (tu mnie wskazali) gryzi-piórek chudy, niech weźmie i cos napisze. No to wziąłem

TOMASZ PIOTROWSKI

P.S. Na pewno, że to wyglupy i kulawe udawanie Gombrowicza, ale przecież zjemy w wolnym kraju. Demokracja jest, to i pisać wolno. No nie?

NA RYBY

Prawda o zdrowych i zatrutych rybach w prowincji Ontario

Strachu napędza nie tylko wędkarzom świadomość o istnieniu zatrutych ryb niebezpiecznych do spożywania. Nie można ufać ani ustnym plotkom, ani nawet prasie. Więc komu wierzyć mamy?

Od końca lat 1960 rząd prowincji Ontario prowadzi dokładne badania naukowe nad stanem zatrucia poszczególnych ryb w jeziorach i rzekach całej prowincji. Wyniki tych badań są opracowane w formie książkowego poradnika, jakie ryby i skąd można spożywać bez obawy, a jakie i gdzie są zatrute.

Książka ta pod tytułem "Guide to eating Ontario Sport Fish", stron 254, z roku 1985 (a więc aktualna) jest dostępna **bezpłatnie** dla każdego, kto poprosi o nią telefonicznie podając swój adres.

Podajemy pełny adres wydawcy:

Hazardous Contaminants Unit
Water Resources Branch
Ontario Ministry of
the Environment
135 St. Clair Ave. West
Toronto, Ontario M4V 1P5
Telephone (416) 965-6954

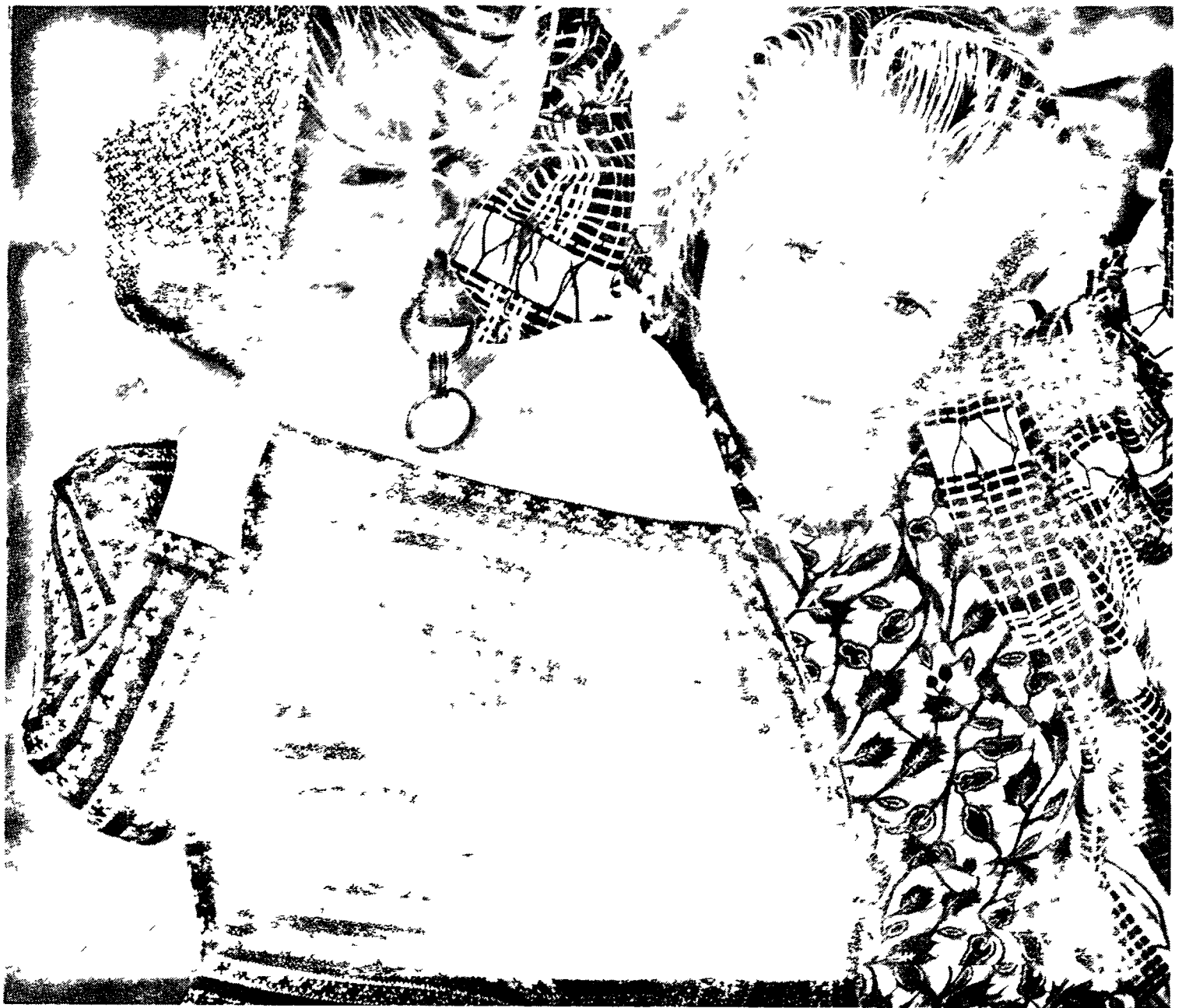
W książce znajdujemy spis jezior i rzek w Ontario.

Przy każdym jeziorze podany jest wykaz ryb zatrutych, zdrowych, oraz częściowo zatrutych. Dowiemy się na przykład, że można spożywać bez obawy większość ryb złowionych w wielkim jeziorze Ontario, dowiemy się, jakie należy ograniczać w spożyciu, jakich bezwzględnie unikać. Ogólnie, czym większa rozmiarami ryba, tym większe prawdopodobieństwo, że może być zatruta! Nie cieszymy się więc zbyt wielkimi rybami. Co z ryb ma ponad 25 cm długości, może być nie do spożycia.

Książka powyższa jest dwujęzyczna, angielsko-francuska.

W następnym numerze temat niespodzianka, bo "Nie tylko dla wędkarzy".

Neptun

MODA

Batiki

Barwne wzorzyste tkaniny, które w mnogosci ręcznie tworzone deseny pozwolą Wam dobrać sobie coś do Waszego osobistego stylu.

Jawajskie spodnice z jednej sztuki tkaniny doskonale nosi się z T-shirt cienkim pulowerem.

Sam batik jest narodowa tkanina indonezyjska. Jest to sposób barwienia bawełnianych materiałów polegający na polekaniu miejsc, które mają pozostać nie zabarwione woskiem. W efekcie powstaje wzór, skutecznie konkurujący dzięki swej atrakcyjności z drukowanymi materiałami.

Batiki są wspaniałe!

Halka Siemęga

Krzyżówka Echa

POZIOMO

- 1 C przyrząd do badania widm optycznych
- 2 A w oknie
- 2 K wiatr od morza
- 3 F kwiaty z klombu
- 4 A zjadły ze smakiem Popieła
- 4 K wzór szkockiego tartanu
- 5 F opera Moniuszki
- 6 A pomieszczenie na wiejski dancing
- 6-7 ogrodowe drzewiczki
- 7 F teatralne symbole tragedii i komedii
- 8 A kraja historyczna i region Włoch
- 8 T centurion
- 9 F kosa dama
- 10 A w samochodach tylny lub na przednie koła
- 10 K sultan turecki
- 11 A symbol chem. złota
- 11 F włoska potrawa z ryżu z mięsem
- 11 N typ pistoletu w PRI (skrot)

- 12 B poziome drzewca na zagłowiec
- 12 K typ adriatyckiej laguny
- 13 A w domu turmana
- 13 F ochrzczony Zydzi i Maurowie w Hiszpanii XV i XVI w
- 13 M polski motocykl
- 14 A elegancki powoz
- 14 F król Epiru w wojnie z Rzymem zwyciężał kosztem olbrzymich strat

PIONOWO

- 1-A makabra okropność
- 1 C rzeka w Hadescie
- 1 F odcinek przebytej drogi część pracy itp.
- 1 G śmiercionośny przysmak dla szczurów i myszy
- 1 I kolejka
- 1 K w kubek
- 1 M długogrąca
- 1 O zagadka
- 4-D jedno z Arki Noego

- 4 I specjal
- 5 F zawieszony posłaniec
- 5 H wspiera starca
- 5 I plakat
- 8 A na prochy lub na głosy
- 8 O tłożol / Krolewca
- 9 G supernowoczesne urządzenie kwantowe stosowane w przemyśle i nauce
- 9 I jednostka masy = 50 kg
- 10 B atmosfera nastroju stan pogody
- 10 F jeden z trzech głównych rodzajów literackich
- 10 K kuliste agregaty mineralne o budowie koncentrycznej
- 10-N święta góra klasztorów prawosławia
- 12 C ciecz bezbarwna lotna i zapalna
- 12 M szlachecka roszczeniowa
- 13 A drzewo liściaste
- 13 O ptak spiewający lub organizacja podziemna w PRI

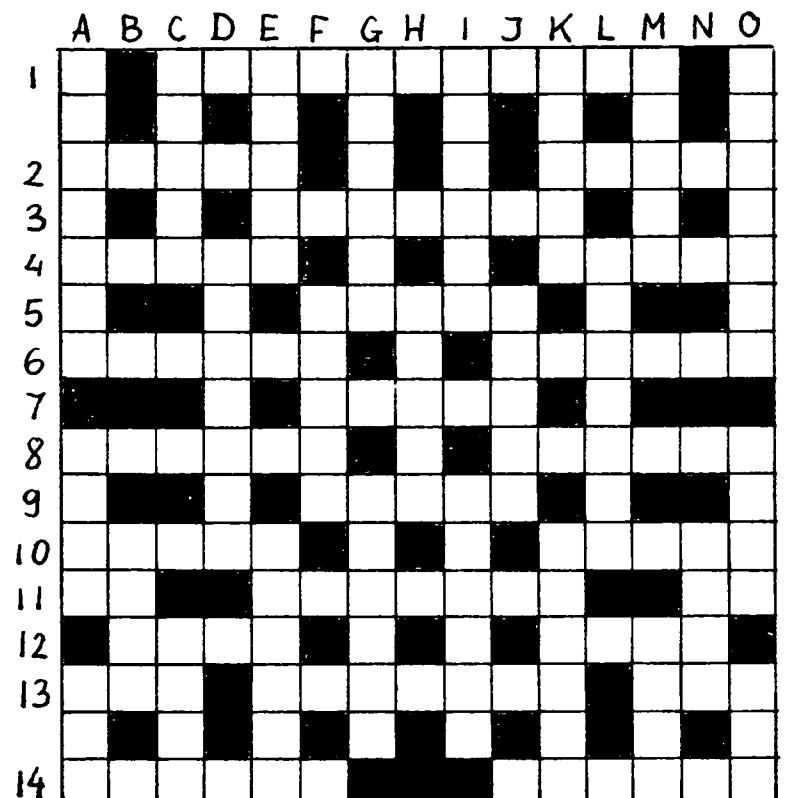
Rozwiązanie krzyżówki Nr 185

POZIOMO 1 A KARABIN 1 H TRABANT 2 A TABU 2 F KARAT 2 J STAR 4 A MELON 4 G DAS 4 I SORGO 5 A REA 5 E GORALKI 5 K ALI 6 A NAUZYKA 6 H NADANIE 7 G LUT 8 A PELE 8 J BROM 9 D PORZECZKI 10 A MARKA 10 G KPA 10 I ZNAKI

PIONOWO 1 A KATAMARAN 1 C REBELIA 1 G NEANDERTAL 1 H TRANSPLANTACJA 1 K ARTERIA 1 M TERMOPIE 3 E ONAGRY 3 I OSKARD 6 B ALE 6 D ZLEPEK 6 J ALBION 6 L IBO 8 A PROM 8 M MALI

KULINARIA

Watrobę przed smażeniem dobrze jest namoczyć na pół godziny w mleku i do picia wówczas zdjąć błonę. Największą wartość odżywczą ma wątroba krotko smażona polkwista.

PACZKI DO POLSKI

przez

POLIMEX

2053 DUNDAS ST W, TORONTO, ONT M6R 1W8
TEL. 537-7914

UWAGA MISSISSAUGA I OKOLICE

POLIMEX FORWARDING INC

1575 SISMET RD UNIT 7, MISSISSAUGA, ONT
TEL. 624-1965

OFICJALNY PRZEDSTAWICIEL

• PACZKI • SAMOCHODY • LEKI •
MASZYNY ROLNICZE • SPRZĘT
GOSPODARSTWA DOMOWEGO • BONY
DOLAROWE itp

LESZEK SZUMAN

Astrologia i polityka

Ciąg dalszy

Ponieważ jeszcze dziś na temat tragedii w Mayerlingu krąży różnie, wręcz humorystyczne plotki, należy wziąć pod uwagę pewne szczegóły techniczne, nie podlegające dyskusji

W latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia istniały tylko dwa modele rewolwerów, bo bron automatyczna, to wynalazek znacznie późniejszy. W owych latach używano rewolwerów bębnowych typu Lefauchaux kalibru 7 mm z pociskiem ołowianym (była to bron raczej do użytku "prywatnego") oraz belgijskie ciężkie rewolwery typu Nagant - także na proch dymny kalibru 12 mm. Nagant stanowił potężny kawał żelaza (później skopiowany przez Colta oraz wytwarzany również w Rosji pod nazwą Nagan). Tylko pocisk z ciężkiego rewolweru o długiej lufie mógł tak okaleczyć Rudolfa - wspomina o tym wielu pamiętnikarzy. Trup Rudolfa wystawiony był bowiem na widok publiczny. Vetsery zastrzelono zapewne podczas snu, gdyż pocisk poprzez ciemność, język i gardło wyszedł na zewnątrz. Bajki o rzekomo nieudanym zabiegu przerwania ciąży można potraktować tylko jako żart. Zresztą młodzi znali się dopiero niecały miesiąc.

Tak więc kiedy Rudolf wszedł do pokoju, morderca musiał się ukryć za drzwiami wejściowymi. Strzelił arcyksięciu w tył głowy od lewej strony. Potężny pocisk wyrwał mu poł prawego policzka. Nikt nie potrafił zastrzelić się z Colta kalibru 45 strzelając sobie w tył głowy, chociażby był niewiarygodnie zdolnym mankniem.

A co o tym myślno za granicą? Premier angielski Salisbury stanowczo twierdził, że młodych zamordowano. Pisał o tym też późniejszy król Edward.

Kto mógłby być zainteresowany w zamordowaniu Rudolfa i Vetsery?

Na kilka tygodni przed śmiercią obojga, Rudolfa wysłano w celach reprezentacyjnych do Budapesztu. Był to błąd polityczny. Wywiad austriacki stwierdził bowiem, że Rudolf w podejrzany sposób zbierał się z Węgrami. Wyglądało na to, że Rudolf zamierzał oderwać Węgry od Austrii i koronować się na króla Węgier.

Po śmierci Rudolfa i Vetsery zatarto po nich wszelkie ślady. Pałacyk w Mayerlingu przebudowano i zamieniono na klasztor karmelitanek, zaś w mieszkaniu Rudolfa, w pałacu cesarskim w Wiedniu, zamurowano schody i tajne przejścia, którymi Maria przekradała się do kochanka.

horoskop 8.V. - 14.V.

BARAN

Rozdźwięki serce. Dłaczego cho dzisz krętymi ścieżkami? Dlaczego na rasta mur milczenia? Zdobądź się wreszcie na gest pojednania a wszystko wróci do normy. W połowie tygodnia wyłoni się po ważny problem rodzinny (cho roba?). Należy działać skutecznie i szybko. Prawdopodobnie wyruszysz w podróż związaną z akcją SOS.

Niestety nie brak działań pozorowanych. W ciężkich chwilach zawsze możesz liczyć na pomoc Byka. Unikaj Panny. Dzień ważny: niedziela. Liczba: 6.

BYK

Ciężki sprawdzian opanowania. Zachowaj spokój nawet w obliczu poważnego zagrożenia. Wiesz, że potrafisz z tej opresji wyjść z honorem, choć nie będzie łatwo. Ktoś bliski dzielnie Ci sekunde dyskretnie pomagając w podjęciu trafnych postanowień. W drugiej części tygodnia dalsze trudne, ale pozytywne doświadczenia i zapowiedź ostatecznych rozstrzygnięć. Nie zawodny sojusznik. Bliznięta unikaj Wagi. Dzień ważny: czwartek. Liczba: 3.

BLIZNIĘTA

Imponująca forma błyskotliwa inteligencja. Ważne wydarzenia dedykować należy w tym tygodniu samotnym i zakochanym. Wolni powinni nastawić się na wielkie rozczarowanie. Nadzieja na przyszłość? Nie bron się, ponieważ waz szycują się zastanawiające bardzo pozytywne zmiany. W pracy raczej monotonna. Ale nie sposób Ci niczego zarzucić. Sympatyczny znak. Baran. Unikaj Skorpiona. Dzień w którym możesz się wszystkiego spodziewać: poniedziałek. Liczba: która przyniesie Ci szczęście: 2.

RAK

Nie jeden Rak stanie na rozdrożu. Co da Ci? Co robisz? Czy obdarzyć zaufaniem osobę, co do której nie masz całkowitej pewności? Oprzyj się wyłącznie na własnej intuicji i nie dramatyzuj przebiegu wydarzeń. W pracy dobre prognozy, ale podjęte w tym tygodniu decyzje wymagają wyjątkowej rozwagi i zastanowienia. Stawiaj na Bliznięta, ale unikaj Koziorożca. Dzień w którym zdziwisz się: coś co zmieni Twe życie: najbliższe miesiące. Środa. Liczba: szczęśliwa: 7.

LEW

Rozliczne powikłania sercowe. Warto zrobić użytek ze zdolności dyplomatycznych (w przeciwnym razie trudno będzie wyplatać się z niebezpiecznych związków). Podejrzenia, zazdrość, rozczarowania, podstęp. Pozegnanie i powitanie. A wszystko z powodu nadmiernego przemęczenia. W pracy niespodziewana propozycja związana z wyjazdem. A może nabierzesz dystansu również do spraw osobistych? Ważny znak: Wodnik. Unikaj Blizniąt. Dzień miły: piątek. Liczba: 4.

PANNA

Nadal kłopoty i rozczarowania. Denerwuj Cię kaprysy najbliższej osoby oraz jej rozleniwienie. Cierpliwosci. Może stawiasz zbyt wielkie wymagania, może niełatwo dotrzymać Ci kroku. Twoje niezadowolone destrukcyjne działa na domowników i nieważ w zarodku niemal każde wspólne przedsięwzięcie. Uwaga w pracy pojawi się irytujący Lew, który kopie dołki nawet pod sojusznikami. Uważaj zatem. Znak solidny: Wodnik. Unikaj Barana. Dzień ważny: czwartek. Liczba: 8.

WAGA

Urok osobisty. Pełnia urody. Emocjonujące przeżycia podczas wiosennych wypadów we dwoje. A jednak niektórzy nie będą konsekwentni, wykazując skłonność do rozlicznych flirtów. W pracy spora porcja optymizmu, którym potrafisz zarazem całe otoczenie. Twoja zręczna rozgrywka wprawi w pozytywne osłupienie przełożonych. Miłe chwile w towarzystwie Raka? Unikaj Lwa. Dzień ważny: sobota. Liczba: 9.

SKORPION

Dobry tydzień, choć nie pozbawiony zwykłych niemal pokerowych zagrywek. Uda się pomysłnie załatwić wiele spraw. Nareszcie jestes sam ze sobą w zgodzie. Niektórzy będą zmuszeni na jakiś czas rozstać się z najbliższą osobą, ale rozłąka jedynie umocni związek. Specjalna przepowiednia dla Skorpionów: interesu trapijąca oferta! Bez wahania wezmiesz na swoje barki dodatkowe obowiązki kosztem czasu poświęconego na wypoczynek. Cała gra na pewno warta jest zachodu. Twój znak: Baran. Unikaj Blizniąt. Dzień miły: niedziela. Liczba: 5.

STRZELEC

Pomysłne prognozy dla zakochanych. Jednak niektórzy zmuszeni będą w imię miłości do wielkich wyrzeczeń. Unikaj sporów i na pięć. Zrelaksuj się! W połowie tygodnia liczący sukces na gruncie towarzyskim. Ale porwicz sami sobie sprowadzą na głowę nieszczęście w działaniach zawodowych. Szykują się zmiany. Ważna rola w podejmowaniu wiążących decyzji. Przypadnie właśnie Tobie. Stawiaj na Wodnika. Unikaj Panny. Dzień ważny: wtorek. Liczba: 7.

KOZIOROŻEC

Bardzo poważna i wstępnia uczuciowa. Jesteś całkowicie pewien własnych racji. Niektórzy niespodziewanie wyruszą w podróż (wskazana ostrożność, bowiem licho nie spłoni). W pracy znowu nabierają aktualności stare, uciążliwe problemy. Sądysz, że Twoje kwalifikacje nie są w tej chwili należycie wykorzystane. Sprzyja Ci drugi Koziorożec, ale nie wchodź w drogę Strzelcowi. Dzień ważny: czwartek. Liczba: 4.

WODNIK

Teraz możesz liczyć wyłącznie na własne siły i umiejętności. Nawet przyjaciele nie są w stanie złagodzić Twoich rozczarowań. Niektórzy na razie muszą się pogodzić z porażką. Za to w pracy można liczyć na wyjątkowo korzystną ofertę, prawdopodobnie związaną z wojazem. Bierz pod uwagę Raka. Nie lekceważ Ryb. Dzień w którym miej się na baczności: wtorek. Liczba: 3.

RYBY

Wiele spraw poważnie gmatwa się i komplikuje przede wszystkim na planie życia osobistego. Spore perturbacje. Nie jesteś jednak bezwiny. Zapalczywość, upor i nieprzejednanie nie przysparzają sojuszników dobrej roboty. Na tomiasz w pracy, nieźle. Wyjasni się cały układ sił. Najbliżsi współpracownicy i przełożeni darzą Cię całkowitym zaufaniem. Niektórzy w wyniku silnego podenerwowania cierpieć będą na bezsenność. Sprzyja Ci Lew, ale unikaj Skorpiona. Dzień miły: piątek. Liczba: 1.

Tragedią zamku w Mayerlingu zainteresował się w roku 1968 znany amerykański parapsycholog, Hans Holzer. Uczynił on jeżdżąc po świecie w towarzystwie zdolnych mediów i stara się na drodze psychometrycznej wykrywać tajemnicze wydarzenia i różne, dotąd nie rozwiązane zagadki.

Hans Holzer pracuje przy pomocy nowoczesnych metod, posługuje się magnetofonem, a kiedy zachodzi po temu potrzeba, wprowadza media w trans hipnotyczny, aby wzmocnić ich recepcję psychiczną. Jego najbardziej znanym medium jest Sybilla Leek. Parapsycholog Hans Holzer jest osobistością znaną dziś w wielu krajach. Przy pomocy mediów wyjaśnia on liczne, nieraz bardzo odległe w czasie, tajemnice. Dochodzenie ułatwia mu obecność medium w miejscu, gdzie rozgrywały się wypadki lub gdzie przebywali uczestnicy wydarzeń, będący w stanie silnego zaangażowania emocjonalnego. Jeszcze lepiej, kiedy można dać medium do ręki jakiś przedmiot, który kiedyś "widział" wydarzenie, o które chodzi. Do takich przedmiotów może należeć także mur lub ściana.

W roku 1968 Holzer wybrał się do pałacu cesarskiego w Wiedniu, zabierając ze sobą medium, Edith Riedl. Wiedziała ona oczywiście gdzie się znajduje, lecz o zamierzonym celu wycieczki nie poinformowano jej. Obecni przy ekspertyzie byli także dwaj Amerykanie - filmowcy, którzy pragnęli wykorzystac eksperyment Holzera dla swych celów.

Kiedy towarzystwo zbliżyło się do dawniejszych apartamentów Rudolfa, służących obecnie jako mieszkanie obcym ludziom, medium szepnęło - Schody Vetsery tu nieraz czekała, aż się otworzą drzwi (wówczas były one już zamurowane, ale zarządca pałacu potwierdził Holzerowi później, że owe schody dawniej istniały). Ona schodziła po schodach i przez dach przybudówki wchodziła oknem do pokoju Rudolfa. Stangret Rudolfa on przeprowadzał baronównę (medium wpadło w stan silnego zdenerwowania) to tu pokój 77, a później 79 one łączą się ze sobą biedne dziecko!

Magnetofon notował tę niezwykłą opinię i relację - A jak ona umarła? - spytał parapsycholog - Ona nie umarła - ją zamordowano - Kto? Rudolf? - Nie zamordowała ich polityczna klika. Rudolf zamierzał zostac królem Węgier. Jego ojciec o tym wiedział. Rudolf bał się myślał, że jak zabierze ze sobą do Mayerlingu Marię, to się nie odważą obojga zabic.

- A kto ich zamordował? - Dwaj oficerowie - Czy on ich znał? - Nie, lecz ona tak - ona wiedziała za wiele i dlatego musiła umrzeć - Czy cesarz o tym wiedział? - Tak, ale on morderców nie našłał. Medium wpadło w histeryczny szloch. Po chwili mówił jednak dalej.

Ona miała nadzieję, że Rudolf rozwiedzie się z żoną, którą mu narzuciono i ożeni się z nią, Marią, że zostanie królową Węgier. Biedna jej wadą była próżność, która nie godzi się z miłością.

Sugestia, że Rudolfa zamordowano z powodu jego królewskich aspiracji i dążeń separatystycznych była zawsze powtarzana i chyba można ją uznać za pewnik. Wszyscy, którzy byli wówczas choćby pośrednio zamieszani w tę aferę, dziś już nie żyją, nic nowego zatem nie da się stwierdzić. Ale właśnie teza, że było to morderstwo polityczne, wydaje się całkiem prawdopodobna.

Wykrycie faktycznego stanu rzeczy na drodze medialnej nie jest żadną rewelacją. Potrafi to każde dobre medium. Ciekawy jest tu jednak fakt, że Nostradamus, zaciekle rojalista, "przejął" oficjalną wersję zdarzeń lansowaną przez dwór austriacki, może z uwagi na słowa cesarza Franciszka Jozefa - Można rozgłosic wszystko, aby tylko nie mowic prawdy.

Omawiany tu czterowersz został napisany trzysta lat wcześniej. Do publicznej wiadomości nikt nie podał rzeczywistego przebiegu wypadków. Dopiero opierając się na licznych pamiętnikach, z których w każdym niemal był jakiś istotny szczegół, zbierając je, można z dużą trafnością odtworzyc przebieg wydarzeń.

Jest rzeczą niemożliwą omowic wszystkie, chociażby najciekawsze przepowiednie Nostradamusa. Należy jednak wspomniec, że w licznych czterowerszach wspomina on o przyszłych sławnych królach, jak Henryk Szczęśliwy - Orlonosi (Francja), Kędzierzawy (Włochy) oraz Rudobrody (Niemcy).

Nostradamus był doradcą na dworze Walejszów. Musiał wiedziec dosyc duzo, bo za swoje astrologiczne przepowiednie zgromadził niemały majątek.

2.

Maria Lenormand - "wrózka z Paryza"

Do najbardziej znanych jasnowidzów, o których wspomina historia, należy bezsprzecznie Francuzka, Maria Lenormand (1772-1842). Urodziła się w Alencon, a wychowanie otrzymała w klasztorze siostr benedyktynek. Jak twierdzą jej biografowie, już jako siedmioletnie dziecko przepowiedziała bliskie ustąpienie przeoryszy - i podała bezbłędnie kto będzie jej następczynią. Pod koniec wieku XVIII Maria Lenormand była już sławą na skalę europejską. Odwiedzali ją dygnitarze i władcy wielu krajów. Obszerna literatura i liczne protokoły uwieczniły jej kwalifikacje.

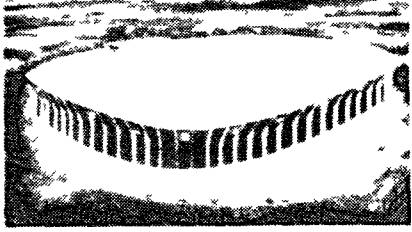
Otrzymała wiele przydomków "wrózka z Paryza", "wieszczka królów". W jej domu przy ulicy Tournon zjawiali się królowie i księżeta, by poradzić się w ważnych sprawach państwowych i zapytac o przyszłość. Odwiedził ją Napoleon Bonaparte przed swą wyprawą do Egiptu, później z powodu swoich przepowiedni popadła w nielaskę cesarza, który w 1809 roku kazał ją osadzic na jeden rok w klasztorze, a następnie wypędził z kraju. Osiedlała w Brukseli, gdzie zmarła w roku 1842 jako zamozna kobieta, co zresztą dawno sobie przepowiedziała.

Dalszy ciąg w następnym numerze

SPORT

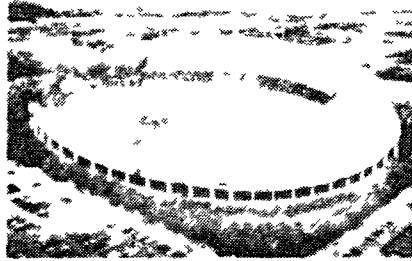

STADIONY MEKSYKU

ESTADIO UNIVERSITARIO DE SAN NICOLAS DE LOS GARZA

w Monterrey otwarty 30 V 1967 roku meczem Monterrey Atletico Madryt 1:1. Posiada 43 780 miejsc. Leży na wysokości 538 m n.p.m. Znajduje się w centrum miasta położonego ze wszystkich organizujących Mundial najdalej od stolicy i najniżej w stosunku do poziomu morza. Odbędzie się tu pięć meczów: trzy w grupie F: 2 czerwca Polska - Maroko, 7 czerwca Polska - Portugalia, 11 czerwca Polska - Anglia, jeden w 1/8 finału: 17 czerwca i jeden w 1/4: 21 czerwca.

ESTADIO TECNOLÓGICO DE MONTERREY

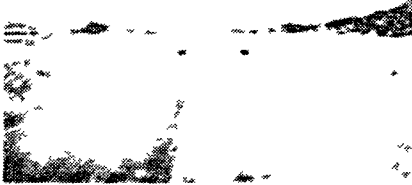
otwarty nie meczem piłkarskim, ale rewią konną 29 maja 1950 roku. Pierwsze spotkanie futbolowe odbyło się 17 lipca tego samego roku, choć ta data nie jest pewna, bowiem drużyna Monterrey udając się autokarem na mecz uległa wypadkowi i wycofała się z rozgrywek.

Estadio Tecnológico posiada 33 805 miejsc. Leży na wysokości 538 m n.p.m. na peryferiach miasta. Podobnie jak większość stadionów także i on został zmodernizowany. Odbędzie się tu dwa mecze w grupie F: 3 czerwca Portugalia - Anglia, 6 czerwca Anglia - Maroko i jeden w grupie D: 12 czerwca Algieria - Hiszpania.

CAMPO NUEVO DE LEON

otwarty 16 X 1966 roku dwoma meczami towarzyskimi: River Plate Buenos Aires - FC Santos i ligowym Leon - America. Drużyna Leon grająca tu stała się czterokrotnym mistrzem Meksyku. W roku 1970 odbyło się (tutaj siedem meczów (więcej tylko w Meksyku i Guadaluajarze). Wtedy stadion mógł pomieścić około 20 tysięcy widzów. Dziś, rozbudowany i zmodernizowany posiada 30 531 miejsc. Leży na wysokości 2037 m n.p.m. Odbędzie się na nim cztery spotkania: trzy w grupie C: 1 czerwca Kanada - Francja, 5 czerwca Francja - ZSRR, 9 czerwca Węgry - Francja.

ESTADIO TOLUCA 70, ZWANY LA BOMBONERA

otwarty 8 VIII 1954 roku meczem Toluca - Dynamo Zagrzeb 1:4. Zbudowany na terenach Clubu Tivoli. Przebudowany przed MŚ 70, podczas których odbyły się tu cztery mecze. W najbliższym Mundialu prostackąna La Bombonera oglądać będzie trzy spotkania w grupie B: 4 czerwca Paragwaj - Irak, 8 czerwca Irak - Belgia, 11 czerwca Paragwaj - Belgia.

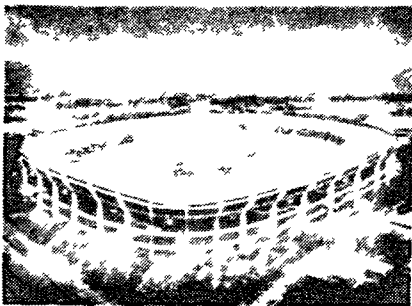
Ma 32 612 miejsc. Jest najwyższym położonym ze wszystkich dwunastu stadionów - na 2665 m n.p.m.

ESTADIO 3 DE MARZO

w Guadalajarze w obecnej formie otwarty 3 marca 1985 roku w pięćdziesiąt rocznicę powstania autonomicznego uniwersytetu w tym mieście. Stąd nazwa stadionu: Drużyna Universidad Autonoma de Guadalajara (UAC) powstała w roku 1971 i zaczęła rozgrywać od III ligi. Miała wówczas stadion z drewnianymi trybunami. Wkrótce awansowała jednak do II a w 1975 - do I ligi. Pierwszy mecz w tej klasie UAC rozegrała na Tres de Marzo 6 IX 1975 roku z Clubem America. Rozbudowywał się też stadion i jego okolice. Dziś jest tam imponujące sportowe miasteczko uniwersyteckie. Obiekty te znajdują się w dzielnicy Zapopan, położonej na południe od centrum w odległości ok. 15 km.

Estadio 3 de Marzo posiada 30 015 miejsc (jest najmniejszym stadionem Mundialu). Leży na wysokości 1570 m n.p.m. Odbędzie się na nim dwa mecze w grupie D: 3 czerwca Algieria - Irlandia Północna, 7 czerwca Hiszpania - Irlandia Północna, 11 czerwca Portugalia - Maroko i jeden w grupie F: 11 czerwca Portugalia - Maroko.

ESTADIO JALISCO

w Guadalajarze otwarty 30 I 1960 roku meczem Atlas Guadalajara - San Lorenzo de Almagro Argentyna 0:2. Pierwszą bramkę strzelił Norberto Boggio.

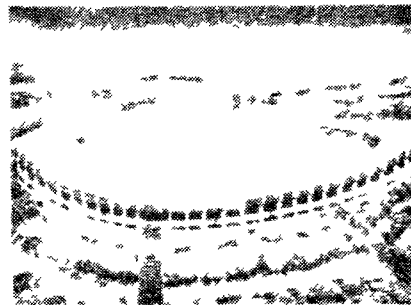
Estadio Jalisco znajduje się na jednej z głównych ulic Independencia w pobliżu centrum Guadalajarzy. Architektonicznie podobny jest do Azteca, ale nieco mniej robi wyjątkowo kameralne i sympatyczne wrażenie. Tutaj rozgrywają swoje mecze drużyny Atlasu Guadalajarzy, Universidad de Guadalajara w I oraz Clubu Jalisco w II lidze. W roku 1970 odbyło się tu osiem meczów, w tym pięć z udziałem Brazylii w jej drodze do tytułu mistrza świata. Stadion Jalisco posiada 66 193 miejsca. Leży na wysokości 1567 m n.p.m. W Mundialu 86 rozegranych na nim zostaną sześć pojedynków: trzy w grupie D: 1 czerwca Hiszpania - Brazylia, jeden w 1/8 finału: 16 czerwca jeden w 1/4: 21 czerwca i jeden w 1/2: 25 czerwca.

ESTADIO IRAPUATO

otwarty meczem drużyny Irapuato z olimpijską reprezentacją Hiszpanii dla której gola pierwszego na tym stadionie strzelił znany Juan Manuel Asensi. Za oficjalne spotkanie otwierające historię tego obiektu uznaje się jednak mecz reprezentacji Meksyku przygotowującej się do IX MŚ z Irapuato 4 I 29 III 1969 roku. Wtedy pierwszą bramkę zdobył reprezentacyjny napastnik Javier Cónzalez Fragoso z Clubu America. Oglądało to 15 tysięcy kibiców. Dziś stadion liczy 31 336 miejsc. Leży na wysokości 2037 m n.p.m. przy autostradzie wiodącej do miasta, ale blisko jego centrum.

Podczas MŚ 70 jeszcze tu nie grano. Walczyli natomiast juniorzy podczas turnieju Coca-Coli 83. W najbliższych mistrzostwach odbędą się w Irapuato trzy mecze w grupie C: 2 czerwca Węgry - ZSRR, 6 czerwca Węgry - Kanada, 9 czerwca Kanada - ZSRR.

ESTADIO LA CORREGIDORA DE LA CIUDAD DE QUERETARO

nazwa ta stanowi hołd oddany jednej z bohaterki narodowych okresu walk o niepodległość Meksyku na początku XIX wieku - Josefie Ortiz de Dominguez. Stadion został zbudowany całkowicie w ciągu dwóch lat. Jego oficjalne otwarcie nastąpiło 5 lutego 1985 roku w obecności prezydenta FIFA - Joao Havelange'a oraz prezydenta Meksyku - Miguela de la Madrid Hurtado. Pierwszy był mecz Meksyk - Polska 5:0. Inauguracyjnego gola strzelił w 7 minucie z wolnego kapitan meksykańskiej reprezentacji - Tomas Boy z Universidad de Nuevo Leon.

Stadion leży przy szosie prowadzącej ze stolicy na skraj Queretaro. Posiada 38 576 miejsc. Znajduje się na wysokości 1820 m n.p.m. Odbędzie się tu cztery spotkania: trzy w grupie F: 4 czerwca Urugwaj - RFN, 8 czerwca RFN - Szkocja, 13 czerwca Dania - RFN.

ESTADIO OLIMPICO 68

oddany do użytku 28 XI 1952 roku. Pierwszy oficjalny mecz piłkarski rozegrano 28 II 1956 roku w czasie II Igrzysk Panamerykańskich Meksyk - Kostaryka 1:1. Pierwszą bramkę w dziejach stadionu zdobył w 40 minucie Meksykanin Carlos Calderon de la Barca.

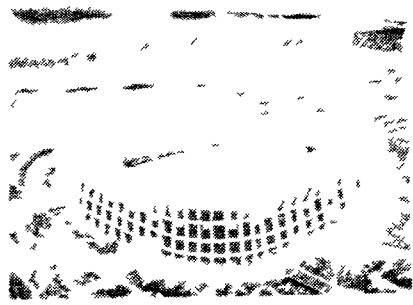
Estadio Olimpico znajduje się na terenach miasteczka uniwersyteckiego UNAM w południowej części stolicy kraju. Można tu dojechać z centrum najdłuższą ulicą świata licząc ok. 50 km Avenida de los Insurgentes. Tu tutaj rozgrywają swoje ligowe mecze piłkarze klubu UNAM aktualni wicemistrzowie Meksyku. Po modernizacji stadion stanowił główną arenę igrzysk olimpijskich w roku 1968. Jest jednym z dwóch stadionów Mundialu posiadających bieżnię. Posiada 72 212 miejsc. Leży na wysokości 2240 metrów n.p.m. Podczas IX MŚ w roku 1970 meczów na nim nie rozgrywano. W Mundialu 86 Estadio Olimpico 68 będzie areną czterech meczów: 2 czerwca Argentyna - Północna Korea, 5 czerwca Bułgaria - Północna Korea, 10 czerwca Bułgaria - Argentyna w grupie A oraz 17 czerwca - jednego ze spotkań 1/8 finału.

ESTADIO CUAUHEMOC

w Puebla nazwany na cześć króla Cuauhtemoc, jedenastego władcy Azteków, który jako ostatni podczas konkwisty w sierpniu 1521 roku w Tlatelolco uległ Hiszpanom, a w cztery lata później został powieszony przez Kortesza. Stadion otwarto 6 X 1968 roku, kiedy to Meksyk zremisował z czechosłowacką kadrą (mecz nieoficjalny) 1:1. Pierwszym zdobywcą gola był Isidoro Diaz z Leon. Na co dzień grają tu dwie drużyny pierwszoligowe: Puebla i Oaxtepec, czyli Camoteros i Angeles.

W roku 1970 rozegrano tu trzy mecze, ale wtedy stadion mieścił tylko 30 tysięcy widzów i nie miał dachu nad głównymi trybunami. Obecne Estadio Cuauhtemoc posiada 46 416 miejsc. Leży na wysokości 2162 m n.p.m. Odbędzie się tu pięć meczów: dwa w grupie A: 5 czerwca Włochy - Argentyna, 10 czerwca Korea Północna - Włochy, jeden w 1/8 finału: 16 czerwca jeden w 1/4 finału: 22 czerwca oraz mecz o trzecie miejsce: 28 czerwca o godz. 12:00.

ESTADIO AZTECA 2000

zbudowany przez jednego z najwybitniejszych architektów Meksyku - Pedro Ramireza Vasqueza, oddany do użytku 29 V 1966 roku przed meczem Club America - AC Torino 2:2. Pierwszego gola strzelił grający w barwach Ameryki Brazylijczyk Arlindo dos Santos Cruz. Pierwszym Meksykaninem, który strzelił tu bramkę był gracz Necaxy - Roberto Canabrava.

Estadio Azteca posiada 110 574 miejsca. Leży na wysokości 2243 m n.p.m. Podczas IX MŚ odbyło się tu dziesięć z 32 meczów. Był on także areną zmagani piłkarskich igrzysk olimpijskich 1968 roku oraz mistrzostw świata juniorów o puchar Coca-Coli w 1983. Podczas tegorocznych mistrzostw Stadion Azteków zobaczy dziesięć meczów: 31 maja spotkanie inauguracyjne Mundialu Bułgaria - Włochy, następnie trzy mecze w grupie B: 3 czerwca Belgia - Meksyk, 7 czerwca Paragwaj - Meksyk, 11 czerwca Irak - Meksyk, dwa mecze 1/8 finału: 15 i 18 czerwca, jeden w 1/4 finału: 22 czerwca, jeden w 1/2: 25 czerwca oraz finał: 29 czerwca o godz. 12:00.

POLONIA CUP

udział biorą

- K S LATO-FALCONS g. 10 00
- POLONIA HAMILTON-COSMOPOLITANS g. 11 30
- mecz o 3 miejsce g. 14 00
- Wielki FINAL g. 15 30

Serdecznie zapraszamy wszystkich kibiców na I turniej piłkarski o Puchar Polonu

Jedyna okazja, aby zobaczyć gwiazdy piłki nożnej. Wystąpią GRZEGORZ LATO / KRZYSZTOF RZESNY, JANUSZ ZMIJEWSKI / JAN LUBANSKI / MARIAN KIELEC i inni

18 MAJA (niedziela)
Stadion CENTENNIAL, 580 Rathburn St
WSTĘP WOLNY

Turniej jest sponsorowany przez Credit Union św. Stanisława i św. Kazimierza, redakcję „Związkowca”, „Głosu Polskiego”, „Echa Tygodnia”, „Granowska” i Specialties oraz „Master Printing”.

SPORT

WIADOMOŚCI
AGENCYJNE

* W pierwszym meczu finałowym pucharu UEFA Real Madryt pokonał FC Koeln 5:1. Za tydzień rewanż w Kolu (RFN).

* W meczu finałowym Pucharu Zdobywców Pucharów Dynamo Kijów pokonało Atletico Madryt 3:0.

* Znamy nazwiska osmioosobowej kadry kolarzy przygotowujących się do 39 Wyścigu Pokoju. Są to: Marek Kulas, Leszek Stępniewski, Zenon Jaskula, Paweł Bartkowiak, Sławomir Krawczyk, Marek Szerszynski, Andrzej Mierzejewski, Zdzisław Wrona. Z tej osiemki Ryszard Szurkowski pełniący funkcję trenera, wybierze reprezentacyjną szóstkę.

* W Forum rozegrano XI mistrzostwa Polski par klubowych na zulu. Oto kolejność:

1. Apator Forum 2. Wybrzeże Gdańsk 3. Falubaz Zielona Góra 4. Unia Leszno 5. ROW Rybnik 6. Polonia Bydgoszcz 7. Unia Tarnów 8. Kolejarz Opole 9. Stal Rzeszów 10. Widzew 22 000.

* Puchar Warszawy zdobył weteroński CSRS. Drugie miejsce zajął zespół Polski.

* 28 PAN i 88 MĘ/CZY/ŻN starowało przez dwa dni na Torwarze w Warszawie walczyć o tytuły mistrzów Europy w kulturystyce amatorów (II BB).

Płeć piękna rywalizowała w trzech kategoriach, zaś gorsza połowa w czterech. Trzy startujące Polki nie odniosły sukcesów, być może dlatego, że choć stosowały skuteczną dietę, to jednak odstawały brakiem stosownego umięśnienia.

Przy ogłaszającym doping, tytuł mistrza Europy w kat. do 70 kg zdobył Polak Andrzej Cuciur, Brazylowie medali w tej wadze zdobył także reprezentant Polski Marian Wysocki. Trzeci medal i ostatni wywalczył dla Polski Paweł Hilleborn w kat. do 90 kg, drugie miejsce. Pozostali reprezentanci nie kwalifikowali się do finałowych szóstek.

PODSŁUCHANE
PODSŁUCHANE

Trwa wojna futbolowa pomiędzy Warszawianką i Łodziem. Przyczyną jest kołosalne osłabienie Widzewa Łódź, po przez powołanie zawodników tego klubu do wojska i czwili do drużyn wojskowych. Szczególnego smaczku nabralo potraktowanie Leżyczko Włosa najłepszego w kraju defensywnego pomocnika, który jak nikt przed nim w historii naszego futbolu służył w jednostce tzw. czynnicy.

Tymczasem Lechia apeluje o złość Łódzki Express Ilustrowany zamieszczył rozmowę z trenerem bronią prezesem CWKS Lechia Wojciechem Bramskim. Cenił i przez podkreślił.

Od służby wojskowej nie może być zwolnieni najwybitniejsi sportowcy. Zaapelował o zikopanie toporów wojennego między Łodziem a Warszawą. Przypomniał przy tym, że Łódź i piłkarzy, nożni przez wiele lat korzystali również z dorobku Lechia i innych klubów wojskowych.

Dla Lechia przyszedł jak widzieć, że w wyniku zaspiłki łódzkiej nie będzie cieszyć się specjalnym zainteresowaniem miejscowego WKSU.

PIĘĆ MINUT PRZED
GODZINĄ ZERO

Nastroje wśród piłkarskich fanów zmieniają się niemal co kilka dni, wraz z przyspieszonym rytmem rozgrywek ekstraklasy. I podobnie falowaliśmy obserwować będziemy aż do nadejścia Godziny Zero meksykańskiego Mundialu. Wielokrotnie o tym pisano, że taka hustawka nastrojów jest wprost niedołączna od sportu w ogóle, a piłki nożnej w szczególności. Ale zwłaszcza już polskiej piłki i zwłaszcza przed kolejnymi finałami. Wiadomo, jakie są tego przyczyny. Choroba polskiego futbolu jest brak stabilizacji poziomu. Zarówno drużyn klubowych, jak i młodzieżowych. Zarówno drużyn reprezentacyjnej, jak i poszczególnych graczy. Jedynie w cyklu czteroletnim stają nas na duże osiągnięcia, które potrafią zadziwić futbolowy świat. (Tak przynajmniej bywało w ostatnich latach). Potem wszystko się rozlatuje, wracamy do poziomu europejskich średniaków i rzadko zdarzają się nam tajerwerki. Na dobrą sprawę stale znajdujemy się w sytuacji czarnego konia finałów, choć przecież na podstawie samych nagich wniosków nasza pozycja powinna być niepodważalna. Potem dziwnym się ze nas odpowiednio nie cenia, nie rozstawiają, jak należy, nie szanują, jak trzeba i jak nam się wydaje. Co gorsza, trwonimy swój dorobek w pojedynkach towarzyskich, ale widowiskowych (jak zeszłoroczne 0:5 z Meksykiem i tegoroczne 0:3 z Hiszpanią, kiedy to na trybunach znajdują się poważnie odciekające).

Optymistę gotowi są mniemać, że nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło, i że prawdziwa ogłuma godzina próby dopiero nadejdzie. Liczą na ten Meksyk, jak na Zawiszę Wierza w bitność, odwagę, rywalizację, szarżę i improwizatorski wigor naszej drużyny. Liczą na to, że jak się powiada, zwiększona motywacja psychiczna poszczególnych piłkarzy pozwoli im wykręcić z siebie więcej, aniżeli można podejrzewać. Liczą na szczęśliwą nogę Bonka, rękę Piechniczka, nieźmym na dobrą pogodę. I co najzabawniejsze, nawet najwięksi racjonalisci spokojni kiedy indziej i poważni komentatorzy gotowi do wybrzydzenia i wsmiewania piłkarzy przy każdej innej okazji, nie wolni są od podobnych odrobinek mistycznych nadziei. Bo one nam się mnice, więcej, trzykrotnie sprawdziły. Tyle że im na była sytuacja w 1974 roku (gdymyśmy czuwicie graliśmy rolę czarnego konia), inna w 1978 (gdymyśmy i no wielka szansa!) i w 1982 (gdymyśmy ki biegły na pograniczu cudu). Zresztą długo by o tym mówić, wszyscy pamiętamy niedawne dzieje. Teraz praktycznie oddaleni tylko kilka tygodni od finałów, znajdujemy się w punkcie wyjścia i nie wiemy, ile jest napiętej warty obecna drużyna. Wydaje nam się, iż potencjalnie możliwości ma większe niż ta sprzed czterech lat, ile to jest jedyna wiedza, jaką dysponujemy. Opieramy ją zresztą na dosie kruchych przesłankach, bo zespół piłkarski to jest jednak coś więcej niż grupka zawodników rzeczywiście utalentowanych. Ale na razie nie pozostaje nam nic innego, jak śledzić spotkanie i liczyć, ślepie, za przebiegami, dobrze poziomu.

KRZYSZTOF MĘTRAK

mi podziękowano za pracę w Cracovii. Czyżby więc zamiast stryżek? W ostatnim meczu z Jagiellonią piłkarze Wisły wyraźnie grali tak, by przegrac, bojkotując swego trenera. Jak wiadac w Polsce nadal piłkarze rządzą klubami.

Trener reprezentacji Polski w piłce nożnej Antoni Piechniczek wraz ze sztabem Polskiego Związku Piłki nożnej dokonał wyboru kadry na Meksyk '86. Powołano 24 zawodników do Meksyku na mistrzostwa świata, po jedzie jedynie 22. Dwoch musi odpasc. Oto nazwiska aktualnych wybranców.

BRAMKARZE Jozef Młynarczyk (Porto), Jozef Wandzik (Gornik Zabrze), Jacek Kazimierski (Legia).

OBRONCY Krzysztof Pawlak (Lech), Kazimierz Przewys, Roman Wojcicki (obaj Widzew), Marek Ostrowski (Pogon), Dariusz Kubicki (Legia), Władysław Zmuda (Cremonese), Stefan Majewski (FC Kaiserslautern).

ROZGRYWAJACY I NAPASTNICY Andrzej Buncol, Dariusz Dziekanowski i Jan Karas (Legia), Waldemar Matysik, Jan Urban, Ryszard Komornicki, Andrzej Zgutevnski, Andrzej Palasz (Gornik Zabrze), Waldemar Prusik i Ryszard Tarasiewicz (Slask), Zbigniew Boniek (AS Roma), Włodzimierz Smolarek (Widzew), Krzysztof Baran (ŁKS), Jan Furtok (GKS Katowice).

Czy są w kadrze jakies niespodzianki? Ogólnie rzecz biorąc, nie. Są to zawodnicy dobrze znani Piechniczce i na ogół się liczone z tymi, a nie z innymi nazwiskami. Jest jednak kilka, ale.

Wśród bramkarzy pewniakiem jest Młynarczyk, mimo słabego występu przeciwko Hiszpanii, kiedy to nasz bramkarz musiał wyjmować aż trzy razy piłkę z siatki. Ale już z rezerwami kruch. Ani Kazimierski, ani Wandzik nie nadają się do gry w reprezentacji. Istniała koncepcja powołania do kadry Jacka Jareckiego, mieszkającego na stałe w RFN, który doskonale grał w rozgrywkach II ligi tego kraju i wraz ze swym klubem wywalczył awans do Bundesligi, ale podobno przyjął obywatelstwo RFN, stad cała sprawa upadła. Do kadry nie powołano wszechstronnego Bolesły z Widzewa, który dla

Smolarek (u dołu) i Dziekanowski pilnują tury. Jakimi? LOT Katowice - Chwiejczak. Ciekawe, jakie będą rezultaty?

Z WOLEJA

Z zdumieniem przeczytałem w ostatnim numerze ET wywiad z panem Marianem Zichliskim na temat sportu. O ile opiswane reakcje kibiców można rozumieć w pewnym stopniu, pod uwagę należy wziąć ich położenie, o tyle dalsze uwagi, komu powinniśmy kibicować w Kanadzie, etc. są po prostu żalosne. Autor urodony zapewne w roku Węzła, kasa jadł na sport, jedno-nac-mie stwierdzenie, że jest to "amatorskie dla polaków". Już chciałem stanąć w obronie sportu, już chciałem pisać, że wielkim entuzjastą sportu był król Szwecji Karol Gustaw, że Olaf Palmie lubił sport, że Urho Kekkonen był premierem Finlandii, to dawny olimpijczyk Pele to kandydat na prezydenta Brazylii. I tak mogłoby iść, że nazwiska sławnych osób kochających sport, których trudno o brak miłości, czy posiadanie. Ale nie warto tego robić. Sport obronił się sam! A patrzeć na przetrzymanie polski do końca nie prowadzi o czym doskonale się przekonano w Polsce, ZSRR i USA. A swoją drogą, bądź o by się dawał Marian Zichliski słynny polski cęciowiec olimpijczyk i jego imiennik w Kanadzie, wyszedł paszeta na sport, a takie duże pojecie ma o temacie, że nie potrafił nawet sprzeciwić, co to a imię w piłce nożnej miało miejsce w 1982 roku w Hiszpanii. Dobrze dalsze samopowolania panu Zichliski i nieco więcej ruchu na szwycim powietrzu. Wczasy panu.

SKRZYDŁOWY

wielu znających się na sprawie jest bramkarzem numer 1 w kraju. Wśród obrońców jest ich obecnie siedmiu, należy szukać tego jednego, który na mistrzostwa nie pojedzie (drugi zawodnik odpadnie zapewne z linii pomocy). Niespodzianką jest obecność Majewskiego, aktualnie nie mieszczącego się w pierwszej klubowej jedenastce Kaiserslautern zachodniemieckiej Bundesligi. Piechniczek nie jest pewny obsady prawej obrony. O miejsce to konkuruje Pawlak Majewski, a prawdopodobnie wygra zdolny Kubicki z Lechi, którego największą wadą jest słaba psychika. Kubicki to m.in. ten zawodnik, który spusił mielecka Stal do II ligi w 1982 roku. W środowisku piłkarskim takich spraw się nie zapomina, o czym może się przekonać do dzisiaj, inny był mieleczanin Kazimierz Buda, dziś gra w warszawskiej Legii, którego Piechniczek nie powołuje do kadry, konsekwentnie od 1982 roku. Wśród pomocników i napastników może trochę powołanie Prusika jest na wyrost. Reszta grała dobrze w lidze lub w kadrze, lub po prostu Piechniczek na nich stawia. Brak jest w kadrze Okonskiego, który zaeterowany wyjazdem do RFN nie interesował się grą w reprezentacji.

Trzeba przyznać, iż Piechniczek wielkiego wyboru nie miał. Oprócz Wijasa, są to możliwe wszyscy najsilniejsi piłkarze w kraju. Jacy są? Jakim mają szansę w Meksyku? Patrząc personalnie, nie ma w kadrze wielkich nazwisk (oprócz Bonka i Młynarczyka). Jest to zespół przeciętnych graczy, po równu, ich umiejętności do poziomu europejskiego. Są zawodnicy, na których się liczy, np. Dziekanowski, czy Urban, ale czy nie zagubią się oni podczas Mundialu, już niedługo się przekonamy.

Do ostatniej chwili Polski Związek Piłki Nożnej nie miał przygotowanych planów końcowego etapu przygotowania do Mundialu. Chodziło o zgrupowanie wysokogórskie. W końcu załatwiono dla kadry osrodek w Schredde (RFN), niedaleko jeziora Bodenskiego. Kadra będzie tu przebywać do dnia 15 maja, 16 rozegra mecz z Danią w Kopenhadze, zaś 18 maja uda się do Monterrey w Meksyku.

SKRZYDŁOWY

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL Addison on Bay Limited

PREZENTUJE WIOSENĄ, WIELKĄ WYPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu

8,7%

na niektóre samochody

● Szeroki wybór nowych i używanych samochodów ● Nowe samochody '86 posiadają 3-letnią gwarancję, lub 60 tys km power i train, jak również 5-letnią gwarancję korozyjną ● Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję

PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż, pożyczkę Polecam tanie ubezpieczenia uwzględniające zagraniczne prawo jazdy Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym, trzeba wiedzieć z kim nawiązać tak poważną transakcję ARNOLD PENK jest wyróżniony przez GM jako "SENIOR MASTER SALESMAN" Czy jeszcze ktos może to oferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u PENKA

Po wszelkie informacje proszę dzwonić 964-3211 lub do domu o każdej porze 731-0757 podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St., Toronto, Ont. (przy College Str.)

Past Enterprises Ltd
121 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-8786

PACZKI do POLSKI

UWAGA!

W związku z zaistniałą sytuacją w Polsce wprowadzamy następujące paczki specjalne

No	Netto	Waga	Cena
No 601	Netto	5 0 kg	\$ 49 00
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 2 x 1 8 kg			
Skondensowane mleko w puszcze do rozcienczenia 2 x 410 g			
Smetana naturalna 2 x 170 g			
Tabletki z zawartością JODKU POTASU 10 szt			
Tabletki MULTIWITAMINOWE 50 szt			
No 602	Netto	5 4 kg	\$ 39 00
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 3 x 1 8 kg			
No 603	Netto	4 6 kg	\$ 46 00
MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt 3 x 1 0 kg			
Wielowitaminowa odżywka jabłkowa 2 x 200 g			
Wielowitaminowa odżywka pomarańczowa 2 x 300 g			
Wielowitaminowa odżywka bananowa 2 x 300 g			
No 604	Netto	5 6 kg	\$ 47 50
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 2 x 1 8 kg			
MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt 2 x 1 0 kg			
No 605	Netto	5 2 kg	\$ 37 00
Pełnotłuste holenderskie mleko w proszku 2 x 1 8 kg			
Skondensowane mleko w puszcze do rozcienczenia 3 x 410 g			
Smetana naturalna 2 x 170 g			
No 606	Netto	5 0 kg	\$ 49 00
MILUPA witaminizowane mleko w proszku dla niemowląt 5 x 1 0 kg			

* Towary pakowane w puszkach
* Expresowa dostawa
* Ceny w dolarach kanadyjskich
* Pełne ubezpieczenie

Dopłata \$ 5 00 od paczki

Ponadto EXPRESS MORSKI i paczki lotnicze

RENOWACJE MIESZKAN, malowanie, tapetowanie Plaster

Prace wewnętrzne i zewnętrzne
15 lat doświadczenia
zawodowego

ANDRZEJ, tel 265-5138
178 190

WYKONUJEMY

malowanie tapetowanie
wykarczanie piwnic drobne
naprawy

TEL 429-1101 Jacek
TEL 284-4124 Wiesiek
(dzwonić wieczorem)

KOMIS

139 Roncesvalles Ave ,

TEL 534-9362

Posiadamy w dużym wyborze
● wyroby rękodzielnictwa artystyczne
● obrazy olejne ● bursztyny i wyroby ze srebra ● kostiumy ludowe dla grup artystycznych jak bluzki haftowane spodnice kapelusze góralskie ciupagi kierzce i kompletne stroje krajkowskie ● oraz przyjmujemy zamówienia ● kosmetyki i kremy polskie ● zioła polskie - duży wybór ● trepki skorzane do użytku dziennego i bambosze futrzane
Prowadzimy sprzedaż wysyłkową na zamówienie

PRZYJMujemy W KOMIS
ROZNE ARTYKUŁY

A.B. VIDEO-LUX

Filmowanie wesel, komunii,
urodzin itp oraz gości
z Polski na kasecie tutejszej
i do Polski

Także filmy fabularne z Polski

TEL 278-5684

Spoza Toronto - do 250 km

POSZUKIWANIA

SOPHIE KUZMA NAZIEMOWSKA, 14s Gwendview Ave ,
Daytona Beach, Fl 32018,
USA,

looking for her cousin
STANISLAW FUS
APROX 40 YEARS OLD,
MARRIED, 2 CHILDREN

Luksusowe mieszkanie w Warszawie do sprzedania

Warszawa-Srodmiescie, osiedle w parku, mieszkanie własnościowe, komfort, 2 pokoje, kuchnia, łazienka, balkon, telefon! Oferty proszę kierować na adres W Krężel, 174 Maria St., Toronto, Ont M6P 1W4

MATRYMONIALNE

40-letni Portugalczyk posiadający obywatelstwo kanadyjskie i dość pokazy wkład w interesie obywatelstwa pragnie poznać Polkę do lat 38 posiadającą pogodny charakter i podobne zainteresowania TEL 792 3963
Prosić Norbala

Biurowo Matrymonialne

SUNSHINE

Panie, panowie - składajcie swoje oferty Nasze usługi są bardzo popularne wśród samotnych osób w całej Kanadzie Duży wybór ofert z Polski Bezpłatne fotokatalogi i informatory

PISZCIE DO NAS
Box 339, Station D, Scarborough,
Ontario, M1R 5B8

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

FINANCIAL PLANNING - UBEZPIECZENIA

- Life Insurance - na życie ● Disability - chorobowe
- Mortgage - hipoteczne ● Business - handlowe
- RRSP, Annuity - emerytury

SOLIDNIE, TANIO I SZYBKO

Po bliższe informacje proszę dzwonić

Andrzej Krysiak

TEL Biuro 226-6515, dom 247-8326

180-191

św. Stanisława i św. Kazimierza

CREDIT UNION

Czy jesteś już członkiem Credit Union św. Stanisława i św. Kazimierza instytucji która służy Polonii od ponad 40 lat? Dysponujemy szeregiem usług które mieszczą w sobie kompletny serwis bankowy

- Personalne Konta Czekowe
- Konta Dienne
- Krótkoterminowe Certyfikaty
- Fundusz Emerytalny
- Pożyczki Personalne
- Pożyczki Hipoteczne
- Ciągłe Kredyty
- Płacenie Świadczeń
- Skrytki Bankowe
- a także szereg innych

Piec biur o dogodnej dla Polonii lokalizacji czeka na Ciebie

Dogodne godziny urzędowania
Dziewięćdziesiąt milionów wkładów

Skorzystaj z dorobku Polonii

Zapisz się do Credit Union św. Stanisława i św. Kazimierza

220 Roncesvalles Ave
tel 537 2181
12 Denison Ave
tel 863 0996

2987 Bloor Str W
tel 236-1225
4260 Cowthra Rd
tel 848-4303

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu przy ul. Brownsline tel 259 0429 185 187

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu Mississauga okolica Dundas i Erindale Station TEL 848 5340 183 185

WYKONUJĘ prace malarskie i wykończenie wnętrz TEL 438 7323 183 184

CHETNIE zaopiekuję się dzieckiem u siebie w domu Jane i Finch TEL 638 1996 183 185

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu (3-6 lat) okolica Kipling i Lakeshore TEL 255-4174 183 185

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu Downsview Jane i Finch TEL 633-6848 183 186

POSZUKUJĘ jakiegokolwiek pracy najchętniej w budownictwie TEL 531 1478 Marian 184-186

WYKWALIFIKOWANI krawcy poszukują pracy TEL 848 0051 184-186

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu w Scar borough okolicy Eglinton i McCowan TEL 439-0354 184-186

POTRZEBNA kobieta do dzieci i pracy domowej z zamieszkaniem na miejscu od 12 maja TEL 749-4584 185 187

POTRZEBNA pani do dwójki dzieci okolica Islington i Dixon TEL 247 8326 185 187

POLSKA firma remontowo-budowlana przyjmie do pracy doświadzonego stolarza ciesle oraz instalatora płyt gipsowych TEL 233 6088 185 188

SZUKAM pana do pracy na farmie w Grimsby od 1 czerwca do końca września Od 5 dol na godzinę wzwyz TEL (416) 945-0930 184-186

POTRZEBNA dochodząca pani do dzieci i lekkiej pracy domowej TEL 251-4258 184-186

DOCHODZACA opiekunka do dwójki dzieci 1 i 5 lat ze znajomością języka angielskiego na 2 do 3 dni w tygodniu Tel 922 7656 185 187

POTRZEBNA pomoc do dzieci z zamieszkaniem na miejscu 5 dni w tygodniu okolica Bathurst Steels. Musi znać trochę angielski TEL 787 1589 186-188

Oferują prace

POTRZEBNA doświadczona ekspedientka do sklepu delikatesowego wędliniarskiego TEL 534 2023 184-186

POTRZEBNA pani do pracy domowej Raz w tygodniu TEL 425-2442 184-186

POTRZEBNA pani do prowadzenia domu z zamieszkaniem na miejscu Bardzo pilnie TEL 223 9907 184

TORONTO SZUKAJA PRACY
Młody posiadacz samochodu praktyk w pracach remontowo-budowlanych i innych zna podstawowy angielski szuka pracy TEL 762-0591 184-185

POTRZEBNI pracownicy pomoc Superintendenta oraz tynkarz TEL 661-6670 Mrs Saunders po angielsku 184 185

POTRZEBNA starsza pani do opieki nad 2 letnią dziewczynką Mississauga tel 275-0601 185 186

POTRZEBNI pracownicy do zbierania robaków Toronto tel 438 0871 185 187

SPRZEDAZ
1975 Lancia Beta skorzane sedzenia system alarmowy stereo dobra kondycja Andrzej tel 624 5411 186 187

MAŁY interes na Flee Market do sprzedania TEL 249 4815 186 188

MISSISSAUGA 3 sypialniowy townhouse 1 1/2 łazienki garaż Tomken-Dundas Cena 60 900 TEL 275-0478 186 188

NA KASZUBACH działka do sprzedania oraz Cottage do sprzedania lub wynajęcia TEL Toronto 233 7892 185

KUPIE używane rusztowanie murarskie na cały dom TEL (416) 431 0529 184-186

LEKARZE

Dr JANINA DUTKIEWICZ
Family physician
zawadama o otwarcie gabinetu lekarskiego
3095 Glen Erin Dr, suite 7
MISSISSAUGA
TEL 828 - 0038

Dr BOGDAN PIETRASZEK
rozpoczął praktykę lekarską w Toronto jako lekarz ogólny "FAMILY DOCTOR" w gabinecie przy
190 FERN AVENUE
naprzeciwko Credit Union
TEL 532 - 4317
Przyjmuje od poniedziałku do piątku od 10 do 18 w soboty od 9 do 14
ODBYWA TEŻ WIZYTY DOMOWE 160-171

Dr. Teresa Wrzesińska
Specjalista
Ginekolog i Położnik
5025 Sherbooke St W pok 565
TEL. 481 - 1752
MONTREAL, QUE H6A 1S4 151 202

DR WALDEMAR KOZERAWSKI
ma przyjemność ogłosić otwarcie swego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 5 Overlea Boulevard, suite B-9 TEL 425 - 4114 (przy Ontario Science Centre) Poprzednio pracował w Sick Children Hospital 140-151

DENTURE THERAPY CLINIC
JAN M WISNIEWSKI D T
Pierwsza Polska Protezownia
Dentystyczna
2337 Dundas St W, Toronto
(Bloor Dundas Square Bldg.)
TEL (416) 533-8811 M6P 1W7

Dr V T BLOK GŁOWCZYNSKA, M A O D OPTOMETRYSTA
2391 A Bloor St W (J inc Subwy)
TEL 766 - 5580

DENTYSTYCZNE PROTEZY
G RYTWINSKI D T
z 25 letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave,
TORONTO (obok kin i Rivue)
TEL 531 - 8545

LECH W. PRUSIŃSKI
Immigration Consultant
Porady w sprawach emigracyjnych
Bezpłatnie tylko w wtorki - godz 12 - 7
Prosimy o telefoniczne uzgadnianie wizyt
Biuro 192 Garden Ave.
TEL 588 - 1659

DIVORCE AID
K. BELDOWSKI
Rozwód \$ 155
TEL 226 - 0335

JULIA DZIWIŃSKA LL M
Adwokat z Polski z długoletnią praktyką
TEL (416) 864-1182 od 4 do 7 po południu
Udziały porad i pomocy we wszelkich sprawach na terenie Polski m in małżeństwa przez pełnomocnika rozwozy w Polsce wszelkie notarialne pełnomocnictwa do Polski notarialne kupna i sprzedaze domów gruntów i mieszkań dzierżawy spadki i inne sprawy majątkowe w Polsce pisanie pism do polskich sądów i urzędów sprowadzanie krewnych i odwołania od odmowy wydania paszportow tłumaczenia dokumentow
Biuro Polish Consulting Bureau
618A Queen Street West
Toronto Ont M6J 1E4

Adwokat Specjalista w sprawach kryminalnych
KRZYSZTOF PREOBRAZEŃSKI
Suite 1001, 110 Yonge Street, Toronto, M5C 1V6
TEL 366 - 9464
Prywatny tel 960 - 5826

MIRROR IMAGE TRANSLATIONS
Jan Weinsberg
TŁUMACZ PRZYSIĘGLY
38 Putman Avenue,
OTTAWA, K1M 1Z2
TEL (613) 741 - 8680 172 183

LESŁAW SOSNOWSKI
Mgr Prawa (Uniwersytet Warszawski)
Bachelor Of Law (University of Ottawa)
ADWOKAT — NOTARIUSZ
Firma adwokacka pod nazwą
SOSNOWSKI, McNUTT
1445 Woodroffe Ave NEPEAN (Ottawa)
TEL (613) 727 - 5662
Porady prawne i korespondencja po polsku i po angielsku

Dr MARY DONNA PIETRASZEK
młoda polonijna lekarka otworzyła nowy Gabinet Lekarski w budynku Jane Bloor Centre 2 Jane St suite 203
TEL 763 - 5956
Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre

SOLARSKI PHARMACY Ltd
(naprzeciw kościoła św. Kuzima)
149 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 5452
Whicicid
J SOLARSKI S SAJAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski • Agencja Pekao • Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski • Polskie kartki i czasopisma • Ziola Zakonnika • Urząd Pocztowy • Sprzedaz bile tow

H M T EAGLE REAL ESTATE WP
3290 Lakeshore Blvd W, Etobicoke, Ont M8V1M4
BARBARA KULIKOWSKA
doswiadczony pracownik w "Real Estate", zamieszkała w Scarborough, służy swoją fachową radą i doświadczeniem w zakresie sprzedaży, kupna domów i biznesow
Z KAŻDYM PYTANIEM, proszę zwracać się Z PEŁNYM ZAUFANIEM
TEL. bus. 259 - 9231 Res - 265 - 6714

BARBARA SAWALA
udzieli wszelkiej pomocy i informacji w zakresie sprzedaży, kupna i wynajmu posiadłości w Burlington, Hamilton i okolicach
Prosimy dzwonic
Alec Murray Real Estate Co Ltd
(416) 639 - 8004 - czynny całą dobę
TEL domowy (416) 632 - 8119
1259 Brant St, BURLINGTON, L7P 1X7

H M T EAGLE REAL ESTATE LTD
3290 Lakeshore Blvd West Toronto, Ontario M8V 1M4
RZETELNA I FACHOWA OBSŁUGA KLIENTÓW

Po wszelkie informacje dotyczące sprzedaży lub kupna prosimy dzwonic TEL 259 - 9231

- Roncesvalles duży może być 2 rodzinny dochodowy dom 7 pokoi 4 sypialnie 2 kuchnie 2 łazienki Położony na spokojnej ulicy Doskonała lokalizacja kłopotliwi Vicki Griss tel 255 5707 259 9231
- Islington Lakeshore Duży murewiny dom z dwoma 2 sypialniowymi i jednym 1 sypialniowym mieszkaniem 3 łazienki Miesięczny dochód \$ 1400 Stwierd w Dziurmagi tel 259 9231
- Mississauga 3 sypialniowy 4 sypialniowy townhouse 10% wplity Czesław Sguga tel 259 9231
- Commercial 39 units Kitchener \$ 80 tys dochodu po wdrożeniu Cent w wól wcz 1650 tys Czesław Sguga tel 259 9231
- Lakeshore Kipling Triplex murewiny wolno stojący dwa 2 sypialniowe i jeden 1 sypialniowy + den nowa kuchnia i łazienka W komplekcie bisen gym siłni Wotek Golf tel 622 3087 259 9231

EVA Electronics
MIROSLAW STEFANSKI oferuje komputery
TEL. (416) 749 - 7728
IBM - PC - XT COMPATIBLE
• wysokiej jakości • obsługa w całej Kanadzie • ceny nie do pobicia • fachowa porada na temat oprogramowania (software)

Andrzej z Warszawy
MISTRZ FRYZJERSTWA DAMSKIEGO
Laureat nagrod w Paryżu, Wiedniu, Hamburgu, współpracujący ze słynną francuską firmą kosmetykow "PERMA"
zaprasza wszystkie Panie do
HIGH PARK BEAUTY SALON
1547 Bloor St West (na zachód od Dundas)
TEL 535-6372 (bus), 767 - 41001 (res) 156-182

M.B.A. ZOFIA ADAMCZYK
SPECJALISTA W ZAKRESIE INCOME TAX I FINANCIAL PLANNING Z WINNIPEGU
ZA WIADAMIA SWOICH KLIENTÓW
O ZMIANIE MIEJSCA ZAMIESZKANIA
NA
TORONTO, ONTARIO
4 - 149 ALDERCREST ROAD, M8A - 4J2
TEL (416) 255 - 7218 176-191

INCOME TAX SERVICE, FINANCIAL PLANNING
M B A ZOFIA ADAMCZYK
TEL. TORONTO 255 - 7218
Zeznania podatkowe dla osób prywatnych i małych biznesow, według najnowszych przepisow finansowych
Bezpłatne konsultacje i porady 176-188

HUMBERVIEW INSURANCE

337 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-4647

Ubezpieczenia chorobowe dla
odwiedzających Kanadę

THE FUTURE BAKERY

NAJLEPSZY W MIESCIE ŚWIEŻY CHLEB
Dostarczamy do sklepów i domów
739 Queen St W - Toronto, Ont.
TEL 368-4235

ONTARIO BREAD Co.Ltd.

178 Ossington Ave Toronto
TEL 532-4929

NAJPOPULARNIEJSZY PYSZNY ŚWIEŻY
CHLEB
DO NABYCIA W NAJLEPSZYCH SKLEPACH
W TORONTO I W ONTARIO

NEW CENTRAL MEAT DELICATESSEN

TEL 531-4861
323 Roncesvalles Ave

PIOTR MAZURKIEWICZ
Posiadamy smaczne wyroby
mięsne i wędliniarskie
wytwarzane według najstarszych
staropolskich przepisów, szynki,
boczek, balerony, kabanosy oraz
wiele innych artykułów
spożywczych importowanych
z Polski i Europy

Superior Sausage Co.

1004 DUNDAS ST W
TEL 531-8422
KONKURENCYJNE CENY!

WĘDZONE NA MIEJSCU
SŁYNNY NA CAŁE TORONTO
I ONTARIO
POLSKIE KIEŁBASY
Szynki kabanosy wędliny mięsa
różne delikatesy

JJ ELECTRONICS

naprawia
tanie i solidnie
TV, STEREO, VIDEO,
MIKROKUCHNIE
Brampton
TEL 792-1272

ANDRE'S PHOTO

Zdjęcia ślubne, chrzty, portrety
dzieci i rodzinne
A SLIWKA
233-6550
Niskie ceny, fachowa obsługa

APPLIANCE CLINIC CO

oferuje naprawę lodówek pralek su-
szarek pieców elektrycznych i automa-
tycznych zmywarek do naczyń
● Zniżka dla rencistów ● Gwarancja
na 1 rok ● Obsługa 7 dni w tygodniu
● Dzwonic całą dobę
TEL TORONTO 261-7619
Kupuje i sprzedaje w/w sprzęt używany

QUALITY AUTO SERVICE BODY SHOP

WOJTEK GRABOWSKI
Blacharstwo lakiernictwo
i wszelkie naprawy samochodów
SZYBKO SOLIDNIE
Zabezpieczenie antykorozyjne
931 A Weston Rd (koło Black Creek)
TEL 763-2618 warsztat
249-9791 dom
Czynny również w sobotę

130-141

ROWLAND MERCURY FORD

POZYCZKA 9 9 %

KLIMATYZACJA
BEZPŁATNA

w niektórych modelach samochodów
Dalsze informacje

TERESA BEDNAREK

Toronto, 1800 O'Connor Dr
TEL 759-4422

CANADA'S LARGEST FORD CAR
DEALER

TOTAL FORD

● Duży wybór używanych
samochodów
● Dogodne pożyczki
● Samochody dostawcze i mikrobusy
● Otwarte w każdą sobotę oraz dwie
niedziele w miesiącu
● Specjalne ogłoszenia w Toronto Star
DALSZE INFORMACJE
ROMAN GORSKI
TEL (416) 781-5531
2401 DUFFERIN STREET
(100 m na północ od Eglinton)

SAFETY

AUTO REPAIRS

WIESŁAW SOKOŁOWSKI
3005 Bloor St W, Etobicoke
TEL 231-6996

Swiadczymy usługi w zakresie mechaniki
samochodowej wszystkich marek oraz
wydajemy zaświadczenia potrzebne do
rejestracji samochodów

SZYBKO I SOLIDNIE

SAVE-O-WAY BIURO PODRÓŻY

PACZKI DO POLSKI

Po rezerwacji i informacji proszę
dzwonic

(416) 532-3042, 532-3794
OVERSEAS SERVICES
331 Roncesvalles Ave, Toronto

MIRAPOL Air Transit Co. TORONTO - MONTREAL - TORONTO

Każdego wtorku i piątku
Superluksusowy minibus
Rezerwacje odlotów, pomoc w
odprawie bagazy
Sezonowa obniżka kosztów
TELEFONUJ Tadeusz

275-7747 i 239-9411

PIAST

firma wysyłająca paczki
do Polski
zawiadamia o zmianie adresu
na
121 Roncesvalles Ave

Campanale

REAL ESTATE LTD, Realtor
KUPNO I SPRZEDAZ
wszelkiego rodzaju
nieruchomości
na terenie Ottawy i okolic
Z JAN CHMIELA
1169 Bank St OTTAWA, ONT
TEL 236-5854, d 232-2501

TP & ASSOCIATES Ltd
Niezależni specjaliści w zakresie ubezpie-
czeń (Life Insurance) RRSP
oraz funduszy inwestycyjnych

Prosimy telefonować lub pisać - wysłamy
bezpłatnie
FINANCIAL PLANNING REVIEW
ANDRZEJ SLEDZ
1 Yorkdale Rd Suite 406
TORONTO, Ont M6A 3A1
TEL 787-1612, d 624-5411

HOMETARIO
REAL ESTATE LTD
& INSURANCE BROKERS Ltd
● KUPNO I SPRZEDAZ NIERU-
CHOMOŚCI WSZELKIEGO
RODZAJU
● UBEZPIECZENIA NA SAMO-
CHODY - OD OGNIA - KRA-
DZIEŻY I INNE
171 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531-3506

Fryzjerka z Wrocławia
"WIKTORIA"
z wieloletnią praktyką w kraju
i za granicą, 3-krotna
zdobywczyni pierwszych miejsc
w międzynarodowych
i krajowych konkursach
fryzjerskich poleca
swe usługi po cenach
umiarkowanych w zakładzie
IZYS Beauty Salon
16 Roncesvalles Ave, Toronto
TEL 532-1715

160-172

POLSKA KSIĘGARNIA WYSŁKOWA

POSIADA słowniki francusko-angielskie
techniczne i inne książki do nauki
języków kulinarnie młodzieżowe bajki
religijne karty świąteczne
MONTREAL, P O P Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL (514) 489-0396

COPERNICUS MEAT PRODUCTS

79 Roncesvalles Ave
TEL 536-4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na
zyczenie szynki boczek balerony kieł-
basy na sposób polski oraz wiele innych
wędlin i delikatesów ogorki kiszzone
kapustę z beczki śledzie pierogi
T S PAKUJSKI

M-C DAIRY Co.Ltd. PRODUCTS

Dostarczamy wszystkie znane produkty
mleczne do każdego sklepu w Toronto
Wyrabiamy kwasną śmietanę yogurt
huslanke serwy białe i topione
ZADAJCIE NASZYCH WYROBOW
W SWOICH SKLEPACH
Godziny otwarcia 7:00 do 4:00
212 Mavety St Tel 766-6711

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

● Pielęgnacja twarzy rąk i stóp
● Usuwanie zbędnego owłosienia
● Specjalistyczna aparatura
● Jakosciowe kosmetyki
● Wizyty prosimy zamawiac
telefonicznie
2198 Bloor St W
TEL 766-1867

SPRING CARPET CLEANING

Czyszczenie dywanów
i mebli tapicerskich
SPECJALNE OKAZYJNE
CENY PRZED ŚWIĘTAMI
Pracę wykonują fachowcy,
Pełne gwarancje
Toronto, TEL 421-3960

BISTRO

Jedna z najlepszych małych
restauracji w Toronto
(właściciel Toronto Sun)

● Europejska atmosfera ● Znakomite
miejsce na spotkanie ● Cos na ząb
2390 Bloor West
Toronto, Ont M6S 1P5
TEL (416) 767-0848

J P CONSTRUCTION COMPANY

GENERAL CONTRACTOR
WYKONUJEMY ROBOTY
BETONIARSKIE KLADZENIE
ASFALTU PRACZ MURARSKIE
I WYKOPY Instalujemy aluminiowe
okna i siting Wycena bezpłatna
Plany i zezwolenia wykonuje architekt
TEL 252-8492

PRZEPROWADZKI

BLISKIE I DALEKIE
oraz wszelkie przewozy towarów
Umiarkowane ceny
Solidna i szybka obsługa
TORONTO, Tel 691-3161
JANUSZ 151 176

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

ANKA & PETER

2374 Bloor Str W Toronto
TEL 769-4488
Zdjęcia i portrety na różne okazje

- CZARTERY DO POLSKI!
- oficjalny przedstawiciel PKO
- przeloty czarterowe i indywidualne do wszystkich krajów świata
- formalności paszportowe, wizowe, legalizacje
- ubezpieczenia dla przybywających z wizytą 3 miesiące \$ 95 00

Proszę zgłaszać się do naszej fachowej załogi

EMDRESS TRAVEL AGENCY Ltd

185 Roncesvalles Ave, TORONTO, ONT M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
TEL 536-3554

PRZESZŁO \$20 NA GODZINĘ

zarabia wykwalifikowany spawacz
SWIADECTWO SPAWACZA
W 5 TYGODNI można uzyskać w
Institute of Technical Trades który
szkoli specjalistów już 25 lat
● nowoczesne urządzenia ● rysunek
techniczny ● kursy dzienne wieczorowe
sobotnie i na zmiany ● dogodne opłaty
tygodniowe
734 KIPLING Ave TORONTO
TEL 255-2369
po godzinach TEL 536-0008
Informacji udziela
MARK NIEWIA DOMSKI

ADAM'S SHOE REPAIR

3096 Dundas St W (na zachod
od Quebec po prawej stronie)
TEL 767-5966

Solidnie szybko i fachowo wykonujemy
reparacje wszelkiego typu i rodzaju obuwy oraz
ręcznych toreb
Wymiana podszew obcasów szpilek i
uszywniaczy stalowych ● Piłki dopasowanie
wysokości obcasu do skłonu obuwy ● Związanie
i skracanie cholew ● Odnawianie ● Zmiana
koloru ● Renowacja i czyszczenie wyrobów
ze skor zamieszanych i welurowych ● Specjalizujemy
się w reperaturze obuwy przyszywane-dublowanego
i ortopedycznego

Od poniedziałku do piątku
od godz 9 do 6 30,
sobota od 9 do 5

145 156

RENEWAL Construction and Renovation

Instalacje elektryczne renowacje łazienek
kuchni wykładziny kafelki
wykarczanie piwnic Bezpłatna wycena

TEL 249-5212 lub 742-1302

jolanta interiors FIRMA

specjalizująca się w architekturze wnętrz
udzieli Ci porady jak urządzić gustownie
i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne zastawy okien
na tzw VERTICAL HORIZONTAL
BLINDS po bardzo dogodnych cenach
Szeroki asortyment prezentow
na każdą okazję
2368 BLOOR Str W TORONTO ONT
TEL 762 9638

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD.

783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Ave

TEL 535-4648
NAJWYŻSZA JAKOŚĆ
KONKURENCYJNE CENY!

Świeże mięso serwy pieczywo w bogatym
wyborze

Europejskie wyroby delikatesowe
DOSTARCZAMY DO DOMOW
NA SPECJALNE OKAZJE WEDŁUG
CEN HURTOWYCH

Polski sklep w Scarborough
106 Markham Rd (róg Kingston)

LA GROTTA DELI

polkie kiełbasy, wędliny, mięsa,
śledzie, świeże pieczywo - Future
i Universal Bakery
CENY NISKIE
TEL 265-6714